

**UCHWAŁA NR XX/.../25
RADY GMINY SICIENKO**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

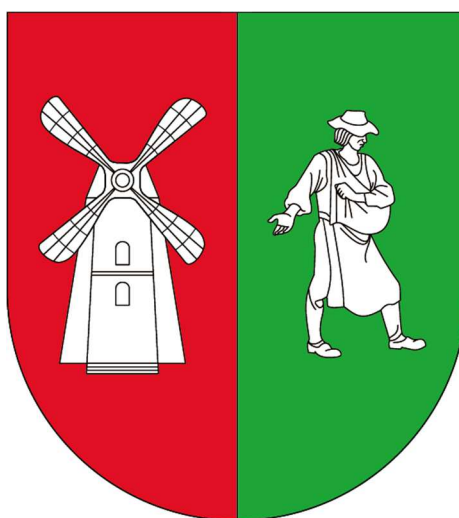
**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Sicienko na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY SICIENKO NA LATA 2026-2029

Sicienko, grudzień 2025 r.

WPROWADZENIE

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Polsce stanowią:

- a) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151)
- b) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, zwany dalej Programem, określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z obu tych ustaw, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin¹. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Niezwykle istotnym celem Programu jest prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych, które mają chronić mieszkańców Gminy Sicienko przed negatywnymi skutkami uzależnień. Inicjatywa zakłada podnoszenie świadomości społecznej na temat szkodliwego wpływu alkoholu – w tym jego działania rakotwórczego – oraz zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Istotnym elementem programu jest również przekazywanie informacji o miejscach, w których osoby uzależnione i ich rodziny mogą uzyskać profesjonalną pomoc. Program promuje zdrowy, wolny od nałogów styl życia oraz wspiera realizację skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych ograniczających skutki nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Program cechuje się kompleksowym podejściem do przeciwdziałania problemom alkoholowym oraz narkomanii, a wyznaczone w nim kierunki działań stanowią kontynuację oraz rozwinięcie wcześniejszych inicjatyw podejmowanych na terenie Gminy Sicienko. Zapewnia on ciągłość dotychczasowych działań profilaktycznych oraz gwarantuje spójność i koordynację działań na szczeblu gminnym, wpisując się w szerszą politykę realizowaną w skali ogólnokrajowej. Program został opracowany w oparciu o zadania wynikające z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości

¹ Art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz. art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także w oparciu o doświadczenia zdobyte w realizacji wcześniejszych programów, diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, informacje z placówek oświatowych dotyczące obszarów problemowych w szkołach oraz wnioski płynące z dotychczasowej praktyki realizatorów zadań z zakresu profilaktyki uzależnień. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Sicienko, niezależnie od wieku, płci czy statusu społecznego.

Program w swojej strukturze uwzględnia zadania operacyjne związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ). Głównym celem strategicznym NPZ na lata 2021–2025² jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz ograniczenie społecznych nierówności zdrowotnych.

W ramach programu szczególną uwagę poświęca się profilaktyce uzależnień, która obejmuje cztery obszary działań:

- ✓ kompleksowe przeciwdziałanie różnym formom uzależnień,
- ✓ profilaktykę uzależnienia od tytoniu,
- ✓ przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- ✓ oraz ograniczanie ryzyka związanego z używaniem narkotyków.

Działania profilaktyczne stanowią istotny element ochrony zdrowia, mający na celu zapobieganie problemom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych, zanim się pojawią. Skuteczność tych działań wymaga opierania się na programach i metodach, których efektywność została potwierdzona badaniami naukowymi.

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowanych do mieszkańców Gminy Sicienko. Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy Gminy Sicienko uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz innych uzależnień wpływają na zdrowie i życie.

Uzależnienia od alkoholu, narkotyków i uzależnienia behawioralne należą do poważnych problemów społecznych, powodujących szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m. in. pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienie lub rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, a także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo i samorząd. Na szkody związane z problemem uzależnień narażony jest każdy.

Znaczenie tego problemu wymaga podejmowania działań mających na celu ograniczenie szkód wynikających z nadużywania alkoholu, używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także wdrażania działań profilaktycznych i promowania stylu życia wolnego od nałogów.

Program jest realizowany przez Urząd Gminy w Sicienku oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku.

Źródłem finansowania programu są opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

Program został opracowany w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii oraz:

- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025),

² Przedłużenie obecnej edycji: NPZ na lata 2021-2025 zostanie wydłużony do końca 2026 roku.

- ✓ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- ✓ diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych sporządzoną dla Gminy Sicienko w roku 2025,
- ✓ sprawozdania z realizacji programów, warsztatów i zajęć dla uczniów i rodziców oraz nauczycieli za 2025 r.,
- ✓ sprawozdania z pracy specjalistów zatrudnionych w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym (psychiatra, psycholog, adwokat, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej, psychoterapeuta, specjalista dyżurujący przy Telefonie Zaufania),
- ✓ wnioski ze współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sicienku, Zespołem Kuratorskiej Służby ds. Dorosłych Sądu Rejonowego w Nakle, Zespołem Interdyscyplinarnym, Terapeutami, Socjoterapeutami, Dyrektorami Szkół.

Program obejmuje działania o charakterze wychowawczym, edukacyjnym, informacyjnym oraz profilaktycznym, realizowane m.in. w szkołach oraz podczas wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Sicienko. Uwzględnia również diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących, które wpływają na zachowania mieszkańców. W ramach Gminnego Programu prowadzone są przede wszystkim inicjatywy o udokumentowanej skuteczności lub oparte na podstawach naukowych.

Cel główny programu będzie realizowany w obszarach takich jak:

- ✓ **Profilaktyka uniwersalna** – kierowana do ogółu mieszkańców Gminy Sicienko – bez względu na wiek, płeć czy status społeczny – ma na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz opóźnianie momentu podejmowania zachowań ryzykownych, takich jak inicjacja alkoholowa czy seksualna. Działania te można porównać do swoistej „szczepionki”, która wzmacnia odporność osób zdrowych na wpływ niekorzystnych czynników środowiskowych. Kluczowym miejscem realizacji wczesnej profilaktyki jest szkoła, gdzie podejmowane inicjatywy koncentrują się na przekazywaniu wiedzy o skutkach zachowań ryzykownych oraz rozwijaniu istotnych kompetencji psychospołecznych, takich jak umiejętność radzenia sobie ze stresem, przeciwstawianie się presji rówieśniczej czy konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.
- ✓ **Profilaktyka selektywna** – adresowana jest do osób należących do grup podwyższonego ryzyka – tych, które mają już za sobą inicjację oraz zmagają się z poważniejszymi trudnościami osobistymi, rodzinnymi czy szkolnymi. Jej głównym celem jest wsparcie w wycofaniu się z zachowań ryzykownych. W tym przypadku działania informacyjne i edukacyjne nie są wystarczające – konieczna staje się pogłębiona interwencja, poprzedzona specjalistyczną diagnozą, która pozwala określić skalę zagrożenia oraz naturę problemów psychologicznych, rodzinnych i edukacyjnych. Na podstawie wyników diagnozy dobiera się odpowiednie formy pomocy, takie jak zajęcia wyrównawcze, terapia indywidualna lub rodzinna, bądź socjoterapia. Tego rodzaju wsparcie może być realizowane m.in. przez pedagoga szkolnego, poradnię psychologiczno-pedagogiczną czy świetlicę socjoterapeutyczną.
- ✓ **Profilaktyka wskazująca** – skierowana jest do osób należących do grupy najwyższego ryzyka, które doświadczają już poważnych konsekwencji swoich uzależnień i zachowań destrukcyjnych. Jej głównym celem jest ograniczenie skali zaburzeń, skrócenie czasu ich trwania oraz minimalizowanie szkód wynikających z ryzykownego stylu życia. Działania podejmowane w ramach tej formy profilaktyki – takie jak detoksykacja, leczenie odwykowe, psychoterapia czy resocjalizacja – realizowane są przez wyspecjalizowane instytucje zajmujące się pomocą terapeutyczną i zdrowiem publicznym, a nie przez szkoły czy placówki oświatowe.

SŁOWNIK POJĘĆ

- ✓ **Ryzykowne spożywanie alkoholu** – to spożywanie alkoholu w ilościach przekraczających bezpieczne normy – zarówno jednorazowo, jak i w określonym przedziale czasu – które obecnie może nie wywoływać negatywnych skutków zdrowotnych czy społecznych. Należy jednak zakładać, że utrzymywanie takiego wzorca picia w dłuższej perspektywie prowadzi do pojawienia się niekorzystnych konsekwencji. Zgodnie z roboczą definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), ryzykowne picie „*to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20-40 gram czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40-60 gram dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu w tygodniu przez kobiety zawierającym się w przedziale 140-209 g, a w przypadku mężczyzn 280-349 gram*”.
- ✓ **Szkodliwe picie alkoholu** - określane jest jako sposób spożywania alkoholu, który prowadzi już do występowania negatywnych skutków – zdrowotnych, fizycznych, psychicznych, a także społecznych – jednak bez spełnienia kryteriów uzależnienia. Aby można było mówić o szkodliwym używaniu alkoholu, taki wzorec picia powinien utrzymywać się przez minimum miesiąc lub powtarzać się wielokrotnie w ciągu roku. Zgodnie z roboczą definicją Światowej Organizacji Zdrowia, picie szkodliwe „*to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350g i więcej w tygodniu przez mężczyzn*”. Za picie szkodliwe uznaje się również spożywanie jakiegokolwiek ilości alkoholu przez kobiety w ciąży, matki karmiące, osoby przewlekłe chore, przyjmujące leki, a także osoby w podeszłym wieku.
- ✓ **Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** - krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, polegające na przeprowadzeniu testów przesiewowych u tych osób, następnie skierowanie ich do placówki odwykowej lub podjęcie rozmowy, mającej na celu zmotywowanie do ograniczenia picia do poziomu obniżającego ryzyko szkód.
- ✓ **Uzależnienie** - zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne).
- ✓ **Leczenie uzależnienia** - to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia od alkoholu, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Zaleca się, aby poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia osoby uzależnione aktywnie korzystały z ruchów samopomocowych, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików (AA) oraz w zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie.
- ✓ **Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu)** - to działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami rehabilitacji są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

- ✓ **Współuzależnienie** - utrwalony sposób funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i wyniszczającej sytuacji, wynikającej z patologicznych zachowań uzależnionego partnera. Ogranicza on znacząco możliwość podejmowania samodzielnych decyzji, prowadzi do pogorszenia stanu psychicznego i fizycznego oraz utrudnia zmianę własnej sytuacji życiowej. Współuzależnienie może występować nie tylko w relacjach partnerskich, lecz także między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami. Jego przyczyny mają charakter złożony, a osoby współuzależnione często wykazują niestabilność emocjonalną. Ciągła walka z nałogiem bliskiej osoby pochłania ogromne pokłady energii i zdrowia, przez co brakuje im czasu na własne potrzeby, relacje z dziećmi czy odpoczynek.
- ✓ **Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych** (ang. *Fetal Alcohol Spectrum Disorders*) - ogólny termin opisujący całościowo spektrum skutków rozwojowych występujących u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Skutki te mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się, mogą trwać przez całe życie. W diagnostyce klinicznej obowiązuje termin FAS – płodowy zespół alkoholowy, który charakteryzuje się dysmorfiami twarzy, opóźnieniami wzrostu, oraz nieprawidłowościami ośrodkowego układu nerwowego. U dzieci, u których nie występują wszystkie cechy FAS, diagnozowany jest częściowy FAS. Rodzaj i siła zaburzenia dziecka zależy przede wszystkim od ilości alkoholu, spożywanego przez kobietę w ciąży oraz częstotliwości picia. Należy pamiętać, że nie ma bezpiecznej dawki alkoholu, jaką może spożywać kobieta w ciąży, w związku z tym, aby dziecko było zdrowe, należy całkowicie powstrzymać się do spożywania alkoholu w okresie prenatalnym oraz karmienia piersią.
- ✓ **Dorosłe Dzieci Alkoholików** (DDA) - to dorosłe osoby, które wychowywały się w rodzinie alkoholowej. DDA doświadczają w dorosłym życiu trudności, których korzenie tkwią w doświadczeniach wyniesionych z rodziny alkoholowej. Dzieci w rodzinach alkoholowych przeżywają wiele trudnych emocji: wstyd, poczucie winy, gniew, smutek i strach. Typowymi sposobami radzenia sobie przez dzieci z rodzin alkoholowych z trudnymi emocjami są m.in. przesunięcie uczuć do podświadomości, pomniejszanie ich lub zaprzeczanie, nierozpoznawanie ich (nienazywanie) i mylenie z myślami.

ALKOHOLIZM

Nadmierne spożywanie alkoholu niesie ze sobą poważne konsekwencje, które dotyczą nie tylko osoby pijącej, lecz także jej bliskich i całe społeczeństwo. Nietrzeźwi kierowcy narażają na niebezpieczeństwo zdrowie i życie swoje, pasażerów oraz innych uczestników ruchu drogowego. Szczególnie niebezpieczne jest picie alkoholu w czasie ciąży – nawet jego niewielkie ilości mogą nieodwracalnie zaszkodzić rozwijającemu się dziecku, prowadząc do trwałych zaburzeń w jego zdrowiu, rozwoju i zachowaniu.

W rodzinie, w której jeden lub więcej jej członków nadużywa alkoholu, zachwiane są granice psychologiczne poszczególnych osób. Prowadzą one do zakłócenia planowania, komunikacji i reakcji emocjonalnych. Życie w takiej rodzinie przepełnione jest stresem, który może trwać latami, nawet po zerwaniu kontaktów z chorym. Doświadczenie to pozostawia ślady i uszkodzenia na psychice wszystkich członków rodziny. Przyczynia się do gorszego funkcjonowania jednostki w społeczeństwie i rodzinie, może również przenosić złe wzorce na następne pokolenia.

Przemoc domowa bardzo często idzie w parze z nadużywaniem alkoholu. Osoby pod jego wpływem tracą kontrolę nad sobą, a ich zachowanie staje się nieprzewidywalne i nierzadko agresywne. Choć w stanie silnego upojenia alkoholowego człowiek traci zdolność racjonalnego myślenia i oceny skutków swoich działań, nie może to stanowić usprawiedliwienia ani okoliczności łagodzącej - odpowiedzialność za własne czyny zawsze spoczywa na sprawcy. W rodzinach dotkniętych problemem alkoholizmu przemoc pojawia się nawet dwukrotnie częściej niż w tych, w których alkohol nie jest obecny. Ofiarami takich sytuacji stają się zarówno partnerzy, jak i dzieci.

W problematyce alkoholizmu szczególne znaczenie ma kwestia wczesnego kontaktu dzieci i młodzieży z alkoholem oraz rozwijających się w konsekwencji uzależnień. Na sięganie po alkohol wpływają głównie wzorce obserwowane w środowisku rodzinnym, a także nacisk i zachowania grupy rówieśniczej. Coraz częściej młodzi ludzie traktują alkohol jako niegroźny sposób na rozluźnienie i dobrą zabawę w towarzystwie, co stanowi poważny sygnał ostrzegawczy. Niezbędne jest więc zwrócenie szczególnej uwagi na ograniczenie dostępności napojów alkoholowych dla nieletnich - odpowiedzialność w tym zakresie ponoszą zarówno sprzedawcy, jak i dorośli z najbliższego otoczenia młodych osób.

Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie „*ESPAD 2024: Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną*”, alkohol pozostaje najczęściej stosowaną substancją psychoaktywną wśród uczniów – sięgano po niego częściej niż po papierosy czy narkotyki. Skalę zjawiska potwierdzają wyniki badań: w ciągu 30 dni poprzedzających ankietę alkohol spożywało 39,1% piętnasto-szesnastolatków oraz 73,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Znaczna część respondentów przyznała się również do przekroczenia progu nietrzeźwości – w tym samym okresie przynajmniej raz upiło się 13,4% młodszych i 24,3% starszych uczniów³.

Niepokojący pozostaje poziom spożycia alkoholu w Polsce ogółem, choć można zauważyć kontynuację spadkowego trendu obserwowanego w ostatnich latach. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) bilansowe spożycie napojów alkoholowych w 2024 roku wyniosło 8,8 litra czystego alkoholu na jednego mieszkańca, podczas gdy w 2023 roku było to 8,9 litra, a w 2022 roku – 9,4 litra. Pomimo że samorządy z roku na rok zwiększają środki przeznaczone na realizację zadań w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, trudność w ograniczeniu konsumpcji alkoholu pozostaje wyzwaniem, co wskazuje na potrzebę dalszego wzmocnienia działań edukacyjnych, profilaktycznych i społecznych⁴.

Nie mniej ważnym społecznie problemem, potwierdzonym licznymi badaniami naukowymi, jest rakotwórczy wpływ alkoholu. Powszechnie dostępny środek psychoaktywny, jakim jest alkohol etylowy, został przez Międzynarodową Agencję Badań nad Nowotworami (IARC) zaliczony do substancji o najwyższym stopniu działania kancerogennego. Udowodniono, że spożywanie alkoholu zwiększa ryzyko zachorowania na co najmniej siedem typów nowotworów, w tym raka jamy ustnej, gardła, krtani, przełyku, wątroby, piersi oraz jelita grubego. Co istotne, nawet umiarkowane ilości – już jedna standardowa porcja dziennie (około 10 g czystego alkoholu etylowego) – mogą sprzyjać rozwojowi choroby nowotworowej. Warto podkreślić, że to nie rodzaj spożywanego alkoholu, lecz jego ilość ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia ryzyka zachorowania na raka⁵.

Gminny Program opracowywany jest z myślą o przeciwdziałaniu negatywnym skutkom nadużywania alkoholu wśród dorosłych, dzieci i młodzieży. Nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych przez jednego z członków rodziny prowadzi do zaburzenia jej równowagi, powodując poważne trudności w codziennym funkcjonowaniu oraz cierpienie zarówno dorosłych, jak i dzieci. Nierzadko to właśnie bliscy osób uzależnionych lub używających substancji w sposób szkodliwy zwracają się o wsparcie do instytucji pomocowych, licząc na zmotywowanie ich do podjęcia leczenia. Kluczowym zadaniem specjalistów udzielających pomocy jest wówczas rzetelna diagnoza sytuacji rodzinnej oraz zapewnienie wsparcia zarówno całej rodzinie, jak i każdemu z jej członków indywidualnie.

³ *ESPAD 2024: Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną*, Warszawa 2024.
<https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2025/03/Raport-ESPAD-2024-POLSKA.pdf>

⁴ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), *Raport „Spożycie napojów alkoholowych 2024”*,

⁵ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku*, Warszawa 2024.

NARKOMANIA

Uzależnienie od narkotyków od dawna stanowi problem o zasięgu globalnym. Wynika z przemian społecznych, ekonomicznych i kulturowych zachodzących we współczesnym świecie, jednocześnie będąc istotnym wyzwaniem społecznym, prawnym, medycznym i politycznym. Narkomania niesie poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego, w szczególności w kontekście chorób zakaźnych, takich jak HIV, gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby typu B i C oraz infekcje przenoszone drogą płciową. Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych pozostają zadaniami niezwykle trudnymi. Problem ten wiąże się także z wieloma innymi zjawiskami społecznymi, w tym bezrobociem, ubóstwem, prostytutką, przestępczością czy bezdomnością, a także z innymi uzależnieniami i dysfunkcyjnymi zachowaniami, takimi jak alkoholizm, hazard czy przemoc.

Młodzież jest szczególnie podatna na negatywne skutki działania środków odurzających, co wynika głównie z bagatelizowania zagrożeń oraz panującej mody na eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi. Dealerzy narkotyków aktywnie docierają tam, gdzie przebywa młodzież, np. do szkół, klubów czy dyskotek. Wiele osób młodych podchodzi do problemu narkotyków w sposób lekceważący, traktując je jako element zabawy, relaksu, rozrywki, wsparcia w nauce lub sposobu na intensyfikację przeżyć i emocji. Dodatkowo rozpoznanie zjawiska narkomanii staje się coraz trudniejsze ze względu na nowoczesne formy dystrybucji oraz pojawianie się nowych substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy.

W ustawie zapisano zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii, które należą do zadań własnych gminy i mają być realizowane z uwzględnieniem potrzeb lokalnych. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W ramach Gminnego Programu uwzględniono również działania wychowawcze, edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne realizowane w szkołach, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Program obejmuje także diagnozę czynników ryzyka oraz czynników chroniących występujących w szkołach i placówkach oświatowych, przeprowadzaną zgodnie z tymi samymi przepisami. W szkołach realizowane są w szczególności działania o udokumentowanej skuteczności lub oparte na rzetelnych podstawach naukowych, dotyczące wskazanych obszarów działalności.

UZAŁEŻNIENIA BEHAVIORALNE

Uzależnienia behawioralne stanowią aspekt programu wprowadzony dopiero po raz pierwszy w 2022 roku. Obejmują one zaburzenia wynikające z wielokrotnego, długotrwałego i utrwalonego powtarzania określonych czynności, takich jak zakupoholizm, kompulsywne objadanie się, nadmierne korzystanie z internetu, seksoholizm czy patologiczny hazard. W związku z uwzględnieniem w programie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie tego rodzaju uzależnieniom, konieczne jest kontynuowanie realizacji obowiązków i zadań z nimi związanych.

Silny psychiczny przymus wykonywania określonej czynności – niezwiązanej z zażywaniem substancji, lecz prowadzącej do utrwalenia niekorzystnego wzorca zachowania, takiego jak zakupoholizm, nadmierne korzystanie z internetu, patologiczny hazard czy seksoholizm – stanowi istotę uzależnień behawioralnych. W rezultacie życie osoby zmagającej się z tym problemem zaczyna koncentrować się wokół danej czynności, co prowadzi do cierpienia w sferze emocjonalnej, psychicznej, społecznej i fizycznej. Jak wskazuje KCPU, zjawisko to tworzy odrębną kategorię zagrożeń, wymagającą podobnej uwagi i działań profilaktycznych jak uzależnienia od substancji.

Substancje psychoaktywne – alkohol, nikotyna, leki i narkotyki, takie jak kokaina lub opioidy (kodeina, morfina i heroina), działają w taki sposób, że stymulują umiejscowione w mózgu receptory. Z kolei w przypadku uzależnień behawioralnych dochodzi do uzależnienia od pewnego stanu psychicznego, wyrzutu endorfin. Osoba uzależniona stara się, by taki stan trwał jak najdłużej – jej organizm zostaje pobudzony, następuje kumulacja przyjemności, a później rozładowanie

emocji. Dlatego też hazardziści grają dopóki mają pieniądze, a sami nie są w stanie przerwać procesu ciągłego stymulowania emocji.

Właśnie w tym tkwi kluczowa różnica między tymi rodzajami uzależnień: podczas gdy substancje psychoaktywne oddziałują bezpośrednio na receptory mózgowe, w uzależnieniach behawioralnych określone działania wpływają na emocje, wywołując wydzielanie endorfin i adrenaliny.

Objawy odstawienne w uzależnieniach behawioralnych ograniczają się do sfery psychicznej, pojawiają się lęk, niepokój i depresja. W przypadku uzależnienia od substancji psychoaktywnych występują zespoły abstynencyjne, które, w zależności od rodzaju substancji, mają różnoraki przebieg chorobowy. Występują objawy fizyczne, takie jak dreszcze, zimne poty czy biegunka.

W obu przypadkach konsekwencje uzależnień odbijają się także na życiu społecznym. Osoby dotknięte nałogiem często izolują się od innych, pogarszają się relacje rodzinne, może dojść do osłabienia więzi lub nawet rozpadu rodziny. Równocześnie pojawiają się poważne problemy zawodowe, które niekiedy kończą się utratą pracy.

Oba rodzaje uzależnień mają wiele wspólnych cech:

- ✓ poczucie przymusu wykonywania określonych zachowań;
- ✓ tolerancja na substancje czy określone zachowanie – występuje konieczność ich nasilania w celu uzyskania podobnych efektów;
- ✓ zaniedbywanie innych źródeł przyjemności;
- ✓ kontynuowanie zachowań mimo pojawiania się wyraźnych szkód, które się z nimi wiążą.

Poza licznymi podobieństwami, między uzależnieniami występują oczywiście również istotne różnice:

- a) O ile osoba uzależniona może całkowicie odstawić substancje psychoaktywne, o tyle całkowitej abstynencji w przypadku niektórych uzależnień behawioralnych zachować się nie da. Trudno wyobrazić sobie bowiem osobę uzależnioną od komputera, która rezygnuje z tego narzędzia i tym samym znacznie ogranicza sobie szanse rozwoju osobistego. Podobnie osoba uzależniona od zakupów nie jest w stanie zrezygnować z robienia jakichkolwiek zakupów;
- b) Przy uzależnieniach chemicznych pierwszym krokiem jest detoksykacja, polegająca na oczyszczeniu organizmu z toksyn. Tego etapu w uzależnieniach behawioralnych oczywiście nie ma.
- c) Kolejną różnicą jest stopień szkodliwości dla organizmu. Uzależnienia chemiczne często prowadzą do poważnych uszczerbków zdrowotnych, podczas gdy uzależnienia behawioralne pod tym względem wydają się łagodniejsze. Wyjątkiem są np. kompulsywne objadanie się, które znacząco zagraża zdrowiu, czy uzależnienie od seksu, zwiększające ryzyko zakażeń przenoszonych drogą płciową.
- d) Leczenie farmakologiczne pacjentów uzależnionych od środków chemicznych polega na podawaniu im środków używanych w terapii odwykowej.
- e) W uzależnieniach behawioralnych praktycznie nie występuje ryzyko przedawkowania. Zdarzały się jednak przypadki zgonów związanych z długotrwałym przebywaniem przed ekranem komputera, wynikające z zaniedbania podstawowych potrzeb fizjologicznych, takich jak sen, jedzenie czy picie.

Przykłady uzależnień behawioralnych obejmują m.in.:

- uzależnienie od Internetu i komputera, w tym gry online czy cyberseks,
- uzależnienie od smartfonów,
- patologiczne uprawianie hazardu,
- pracoholizm,
- nadmierne zaangażowanie w ćwiczenia fizyczne,
- uzależnienie od seksu,
- kompulsywne zakupy,
- ortoreksję (obsesja na punkcie zdrowego odżywiania),
- tanoreksję (nadmierne opalanie),
- patologiczne kolekcjonowanie,
- fitnessholizm,
- bigoreksję (przesadne dążenie do rozwoju masy mięśniowej).

Dostępne programy profilaktyczne obejmują różnorodne podejścia terapeutyczne. Wśród nich wyróżnia się terapię poznawczo-behawioralną oraz dialog motywujący, które koncentrują się na zmianie myślenia i zachowań oraz wzmacnianiu motywacji do podjęcia zdrowych wyborów. Ponadto stosowane są inne metody, takie jak terapie systemowe, transtoretyczny model zmiany, terapia redukcji szkód, interwencje kryzysowe, różnego rodzaju metody psychokorekcyjne oraz farmakoterapia, które wspierają osoby zagrożone uzależnieniem lub już dotknięte nałogiem.

Dynamiczny rozwój technologii oraz rosnące zaniepokojenie społeczne związane z uzależnieniami od czynności wymagają szeroko zakrojonych działań, w szczególności w zakresie ograniczania problemowego korzystania z komputera i Internetu oraz upowszechniania wiedzy o innych formach uzależnień behawioralnych. Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom podkreśla, że tego typu uzależnienia rozwijają się stopniowo, często w warunkach społecznej akceptacji, w przeciwieństwie do uzależnień od substancji. W związku z tym szczególne znaczenie ma profilaktyka uniwersalna, która nie ogranicza się wyłącznie do przekazywania informacji, lecz obejmuje również rozwijanie umiejętności stanowiących korelaty zachowań ryzykownych w ujęciu biopsychospołecznym⁶.

1. STAN ZASOBÓW DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ NA TERENIE GMINY SICIENKO

1.1. Placówki i instytucje funkcjonujące na terenie Gminy Sicienko

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku,
- 2) Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Sicienku oferujący mieszkańcom:
 - ✓ *pomoc psychologiczną,*
 - ✓ *pomoc prawną dla osób doświadczających przemocy domowej,*
 - ✓ *pomoc osobom uzależnionym od alkoholu,*
 - ✓ *pomoc osobom współuzależnionym,*
 - ✓ *pomoc doświadczającym przemocy domowej,*
 - ✓ *pomoc lekarza psychiatry,*
 - ✓ *pomoc porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy Telefonie zaufania; możliwość skorzystania w godzinach popołudniowych.*
- 3) Służba Zdrowia:
 - ✓ „GEMED” Ewa Zamiatąła-Grzelak w Sicienku,
 - ✓ NZOZ „KAMED” Maciej Kamiński w Kruszynie,
 - ✓ Prywatna Praktyka Pielęgniarska Lilla Adamczyk – Szkoły Podstawowe w Sicienku, Kruszynie i Strzelewie,
 - ✓ Prywatna Praktyka Pielęgniarska Wiesława Rumińska – Szkoła Podstawowa w Wojnowie i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samsiecznie,
 - ✓ Gabinet stomatologiczny Denidental w Trzemiętowie dla uczniów.
- 4) Centrum Kultury w Sicienku,
- 5) Szkoły Podstawowe w: Sicienku, Wojnowie, Kruszynie, Strzelewie oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samsiecznie,

⁶ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku, Warszawa 2024.

1.2. Zasoby kadrowe

- 1) Pracownik Urzędu Gminy w Sicienku – 1 osoba,
- 2) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocy domowej – 8 osób.
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku – 5 osób,
- 4) Psychoterapeuta uzależnień, Terapeuta uzależnień, Certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania, Psycholog zatrudniony w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku – 2 osoby,
- 5) Radca prawny w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym – 1 osoba,
- 6) Lekarz psychiatra – 1 osoba,
- 7) Psycholog pracujący w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sicienku - 1 osoba,
- 8) Psycholodzy szkolni – 5 osób;
- 9) Pedagodzy szkolni – 5 osób: SP Wojnowo, SP Sicienko; SP Kruszyn, SP Strzelewo, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samsiecznie,
- 10) Osoby przeszkolone z przeciwdziałania przemocy domowej – 12 osób,

2. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest profilaktyka uzależnień mieszkańców Gminy Sicienko poprzez podniesienie poziomu wiedzy w zakresie szkodliwości alkoholu (w tym jego działania rakotwórczego), środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych oraz miejsc oferujących pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, promowanie zdrowego trybu życia oraz prowadzenia skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych mających na celu ograniczenie negatywnych skutków spożywania alkoholu, stosowania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.

Do osiągnięcia tego celu kluczowe jest stworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, które zmierzają do:

- 1) ograniczania obecnych problemów związanych z używaniem alkoholu na terenie gminy,
- 2) rozwoju zasobów instytucjonalnych i kadrowych niezbędnych do skutecznego radzenia sobie z istniejącymi problemami,
- 3) zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych poprzez wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz wspieranie takich inicjatyw,
- 4) podnoszenia świadomości mieszkańców gminy w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, zarówno wśród dzieci, młodzieży, jak i dorosłych,
- 5) wspierania kampanii edukacyjnych promujących zdrowie i trzeźwość w społeczności lokalnej,
- 6) prowadzenie edukacji lokalnej społeczności na temat przemocy domowej, w celu obalania mitów i stereotypów oraz kształtowania właściwych postaw wobec tego zjawiska,
- 7) wspierania działań mających na celu opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej u młodzieży i promowanie zdrowego stylu życia,
- 8) minimalizowania skutków zjawisk towarzyszących nadużywaniu alkoholu, takich jak współuzależnienie czy przemoc domowa,
- 9) prowadzenie systematycznej edukacji sprzedawców napojów alkoholowych,
- 10) podejmowania wszechstronnych działań profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,
- 11) rozwijania kompetencji osób zawodowo lub społecznie zaangażowanych w rozwiązywanie lokalnych problemów alkoholowych i przeciwdziałanie przemocy domowej,
- 12) ograniczania zjawiska używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poprzez realizację działań profilaktycznych,
- 13) redukcji szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych przez nadużywanie narkotyków i innych środków psychoaktywnych,
- 14) monitorowania problemów związanych z narkomanią na terenie Gminy Sicienko.

Wdrażanie powyższych działań będzie realizowane między innymi poprzez:

- 1) zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom, w tym osobom współuzależnionym,
- 2) świadczenie pomocy prawnej i psychologicznej dla osób znajdujących się w kryzysie poprzez zatrudnienie psychologa w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w Sicienku,
- 3) prowadzenie telefonu zaufania dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym zatrudnienie osoby dyżurującej i udzielającej wsparcia psychologicznego,
- 4) prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych o zasięgu lokalnym, mających na celu pogłębianie wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej,
- 5) prowadzenie działań informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy instytucji pomocowych,
- 6) objęcie pomocą profilaktyczną uczniów poprzez utworzenie grup socjoterapeutycznych,
- 7) realizację profesjonalnych, rekomendowanych programów profilaktycznych kierowanych do uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Sicienka obejmujących kształtowanie kompetencji osobowościowych młodych ludzi, kształtujących ich poczucie własnej wartości, zdolności w obszarze zachowań asertywnych, co pozwoli uniknąć wpływu rówieśników w zakresie inicjacji alkoholowej (objęcie programami coraz młodszych grup wiekowych),
- 8) finansowanie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz wybranych zajęć rozwijających zainteresowania i uczących konstruktywnego sposobu spędzania wolnego czasu, które będą zapewniać profilaktyczne oddziaływanie na uczestników oraz stwarzać poczucie bezpieczeństwa i akceptacji oraz wykorzystywać indywidualne umiejętności i zdolności uczestników,
- 9) udzielanie wsparcia psychologicznego uczniom przez psychologów w szkołach podstawowych w Gminie Sicienka,
- 10) zwiększanie wiedzy rodziców na temat zagrożeń zdrowotnych związanych ze spożywaniem przez dzieci i młodzież napojów alkoholowych, korzystaniem z narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi,
- 11) organizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców,
- 12) wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych, w tym organizowanie szkoleń dla nauczycieli w przypadku zgłoszenia zapotrzebowania,
- 13) prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych, mających na celu pogłębianie wiedzy mieszkańców o zagrożeniach zdrowotnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków, dostępnych miejscach pomocy oraz działaniach podejmowanych przez władze gminne w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- 14) podnoszenie wiedzy sprzedawców alkoholu w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 15) kontrolowanie w miarę potrzeb placówek handlowych pod kątem przestrzegania obowiązujących przepisów,
- 16) doskonalenie kwalifikacji osób realizujących działania profilaktyczne poprzez udział w seminariach, warsztatach i szkoleniach dla nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników urzędu gminy i służby zdrowia,
- 17) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia problemów związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- 18) rozpoczęcie długofalowego procesu edukacji społecznej, dostarczającego rzetelnej wiedzy na temat zagrożeń narkomanią, wczesnych oznak uzależnienia oraz dostępnych form pomocy,
- 19) uświadamianie mieszkańcom znaczenia prowadzonych kampanii i przedsięwzięć edukacyjnych oraz profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji odurzających,
- 20) tworzenie spójnego systemu przeciwdziałania narkomanii poprzez współpracę instytucji, jednostek oświatowych, stowarzyszeń i organizacji społecznych w zakresie programów edukacji zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,

- 21) kształtowanie racjonalnych postaw wobec narkotyków i substancji psychoaktywnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych.
- 22) realizację innych działań dostosowanych do aktualnych potrzeb społecznych.

3. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Sicienko stanowi kluczowy element w rozpoznawaniu oraz przeciwdziałaniu problemom dotyczącym zarówno dorosłych mieszkańców, jak i dzieci oraz młodzieży. W obliczu szybko zmieniających się realiów społeczno-kulturowych lokalna społeczność mierzy się z wyzwaniami, które wymagają systemowego podejścia i szczególnej troski. Niniejsze opracowanie to kompleksowa analiza skali oraz charakteru problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze), uzależnieniami behawioralnymi oraz zjawiskami towarzyszącymi, takimi jak przemoc domowa czy cyberprzemoc.

Podstawowym zadaniem diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych danych, które umożliwią skuteczne planowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających osoby oraz rodziny zmagające się z problemami uzależnień. Analiza wyników badań ankietowych, połączona z przeglądem statystyk, pozwala lepiej uchwycić potrzeby mieszkańców i wskazać te obszary, w których interwencja jest najbardziej pilna.

Gmina Sicienko jako odpowiedzialny samorząd, przyjmuje podejście całościowe do problematyki uzależnień, angażując instytucje oraz dostępne zasoby w budowanie zdrowego, świadomego i odpornego społeczeństwa. Dokument ten wyznacza fundament do tworzenia programów i strategii, które nie tylko ograniczają ryzyko uzależnień, ale również wspierają zdrowy styl życia i rozwój lokalnej wspólnoty.

Raport prezentuje wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w trzecim kwartale 2025 roku. Obejmuje on najważniejsze zagadnienia związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, narkotyków i dopalaczy, uzależnieniami behawioralnymi oraz postawami społecznymi wobec tych zjawisk. Dane uzyskano w ramach anonimowych badań ankietowych zrealizowanych w Gminie Sicienko wśród trzech grup: dorosłych mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE

W procesie opracowania diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Sicienko zastosowano dwie komplementarne metody badawcze: CAWI (Computer-Assisted Web Interview) oraz PAPI (Paper-and-Pencil Interview).

Metoda **CAWI** polega na wspomagany komputerowo wywiadzie realizowanym przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiającą zebranie danych od dużej liczby respondentów w krótkim czasie. W badaniu CAWI **uczestniczyli uczniowie szkół z terenu gminy**, którzy wypełniali ankiety elektroniczne w dogodnym dla siebie momencie. Takie rozwiązanie zwiększa komfort respondentów i sprzyja szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak doświadczenia związane z problemami społecznymi. Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE), który pozwalał na sprawne przygotowanie kwestionariusza, automatyczne zbieranie danych i wstępne ich porządkowanie, zapewniając wysoką jakość materiału badawczego.

Metoda **PAPI** (Paper-and-Pencil Interview) polega na tradycyjnym wywiadzie papierowym, podczas którego ankieter przeprowadza badanie bezpośrednio z respondentem zapisującym odpowiedzi na formularzu papierowym. W badaniu **PAPI uczestniczyli mieszkańcy gminy oraz sprzedawcy w punktach oferujących alkohol** co pozwoliło uzyskać informacje dotyczące opinii społecznej i lokalnego rynku. Metoda ta umożliwia interakcję z ankietowanym, a także doprecyzowanie pytań w przypadku wątpliwości, co zwiększa wiarygodność i dokładność zbieranych danych.

Łączne zastosowanie obu metod – CAWI oraz PAPI – pozwoliło na uzyskanie pełnego i rzetelnego obrazu lokalnych zagrożeń społecznych, uwzględniającego różnorodne grupy respondentów i perspektywy.

PROBLEMATYKA BADANIA

ALKOHOLIZM

NIKOTYZM

NARKOMANIA

UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE

PRZEMOC DOMOWA

CYBERPRZEMOC

INSTYTUCJE I DZIAŁANIA POMOCOWE, PROFILAKTYCZNE W GMINIE

DANE DEMOGRAFICZNE

Szczegółowe dane demograficzne pozyskane z Urzędu Stanu Cywilnego w Gminie Sicienko na dzień 31.12.2024 roku prezentuje poniższe zestawienie:

1. Liczba mieszkańców Gminy
 - a. 2022: **10147**
 - w tym kobiet: **5050**
 - w tym mężczyzn: **5097**
 - b. 2023: **10304**
 - w tym kobiet: **5147**
 - w tym mężczyzn: **5157**
 - c. 2024: **10350**
 - w tym kobiet: **5180**
 - w tym mężczyzn: **5170**
2. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (31.12.2024): **2270**
 - a. w tym kobiet: **1071**
 - b. w tym mężczyzn: **1199**
3. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (31.12.2024): **6325**
 - a. w tym kobiet: **3002**
 - b. w tym mężczyzn: **3323**
4. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (31.12.2024): **1755**
 - a. w tym kobiet: **1107**
 - b. w tym mężczyzn: **648**
5. Liczba urodzeń żywych w roku 2024: **93**
6. Liczba urodzeń żywych w roku 2023: **91**
7. Liczba urodzeń żywych w roku 2022: **99**
8. Liczba zgonów w roku 2024: **92**
9. Liczba zgonów w roku 2023: **85**
10. Liczba zgonów w roku 2022: **111**

Analiza danych demograficznych wskazuje, że Gmina Sicienko charakteryzuje się stabilnym i umiarkowanie rosnącym poziomem zaludnienia. W ostatnich latach obserwuje się systematyczny przyrost liczby mieszkańców, co może świadczyć o korzystnych warunkach życia oraz atrakcyjności osiedleńczej gminy. Wzrost liczby ludności może wynikać zarówno z dodatniego przyrostu naturalnego, jak i z napływu migracyjnego z obszarów sąsiednich, w tym z Bydgoszczy i okolicznych gmin.

Struktura płci w populacji pozostaje wyrównana – liczba kobiet i mężczyzn jest zbliżona, co wskazuje na brak istotnych dysproporcji w tym zakresie. Takie proporcje sprzyjają stabilności społecznej i równowadze demograficznej.

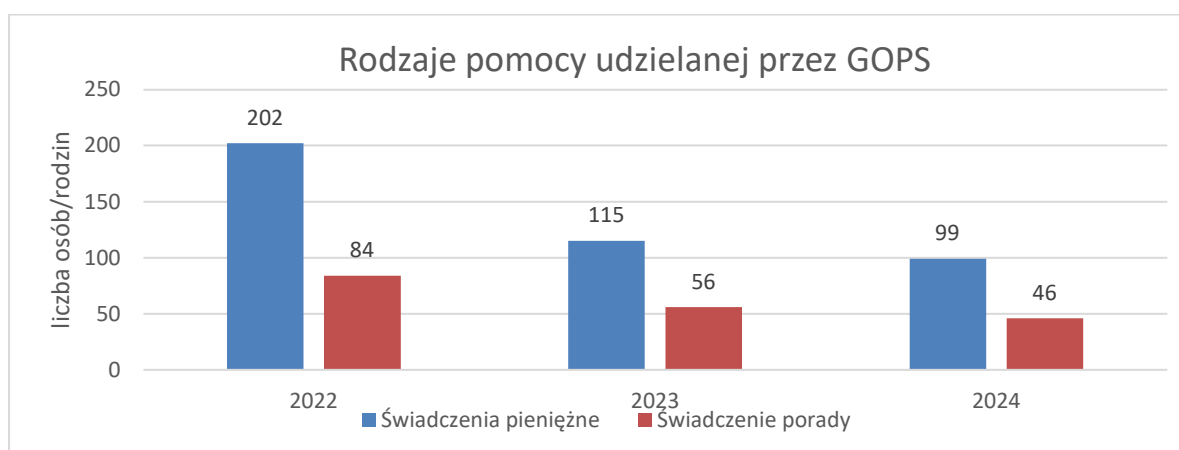
Pod względem wieku, Gmina Sicienko wykazuje korzystną, choć stopniowo starzejącą się strukturę ludności. Znaczącą część mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, co stanowi potencjał dla lokalnego rynku pracy i rozwoju gospodarczego. Jednocześnie zauważalny jest stosunkowo wysoki (17%) udział populacji w wieku poprodukcyjnym, co sugeruje rosnące potrzeby w zakresie usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych. Liczna grupa osób w wieku przedprodukcyjnym wskazuje jednak, że gmina wciąż zachowuje relatywnie młody profil demograficzny, choć konieczne może być dalsze wspieranie polityki prorodzinnej i edukacyjnej.

Dane dotyczące urodzeń i zgonów wskazują na utrzymującą się równowagę między tymi procesami, przy czym w ostatnich latach liczba urodzeń nieznacznie przewyższa liczbę zgonów. Taki układ świadczy o dodatnim, choć niewielkim przyroście naturalnym. Należy jednak zauważyć, że liczba urodzeń wykazuje tendencję do lekkiego spadku, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do ograniczenia dynamiki wzrostu populacji, szczególnie jeśli nie zostanie zrównoważona napływem nowych mieszkańców.

Podsumowując, sytuacja demograficzna Gminy Sicienko jest obecnie stabilna i umiarkowanie korzystna. Gmina utrzymuje wzrost liczby mieszkańców oraz równowagę płci, jednak w dłuższym okresie może być narażona na proces stopniowego starzenia się społeczeństwa. Wymaga to planowego rozwoju usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych, a także działań wspierających młode rodziny i zatrzymujących ludność w wieku produkcyjnym na terenie gminy.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

POMOC GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	206	135	122
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	25	32	30

Powody przyznawania pomocy społecznej (liczba osób)	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	72	68	67
Bezrobocie	37	33	26
Osoby dotknięte klęską żywiołową	4	2	1
Ubóstwo	75	87	36
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	33	37	34
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	32	35	34
Alkoholizm	24	31	29
Inne	39	48	46

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pracuje	82	65	82
Pracuje dorywczo	25	35	13
Nie pracuje	15	31	12
Na rencie lub na emeryturze	67	63	43

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sicienku w latach 2022–2024 wskazuje na stopniową poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Z roku na rok zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy, co może świadczyć o wzroście samodzielności i lepszej kondycji finansowej gospodarstw domowych. Równocześnie spada liczba udzielanych świadczeń pieniężnych i porad, choć nadal zauważalna jest grupa osób wymagających wsparcia w związku z trudnościami życiowymi.

Wśród przyczyn korzystania z pomocy dominują niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz ubóstwo, przy jednoczesnym spadku liczby osób objętych pomocą z powodu bezrobocia. Utrzymujący się poziom problemów związanych z uzależnieniami, zwłaszcza alkoholizmem, wskazuje na konieczność dalszej pracy profilaktycznej i terapeutycznej.

Struktura odbiorców pomocy pokazuje wzrost udziału osób aktywnych zawodowo, co może sugerować istnienie zjawiska pracujących ubogich. Zmniejszyła się natomiast liczba osób pobierających renty i emerytury, co może oznaczać skuteczniejsze kierowanie wsparcia do najbardziej potrzebujących.

Ogólnie sytuacja społeczna w gminie ulega poprawie, jednak nadal widoczne są problemy wymagające systemowych działań – zwłaszcza w zakresie profilaktyki uzależnień, wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczymi, pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym oraz rozwoju usług środowiskowych. GOPS skutecznie realizuje swoje zadania, jednak wyzwaniem pozostaje ograniczanie ryzyka wykluczenia społecznego w grupach najbardziej wrażliwych.

PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Liczba założonych Niebieskich Kart	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem NK	13	25	30

Instytucje zakładające Niebieskie Karty			
	Liczba kart:		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ośrodek Pomocy Społecznej	2	8	12
Policja	8	13	8
Ochrona zdrowia	0	0	2
Placówki edukacyjne	2	3	7
Inne	1	1	1

Liczba incydentów związanych z przemocą domową zgłoszonych w latach:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	13	25	32

Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	70	92	61
Kobiety	10	24	17
Mężczyźni	5	15	7
Dzieci (do 18 r.ż.)	18	31	37
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	14	29	28
Kobiety	4	6	10
Mężczyźni	10	23	18
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	17	29	30
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjnoedukacyjne:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	0	0	2
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego:			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem	4	5	6

Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w 2024 roku:			
Rodzaj pomocy:	Liczba osób:		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pomoc psychologiczna	11	75	95
Pomoc prawna	11	9	8

W Gminie Sicienko w latach 2022–2024 odnotowano wyraźny wzrost liczby spraw prowadzonych w ramach procedury Niebieskiej Karty, co świadczy o rosnącej liczbie ujawnianych przypadków przemocy domowej lub o większej świadomości społecznej w zakresie reagowania na to zjawisko. Coraz częściej inicjatorami procedury stają się instytucje lokalne – szczególnie Ośrodek Pomocy Społecznej i placówki edukacyjne – co wskazuje na rozwijającą się współpracę międzysektorową w zakresie przeciwdziałania przemocy. Nadal istotną rolę w identyfikacji incydentów pełni Policja, jednak zauważalny jest wzrost zaangażowania służb społecznych i oświaty.

Liczba zgłoszonych incydentów oraz założonych kart systematycznie rośnie, co może wynikać z lepszej wykrywalności przypadków przemocy, skuteczniejszego działania służb, ale także z utrzymującej się skali problemu w środowisku lokalnym. Wsparciem obejmowane są zarówno kobiety, jak i mężczyźni, choć wśród osób doświadczających przemocy dominują kobiety i dzieci, co potwierdza utrzymujący się rodzinny charakter zjawiska.

Zauważalny jest wzrost liczby działań wobec osób stosujących przemoc, w tym pierwsze przypadki kierowania sprawców na programy korekcyjno-edukacyjne, co należy ocenić jako pozytywny krok w kierunku profilaktyki wtórnej. Jednocześnie rośnie liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego oraz częstotliwość jego spotkań, co wskazuje na intensyfikację pracy w tym obszarze i coraz bardziej systemowe podejście do przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2024 roku szczególnie rozwinęła się pomoc psychologiczna, która stała się dominującą formą wsparcia, podczas gdy pomoc prawna utrzymuje się na stałym poziomie. Może to świadczyć o zwiększonym zapotrzebowaniu na wsparcie emocjonalne i terapeutyczne ofiar przemocy, a także o większej dostępności tego rodzaju usług.

Podsumowując, w Gminie Sicienko zauważa się wzrost aktywności instytucji w reagowaniu na przemoc domową oraz rozwój systemu wsparcia dla osób dotkniętych tym zjawiskiem. Mimo pozytywnych tendencji w zakresie współpracy służb i rozszerzania oferty pomocy, skala problemu wciąż pozostaje znacząca, co wymaga dalszego wzmacniania działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych, szczególnie wśród rodzin z dziećmi.

RYNEK ALKOHOLOWY

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem:	37	38	38
do spożycia poza miejscem sprzedaży:			
do 4,5%	25	24	23
od 4,5% do 18%	23	22	22
powyżej 18%	20	19	19
do spożycia w miejscu sprzedaży:			
do 4,5%	11	11	10
od 4,5% do 18%	7	8	8
powyżej 18%	4	4	3

Rynek alkoholowy w Gminie Sicienko w latach 2022–2024 charakteryzuje się stabilnością, przy niewielkich wahaniach liczby punktów sprzedaży. Ogólna liczba miejsc prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych utrzymuje się na podobnym poziomie, co wskazuje na brak istotnych zmian w dostępności alkoholu na terenie gminy.

Widoczna jest jednak lekka tendencja spadkowa w liczbie punktów sprzedaży detalicznej, zwłaszcza tych oferujących napoje o niskiej i średniej zawartości alkoholu przeznaczone do spożycia poza miejscem zakupu. Może to świadczyć o pewnym ograniczaniu dostępności alkoholu w handlu detalicznym lub o zmianach w strukturze lokalnego rynku, wynikających np. z decyzji przedsiębiorców.

W segmencie sprzedaży alkoholu do spożycia w miejscu zakupu (np. lokale gastronomiczne) liczba punktów również nieznacznie spadła. Może to wynikać z trudności ekonomicznych części przedsiębiorców lub ograniczonego popytu w tym obszarze.

Podsumowując, sytuacja na rynku alkoholowym w Gminie Sicienko pozostaje stabilna, bez wyraźnego wzrostu liczby punktów sprzedaży, co można ocenić jako pozytywny sygnał z punktu widzenia profilaktyki uzależnień. Niewielkie spadki w liczbie koncesji mogą świadczyć o racjonalnym podejściu gminy do regulowania dostępności alkoholu oraz o rosnącej świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania jego nadużywaniu.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogólne posiedzenia Komisji	10	9	10
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	4	5	2
Przeprowadzono rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	4	5	2
Post. opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów	10	5	9
Wniosków o leczenie odwykowe	8	13	4
Obecnie rozpoczętych spraw	3	7	10
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	5	10	4
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	5	11	4
Zakończone postępowania w sprawie skierowania na leczenie odwykowe przez sąd	2	6	5
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	1	6	2

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku w latach 2022–2024 utrzymywała się na stabilnym poziomie, z niewielkimi zmianami w liczbie posiedzeń i podejmowanych działań. Komisja systematycznie realizowała swoje zadania, koncentrując się na motywowaniu osób uzależnionych do leczenia, opiniowaniu lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu oraz współpracy z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem uzależnieniom.

Liczba ogólnych posiedzeń Komisji pozostaje zbliżona w całym okresie, co świadczy o ciągłości i regularności działań. Zmniejszenie liczby spotkań podkomisji interwencyjno-motywującej oraz rozmów z osobami uzależnionymi może wynikać z chwilowego spadku liczby zgłoszeń lub ze skuteczniejszego kierowania osób potrzebujących bezpośrednio do specjalistycznych placówek leczenia odwykowego.

W zakresie działalności interwencyjnej zauważalne są wahania liczby wniosków o leczenie odwykowe – po wzroście w 2023 roku nastąpił spadek w roku kolejnym. Jednocześnie wzrosła liczba nowo rozpoczętych spraw, co może oznaczać, że część postępowań jest długoterminowa i wymaga pogłębionej pracy z osobami uzależnionymi.

Zmniejszenie liczby wniosków do sądu oraz zleceń badań przez biegłych sądowych może wskazywać na skuteczniejsze rozwiązywanie problemów na wcześniejszym etapie interwencji, bez konieczności kierowania spraw do instytucji wymiaru sprawiedliwości. Wzrost liczby zakończonych postępowań sądowych w 2024 roku świadczy natomiast o większej efektywności procedur i skuteczniejszym doprowadzaniu spraw do finału.

Podsumowując, Komisja w Sicienku prowadzi konsekwentną działalność w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi. Choć liczba niektórych interwencji spadła, nie świadczy to o osłabieniu działań, lecz raczej o stabilizacji sytuacji i lepszej współpracy z innymi podmiotami. GKRPA pozostaje ważnym elementem lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom, wspierając zarówno osoby potrzebujące leczenia, jak i instytucje realizujące zadania w obszarze profilaktyki społecznej.

SZKOLENIA CZŁONKÓW GKRPA

W latach 2022–2024 członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sicienku uczestniczyli w wybranych szkoleniach, które pozwoliły im poszerzyć wiedzę i doskonalić umiejętności w zakresie pracy z osobami uzależnionymi oraz prowadzenia działań profilaktycznych. Udział w nich przyczynił się do utrzymania wysokiego poziomu kompetencji zespołu i lepszego przygotowania do realizacji zadań Komisji. W kolejnych latach warto kontynuować tę formę rozwoju, wykorzystując zdobyte doświadczenia w pracy na rzecz lokalnej społeczności.

RODZINNY PUNKT KONSULTACYJNY

Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Gminie Sicienka stanowi kluczowy element lokalnego systemu wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz problemom wynikającym z uzależnień. Jego działalność koncentruje się na pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, ofiarom przemocy, a także osobom w kryzysie emocjonalnym. Punkt oferuje zarówno wsparcie psychologiczne i prawne, jak i interwencje w sytuacjach zagrożenia przemocą.

Działania RPK skupiają się na diagnozie problemów, motywowaniu do podjęcia terapii, kierowaniu do leczenia odwykowego i grup wsparcia, a także na udzielaniu pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i młodzieży eksperymentującej z alkoholem. Ważnym elementem pracy Punktu jest także rozpoznawanie i przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez szybkie reagowanie i informowanie o możliwościach uzyskania pomocy.

Zespół RPK tworzą wykwalifikowani specjaliści reprezentujący różne dziedziny – psychoterapię uzależnień, psychologię, prawo, psychiatrię oraz przeciwdziałanie przemocy. Wśród zatrudnionych są m.in. psychoterapeuta uzależnień, psycholog, adwokat, psychiatra, biegli sądowi z zakresu psychiatrii i psychologii, a także certyfikowany specjalista ds. przemocy w rodzinie. Tak zróżnicowane kompetencje gwarantują kompleksową i profesjonalną pomoc osobom potrzebującym wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

WAŻNIEJSZE ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE

W Gminie Sicienka w latach 2022–2024 prowadzono szeroki zakres działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom oraz promowanie zdrowego, aktywnego stylu życia. Działania te obejmowały zarówno zajęcia pozalekcyjne w placówkach oświatowych, jak i inicjatywy o charakterze środowiskowym, dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy.

W każdym z analizowanych lat realizowano cykliczne programy profilaktyczno-wychowawcze, takie jak „Spójrz inaczej” i „Przyjaciele Zippiego”, zajęcia socjoterapeutyczne, sportowe oraz warsztaty rozwijające zainteresowania uczniów i uczące konstruktywnego spędzania wolnego czasu. Ważnym elementem były również letnie kolonie profilaktyczne oraz wydarzenia o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym – festyny, rajdy i imprezy gminne, podczas których promowano wartości rodzinne i postawy wolne od uzależnień.

W 2023 roku szczególnym wydarzeniem była konferencja „Po stronie mocy – przemoc rówieśnicza i jej konsekwencje dla ucznia”, skierowana do kadry pedagogicznej, która przyczyniła się do wzmocnienia kompetencji nauczycieli w zakresie reagowania na przemoc i wspierania uczniów w kryzysie.

Z roku na rok wzrastała liczba uczestników działań, co potwierdza ich atrakcyjność i skuteczność. W inicjatywach profilaktycznych uczestniczyli nie tylko uczniowie, ale także nauczyciele i rodzice, dzięki czemu profilaktyka miała charakter kompleksowy i obejmowała całe środowisko szkolne oraz lokalne.

Podejmowane działania przyczyniły się do zwiększenia świadomości młodzieży w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień, rozwijania umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz kształtowania pozytywnych wzorców zachowań. Profilaktyka realizowana w Gminie Sicienko stanowi spójny i dobrze funkcjonujący system wsparcia wychowawczego, integrujący szkoły, rodziny i instytucje samorządowe.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Poniższa tabela przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu.

Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków	64	72	85
Liczba nałożonych mandatów na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	b.d.	39	2
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	b.d.	150	20
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej pod wpływem alkoholu/narkotyków	21	12	14
Zakłócanie porządku publicznego	350	150	77
Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	241	380	370

Dane dotyczące przestępczości w Gminie Sicienko wskazują, że zjawiska związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków pozostają istotnym problemem społecznym, choć widoczna jest poprawa w niektórych obszarach. W ostatnich latach odnotowano wzrost liczby interwencji dotyczących osób znajdujących się pod wpływem substancji psychoaktywnych, co może świadczyć zarówno o utrzymującym się nasileniu problemu, jak i o skuteczniejszym reagowaniu służb porządkowych.

Z danych wynika, że liczba mandatów i pouczeń za wykroczenia związane z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości znacząco spadła w 2024 roku. Może to świadczyć o większej świadomości mieszkańców w zakresie odpowiedzialnego spożywania alkoholu lub o skuteczniejszym oddziaływaniu działań profilaktycznych prowadzonych w gminie.

Nieco zwiększyła się liczba przypadków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu lub narkotyków, jednak skala zjawiska pozostaje stosunkowo niewielka i stabilna. Znacząco zmniejszyła się natomiast liczba przypadków zakłócania porządku publicznego, co może wskazywać na poprawę bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej i skuteczniejszą prewencję.

Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej utrzymuje się na wysokim, ale stałym poziomie. Choć problem pozostaje poważny, jego niepogłębianie może świadczyć o lepszej współpracy służb, wczesnej identyfikacji zagrożeń oraz większej gotowości ofiar do zgłaszania przypadków przemocy.

Podsumowując, sytuacja w zakresie przestępczości w Gminie Sicienko wskazuje na pewną poprawę w sferze porządku publicznego oraz efekt działań profilaktycznych, choć problem nadużywania alkoholu i przemocy domowej nadal wymaga stałej uwagi i kompleksowych działań o charakterze prewencyjnym i edukacyjnym.

DANE Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY

Liczba osób bezrobotnych w gminie			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem:	142	130	118
Kobiety	85	80	64
Mężczyźni	57	50	54

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy pokazują systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych w Gminie Sicienko w latach 2022–2024 – z 142 do 118 osób. To pozytywny trend świadczący o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Zmniejszyła się liczba bezrobotnych zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, przy czym spadek ten był szczególnie widoczny wśród kobiet (z 85 do 64 osób). Może to świadczyć o skuteczności działań aktywizujących oraz większej dostępności miejsc pracy dla kobiet.

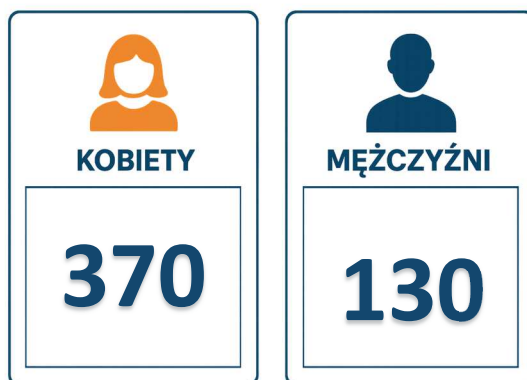
Utrzymująca się tendencja spadkowa wskazuje na wzrost zatrudnienia i poprawę warunków ekonomicznych w gminie. W dalszej perspektywie warto kontynuować działania wspierające rozwój przedsiębiorczości i lokalnych inicjatyw zawodowych, aby utrzymać ten korzystny kierunek zmian.

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Sicienko, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział **500 mieszkańców Gminy Sicienko** (315 osób wypełniło ankietę papierową, 185 osób ankietę online) - 74% kobiet i 26% mężczyzn, co stanowiło reprezentatywną próbę dla populacji gminy. Średnia wieku mieszkańców wyniosła 41 lat. Analiza wyników pozwoliła na uzyskanie cennych informacji na temat preferencji, potrzeb i problemów społeczności lokalnej, co może stanowić podstawę do podejmowania decyzji przez lokalne władze oraz inne zainteresowane strony.

PŁEĆ BADANYCH MIESZKAŃCÓW

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- ✓ postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- ✓ zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- ✓ zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej;
- ✓ zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- ✓ zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- ✓ zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
 - uzależnieniem od hazardu,
 - zaburzenia odżywiania.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Gminy Sicienko o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Sicienko.

OCENA WAŻNOŚCI LOKALNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ BADANYCH MIESZKAŃCÓW				
Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	18%	24%	35%	23%
Uzależnienia behawioralne (hazard, uzależnienie od Internetu, nowoczesne technologie)	28%	29%	30%	13%
Uzależnienie od alkoholu	47%	34%	10%	9%
Bezrobocie	50%	34%	10%	6%
Bieda, ubóstwo	35%	42%	12%	11%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się)	20%	22%	36%	22%
Przestępczość	25%	46%	20%	9%
Cyberprzemoc	44%	22%	27%	7%
Przemoc domowa	37%	39%	10%	14%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	41%	34%	17%	8%
Uzależnienie od papierosów	64%	22%	5%	9%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Sicienko najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **uzależnienie od papierosów (86%), bezrobocie (84%) oraz uzależnienie od alkoholu (81%).**

Poprosiliśmy również mieszkańców Gminy Sicienko o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Dość rzadkie	Bardzo rzadkie	Nie występuje
Alkoholizm	33%	37%	16%	7%	7%
Narkomania	11%	21%	42%	14%	12%
Nikotynizm	54%	23%	12%	5%	6%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	16%	21%	26%	18%	19%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	11%	19%	27%	21%	22%
Siecioholizm (uzależnienie od Internetu)	45%	12%	15%	9%	19%
Uzależnienie od hazardu	7%	17%	33%	21%	22%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, jedzenioholizm)	9%	10%	33%	19%	29%

Ankietowani mieszkańcy Gminy Sicienko uznali, że z zaproponowanych w tabeli zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi⁷ w ich środowisku są: **nikotynizm (77%), alkoholizm (70%) oraz siecioholizm (57%)**.

PRZEMOC DOMOWA

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- ✓ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- ✓ naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- ✓ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ✓ ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- ✓ istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

⁷ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- ✓ małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ✓ wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- ✓ rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- ✓ osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ✓ osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ✓ osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- ✓ osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- ✓ małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

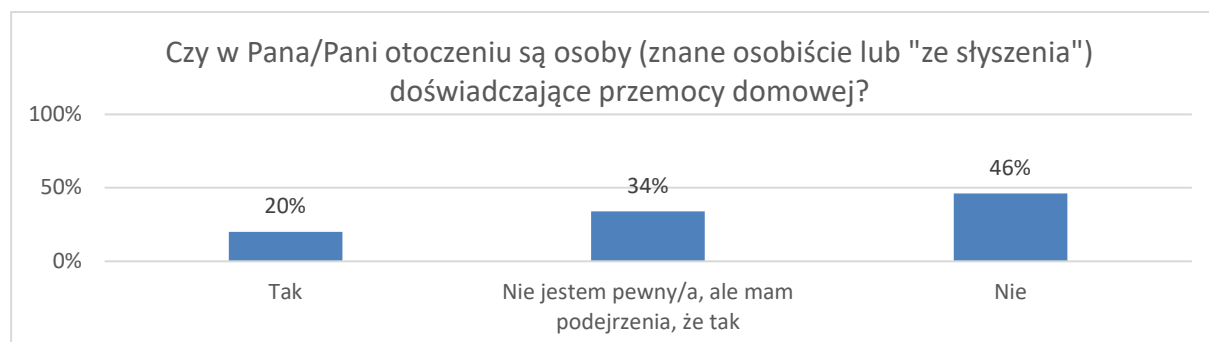
Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o doznawanie przemocy lub stosowanie przemocy domowej.

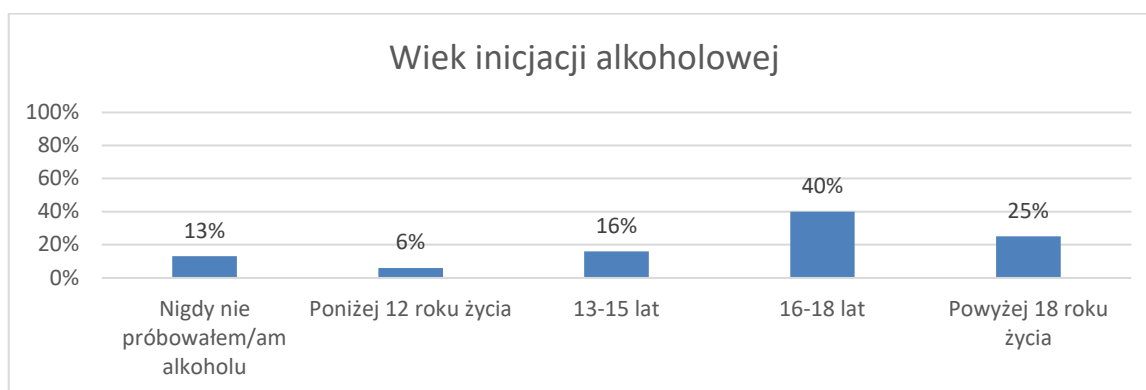
Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Sicienko 20% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 34% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

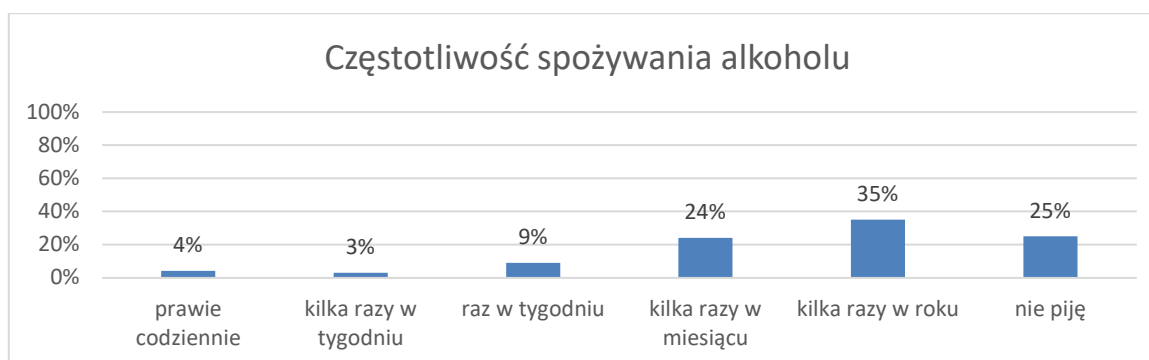
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko na temat alkoholu w szczególności ich opinie dotyczące spożywania alkoholu w różnych sytuacjach życiowych, akceptacji społecznej dla picia alkoholu, świadomości skutków zdrowotnych i społecznych związanych z nadużywaniem, a także wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku problemów alkoholowych.

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części badania był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **25% z dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 40% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. a 22% na wiek poniżej 15 lat. 13% z respondentów nigdy nie piło alkoholu.

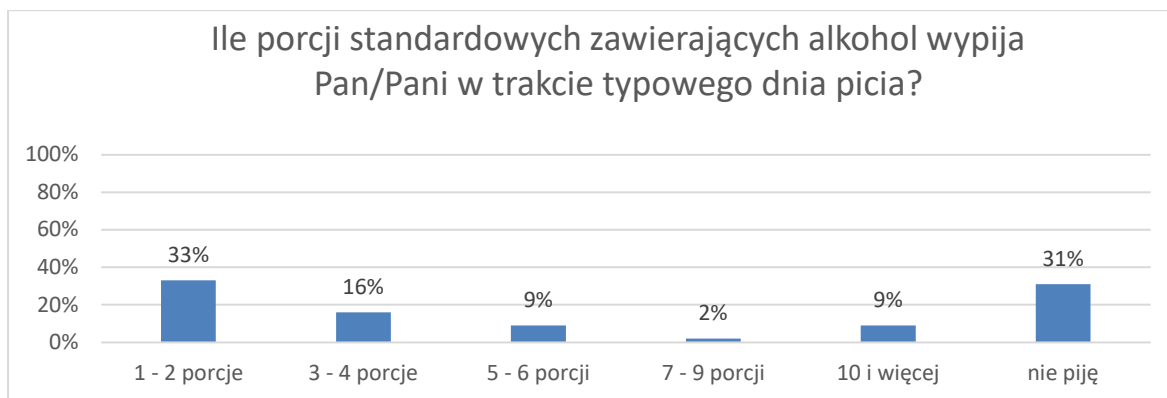

Kolejną badaną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w roku (35%)**. Kolejno 24% osób przyznało się do spożywania alkoholu kilka razy w miesiącu, 9% raz w tygodniu, 3% kilka razy w tygodniu a 4% niemal codziennie. 25% z respondentów wskazało, że są abstynentami.

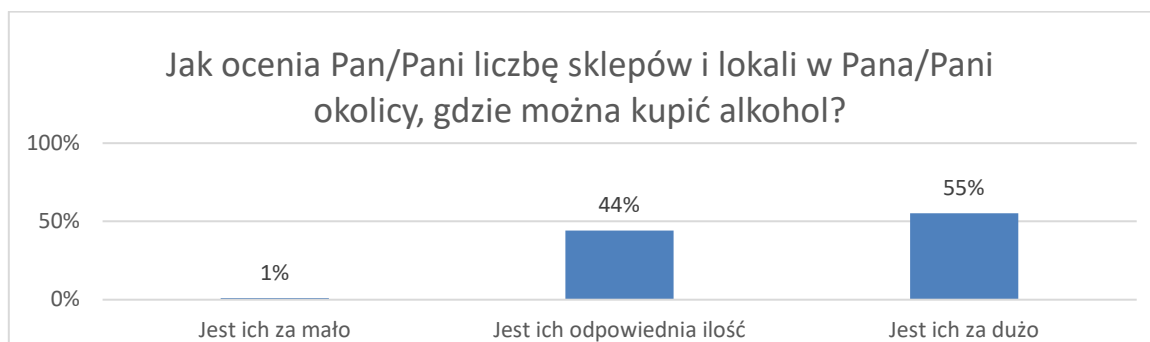

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani mieszkańcy Gminy Sicienko najczęściej deklarowali, że w trakcie typowego dnia picia spożywają od 1 do 2 porcji standardowych alkoholu (33%). Kolejna grupa (16%) wskazała, że wypija od 3 do 4 porcji, a 9% badanych – od 5 do 6 porcji. Nieliczni (2%) przyznali się do spożywania 7–9 porcji alkoholu, natomiast 9% respondentów deklarowało picie 10 i więcej porcji. Warto zaznaczyć, że 31% uczestników badania zadeklarowało, iż w ogóle nie spożywa alkoholu.

Spośród badanych mieszkańców Gminy Sicienko 1% uważa, że w okolicy znajduje się mała liczba punktów, w których można kupić alkohol, a dla 44% ankietowanych takich miejsc jest odpowiednia ilość. 55% uważa, że takich miejsc jest za dużo.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

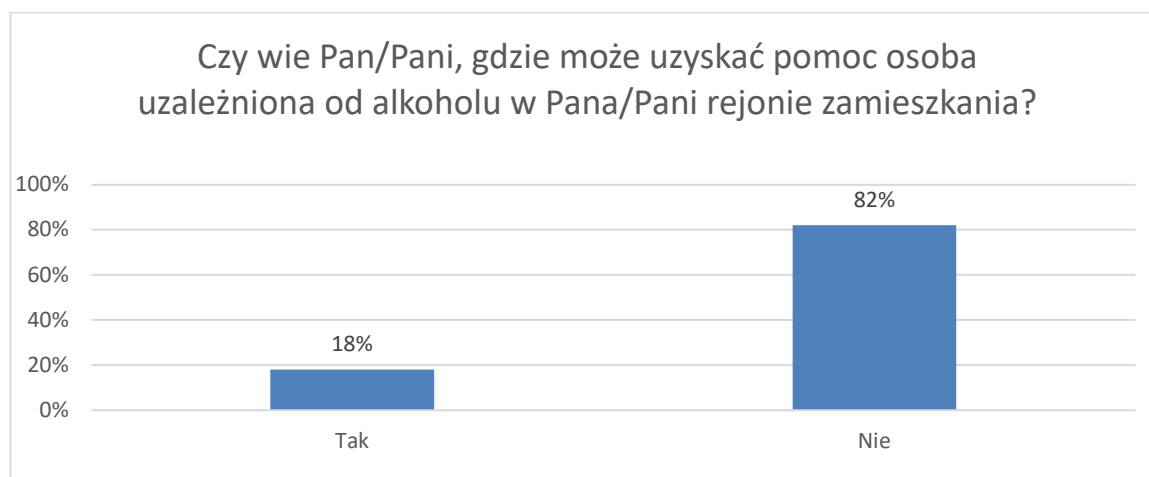
Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Sicienko, ponieważ **łącznie 89% mieszkańców nie zgodziło się z tym twierdzeniem.**

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 76% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczyć dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie 76% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Łącznie 43% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

94% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 94% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Natomiast 93% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

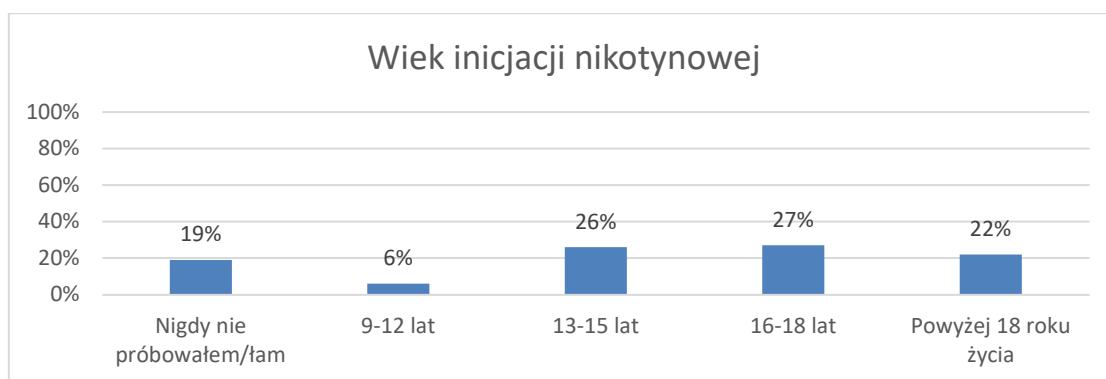
Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	7%	4%	15%	74%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	59%	17%	9%	15%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	54%	22%	15%	9%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	24%	19%	34%	23%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	4%	2%	8%	86%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	3%	4%	2%	91%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	2%	4%	5%	89%

Zapytaliśmy również mieszkańców Gminy Sicienko, czy wiedzą, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Zaledwie 18% badanych zadeklarowało, że posiada taką wiedzę, natomiast aż 82% respondentów przyznało, że nie wie, gdzie w ich rejonie można uzyskać pomoc w przypadku uzależnienia od alkoholu. Wyniki te wskazują na pilną potrzebę zwiększenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia oraz instytucji pomocowych działających na terenie gminy.

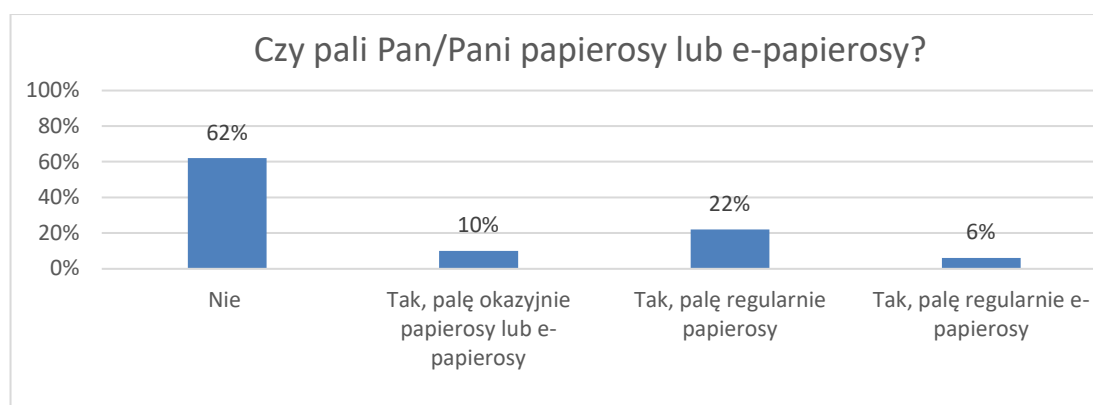

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszym zagrożeniem analizowanym w tej części badania był wiek inicjacji nikotynowej wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko. Z przeprowadzonych badań wynika, że najwięcej respondentów (27%) po raz pierwszy sięgnęło po papierosa w wieku 16–18 lat, a więc w okresie późnej adolescencji, sprzyjającym eksperymentowaniu z używkami. Nieco mniej, bo 26% badanych, zadeklarowało rozpoczęcie palenia w wieku 13–15 lat, natomiast 22% po ukończeniu 18. roku życia. Jedynie 6% respondentów przyznało, że pierwszy kontakt z nikotyną miało już w wieku 9–12 lat. Warto zaznaczyć, że 19% ankietowanych nigdy nie próbowało wyrobów nikotynowych, co można uznać za pozytywny sygnał w kontekście działań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy.

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość mieszkańców Gminy Sicienko (62%) nie pali żadnych wyrobów tytoniowych – ani papierosów tradycyjnych, ani elektronicznych. Kolejna grupa, stanowiąca 22% respondentów, deklaruje regularne palenie papierosów, natomiast 10% badanych przyznaje, że sięga po papierosy lub e-papierosy okazjonalnie. Z kolei 6% respondentów pali regularnie e-papierosy. Oznacza to, że łącznie 38% dorosłych mieszkańców gminy ma kontakt z nikotyną w sposób stały lub sporadyczny.

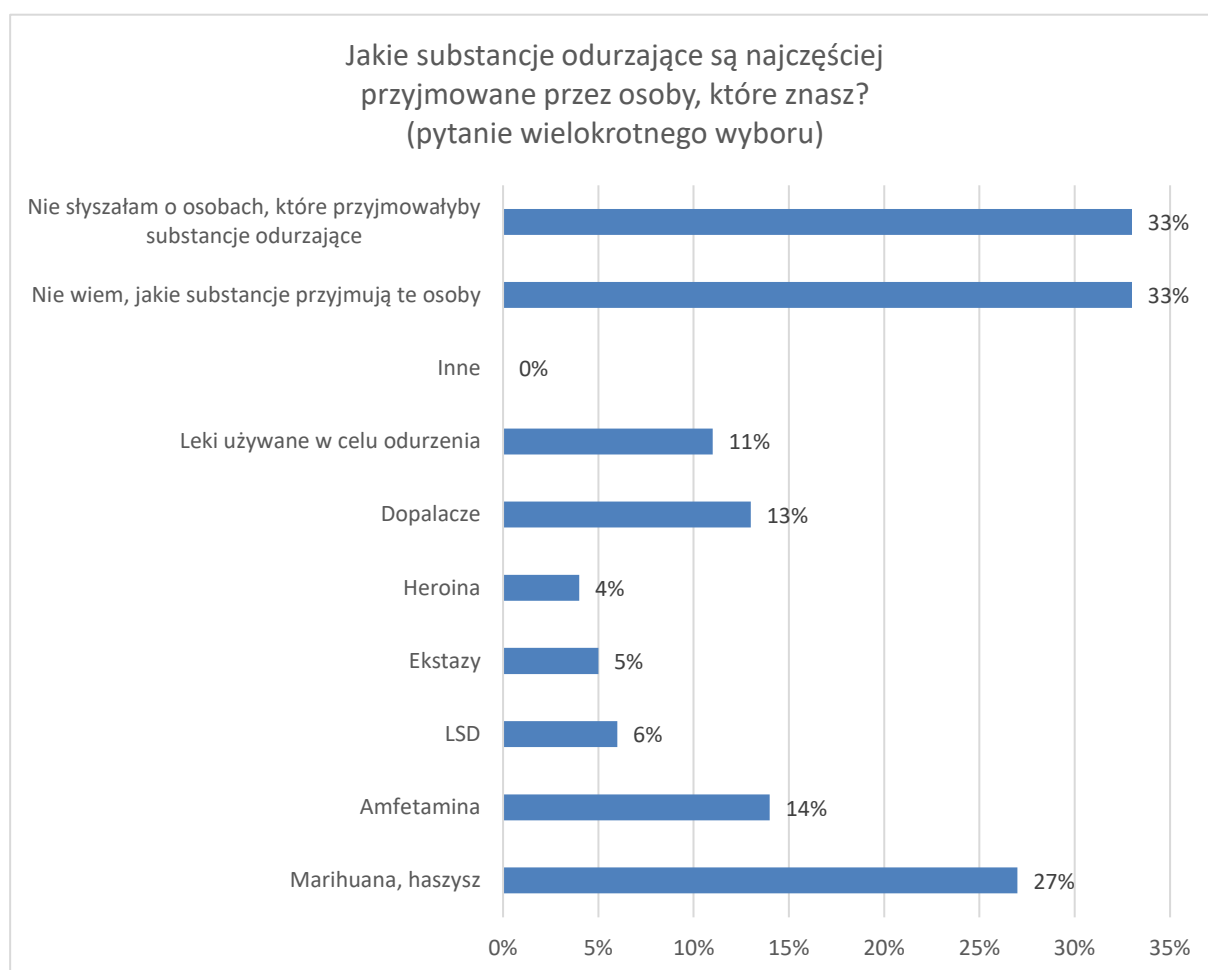
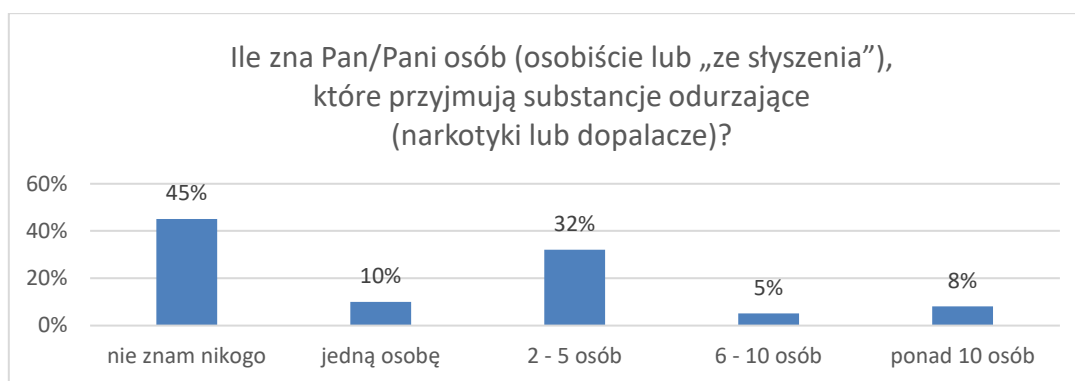

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Gminy Sicienko rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

55% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 45% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się **marihuana i haszysz, amfetamina, dopalacze oraz leki stosowane celem odurzenia.**

97% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

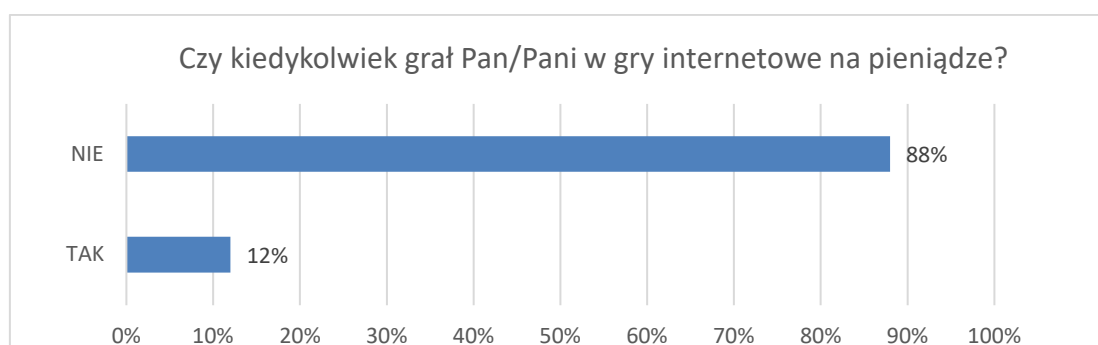
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszych wiekach. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁸

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Gminy Sicienko o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

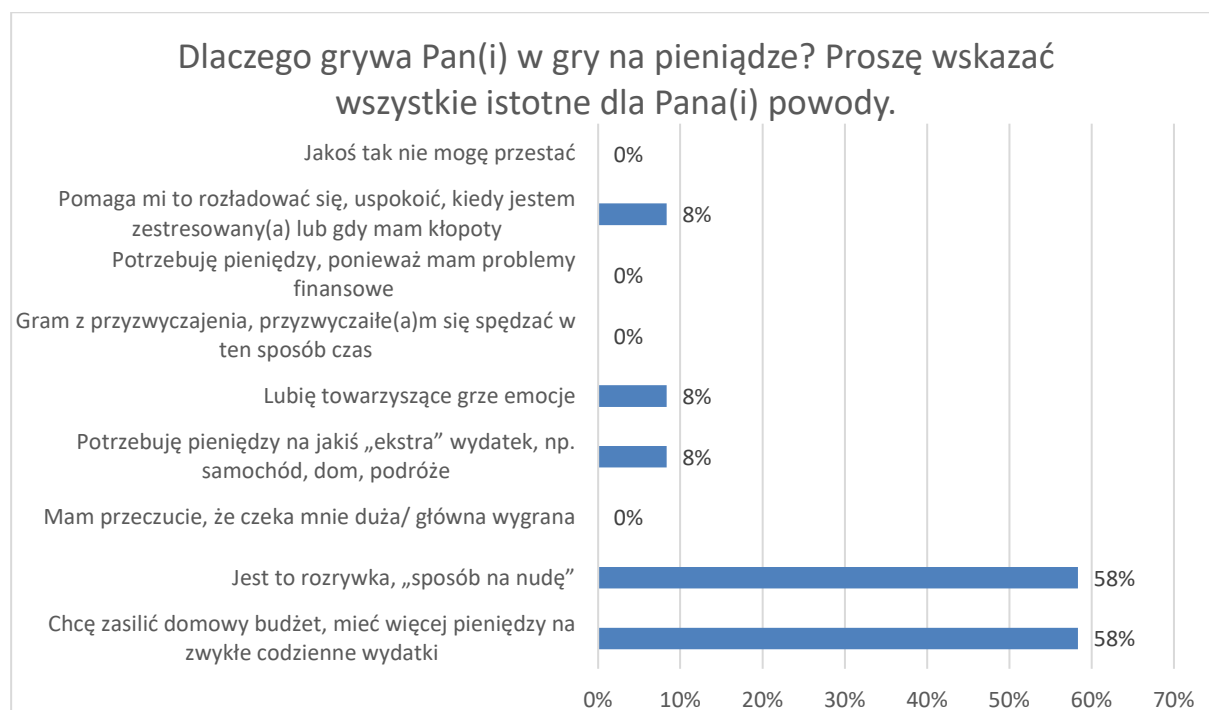
Respondenci zostali zapytani o ich osobiste doświadczenia związane z graniem w gry hazardowe. Jak wynika z przeprowadzonych badań, **88% dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko deklaruje, że nigdy nie grało w gry internetowe, gdzie można wygrać pieniądze.**

Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze mieszkańcy Gminy Sicienko najczęściej wskazywali motywy związane z rozrywką i sposobem spędzania wolnego czasu. Ponad połowa respondentów (58%) zadeklarowała, że grywa w gry hazardowe „dla rozrywki” lub „z nudów”. Tyle samo osób (58%) wskazało również, że chce w ten sposób zasilić domowy budżet lub zdobyć dodatkowe środki na codzienne wydatki. Znacznie rzadziej pojawiały się odpowiedzi związane z emocjami lub

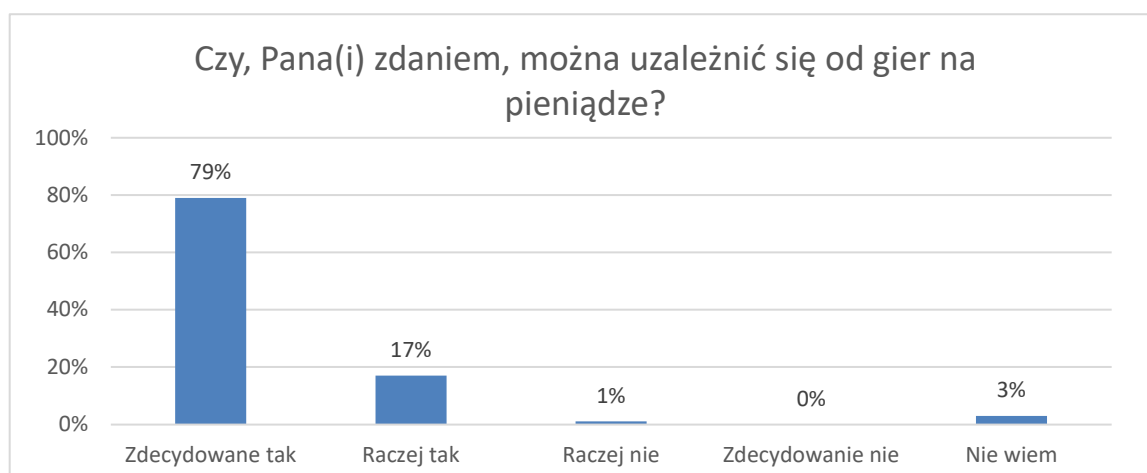
⁸ www.salusprodomo.pl

problemami osobistymi – po 8% badanych przyznało, że gra dla towarzyszących emocji, z powodu stresu lub problemów, bądź w nadziei na dużą wygraną.

Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców Gminy Sicienko (79%) uważa, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić – i wyraża tę opinię w sposób stanowczy, wybierając odpowiedź „zdecydowanie tak”. Kolejne 17% respondentów zgadza się z tym stwierdzeniem w mniejszym stopniu („raczej tak”). Jedyne 1% badanych uważa, że od gier hazardowych raczej nie można się uzależnić, natomiast 3% nie potrafiło określić swojego stanowiska.

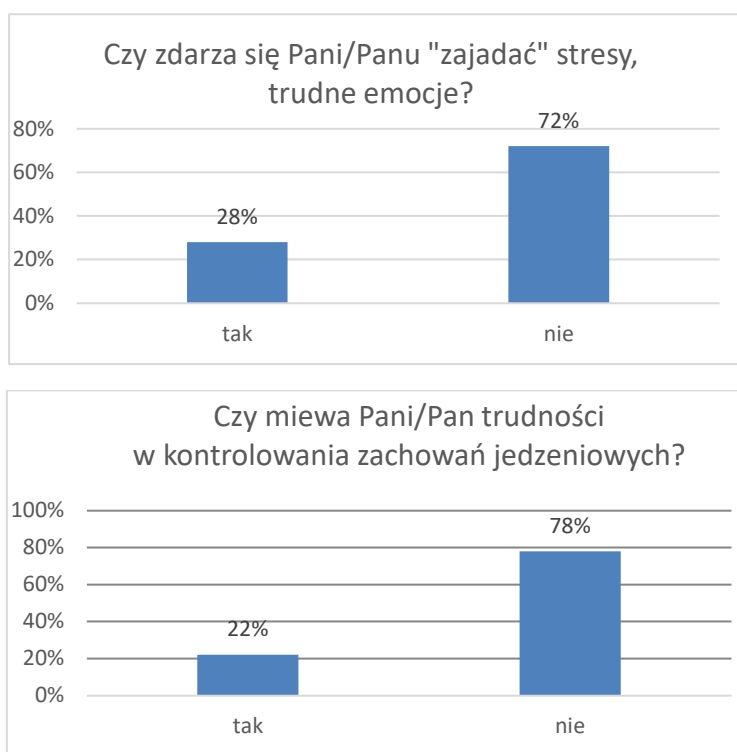
Wyniki te wskazują na wysoki poziom świadomości mieszkańców w zakresie ryzyka uzależnienia od hazardu. Respondenci dostrzegają, że gry na pieniądze mogą prowadzić do poważnych konsekwencji – zarówno finansowych, jak i emocjonalnych czy społecznych. Świadczy to o rosnącej wiedzy społeczności lokalnej na temat zagrożeń wynikających z zachowań ryzykownych oraz stanowi dobrą podstawę do kontynuacji działań profilaktycznych w obszarze uzależnień behawioralnych.

UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE – ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Na rozwój jedzenioholizmu, podobnie jak na rozwój innych uzależnień behawioralnych, wpływa wiele różnorodnych czynników. Wymienia się wśród nich czynniki genetyczne, środowiskowe i psychologiczne. Wśród tych pierwszych sytuują się predyspozycje, na które nie mamy świadomego wpływu, to czynniki biologiczne. Należą do nich na przykład zaburzenia mechanizmów odpowiadających za brak apetytu czy uszkodzenie ośrodka sytości i głodu – wówczas organizm nie wysyła do mózgu człowieka informacji, że jedzenia już dość. Przyczyną kłopotów bywa też zaburzona gospodarka hormonalna organizmu. Jednym z jej objawów jest nadmiar insuliny (hormonu odpowiedzialnego za metabolizm węglowodanów), kolejnym zwiększający łaknienie niedobór serotoniny, zwanej potocznie hormonem szczęścia. Obniżenie jej poziomu wywołuje trudności w zapanowaniu nad przymusem jedzenia ponad miarę. A czy istnieje coś takiego, jak hormon obżarstwa? Zakłada się, że tak. Hormon nazywa się grelina i działa na układ nagrody w mózgu, wzmacniając uczucie przyjemności związane z jedzeniem. Można się zatem doszukać podobieństwa w działaniu mechanizmów uzależnienia od jedzenia i uzależnienia od substancji psychoaktywnych⁹.

28% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko w sytuacjach stresowych reaguje objadaniem się. Co więcej, 22% badanych przyznaje się, że ma problemy z kontrolowaniem zachowań jedzeniowych, co jest typowe dla zachowań kompulsywnych – czyli takich, które w wielu przypadkach wymyka się spod kontroli.

⁹ N. Ogińska – Bulik, Uzależnienie od czynności. Mit czy rzeczywistość? Difin, Warszawa 2010; K. Gąsior, Gdy jedzenie staje się problemem. Czy jesteś uzależniony? Fundacja ETOH, Warszawa 2013.

POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY SICIENKO

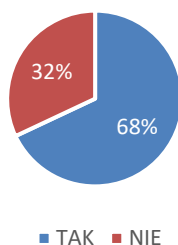
Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Podstawą tych działań jest zaś Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym¹⁰.

Mieszkańcy Gminy Sicienko zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

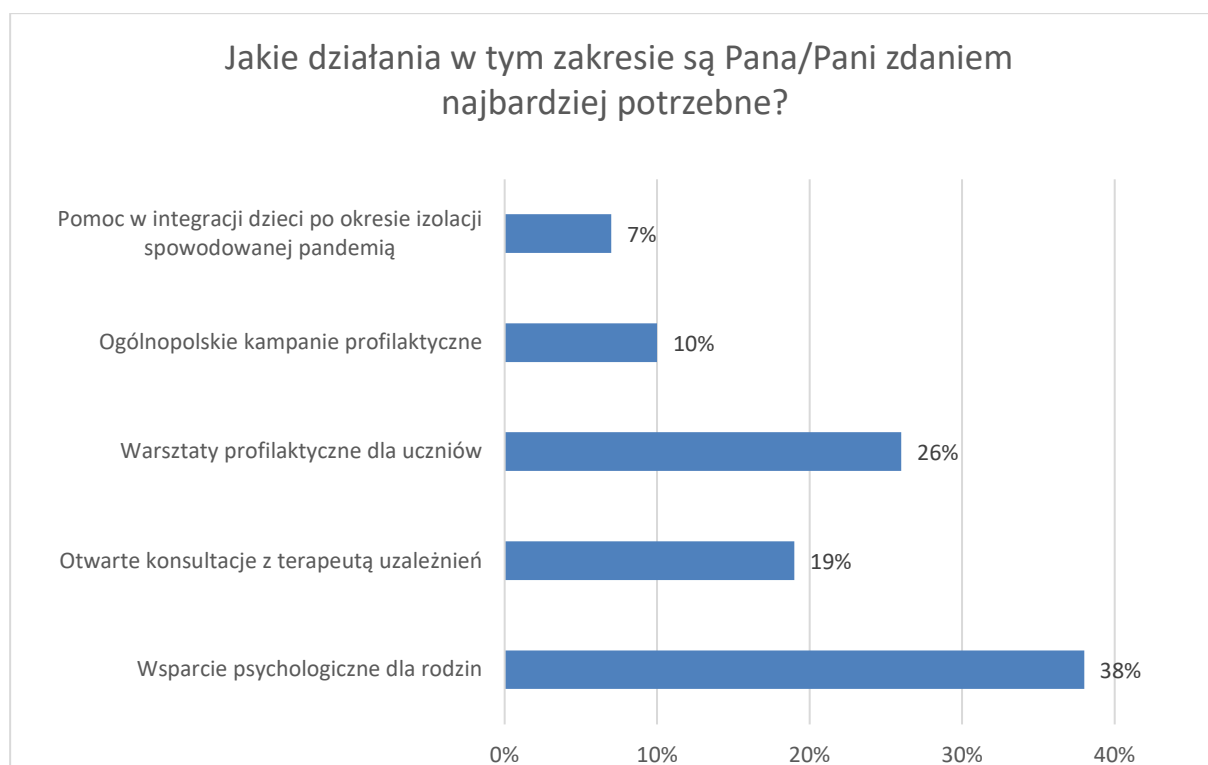
Jak wynika z przeprowadzonych badań **68% mieszkańców Gminy Sicienko dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień**. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazali na potrzebę organizacji **wsparcia psychologicznego dla rodzin (38%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (26%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (19%) oraz udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (10%)**.

Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji
działań profilaktycznych na rzecz
przeciwdziałania uzależnieniom?

¹⁰ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469)

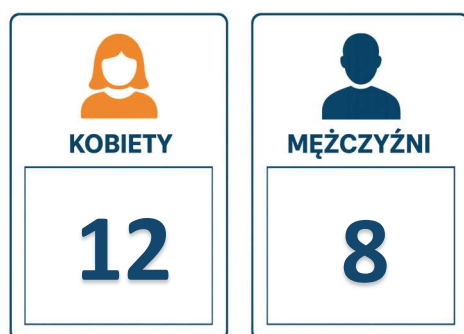
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Sicienko, a wzięło w nim udział 20 osób. Średnia wieku badanych sprzedawców wyniosła 42 lata.

PŁEĆ BADANYCH SPRZEDAWCÓW

CEL BADANIA

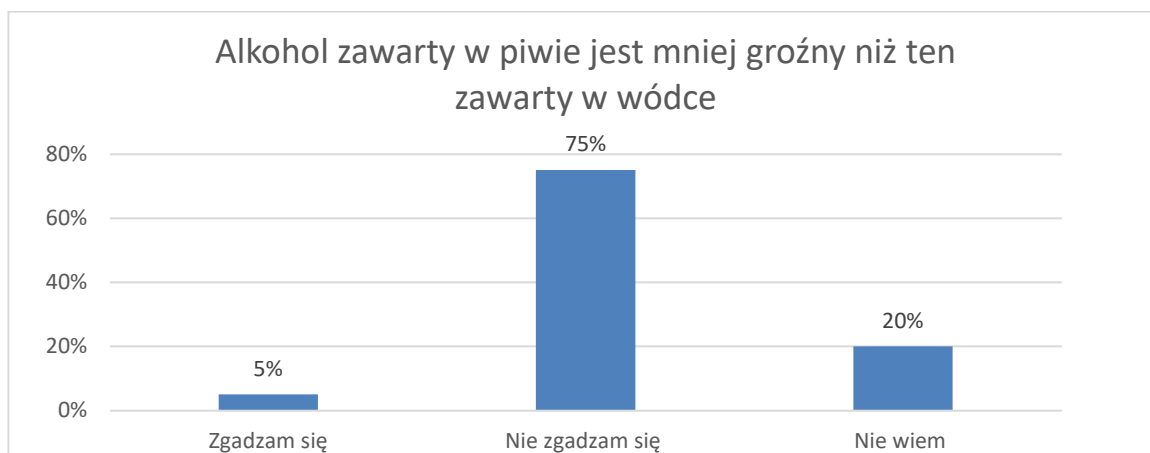
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

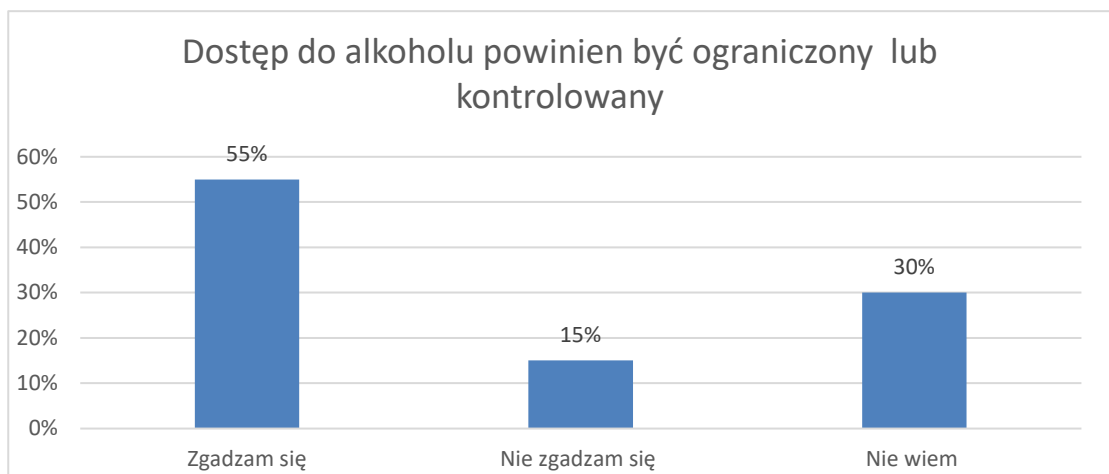
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

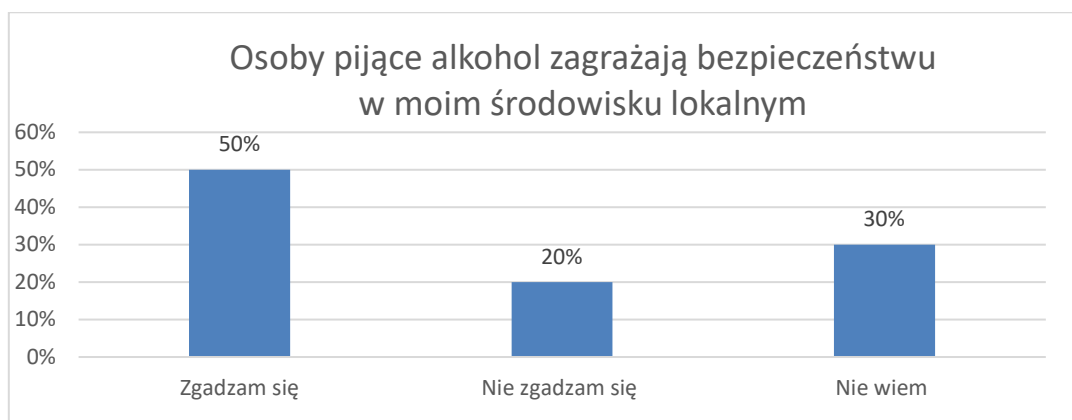
75% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadza się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

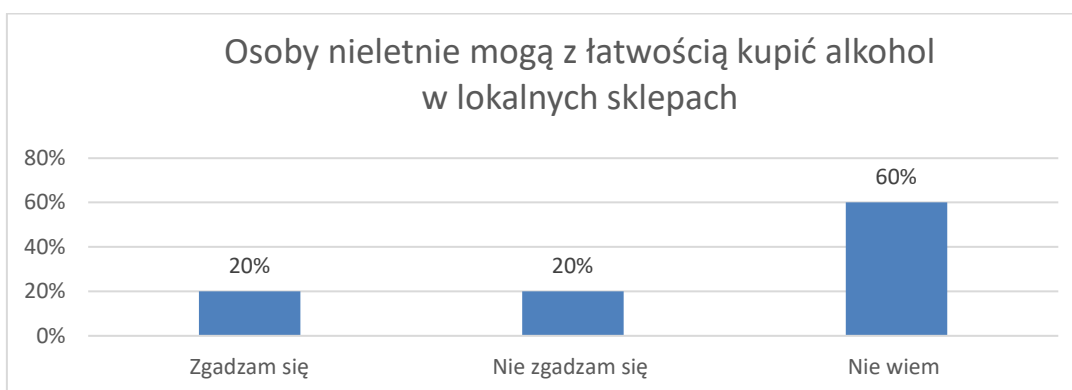
Kolejny wykres przedstawia opinie sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Sicienko na temat ograniczania lub kontrolowania dostępu do alkoholu. 55% z badanych zgadza się z potrzebą wprowadzenia ograniczeń, natomiast 15% nie popiera takiego pomysłu.

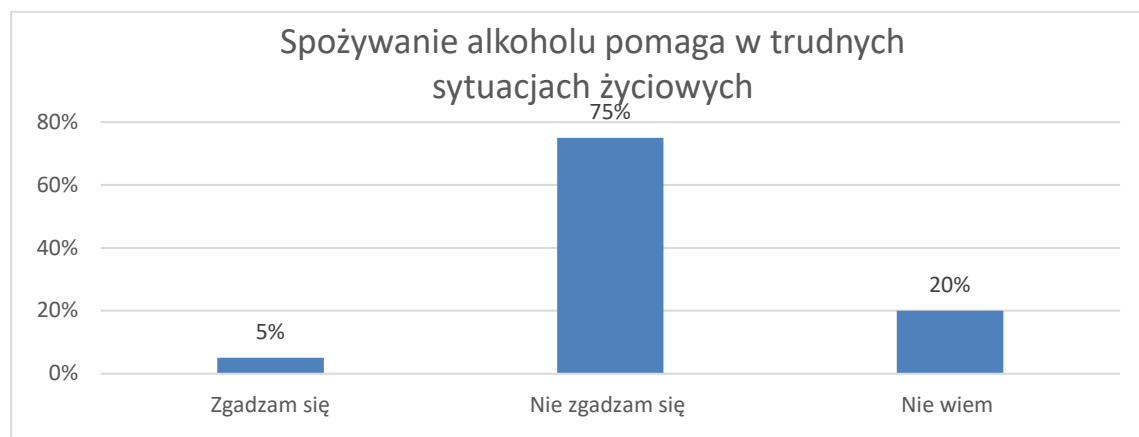
50% z badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby spożywające alkohol zagrażają lokalnemu bezpieczeństwu. 20% nie podziela tej opinii, a 30% nie ma zdania w tej sprawie.

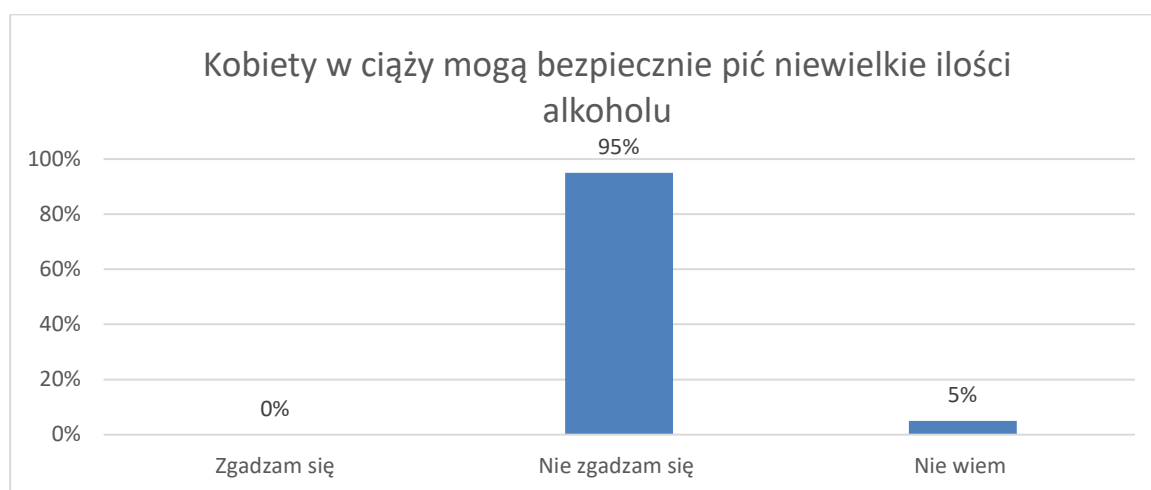
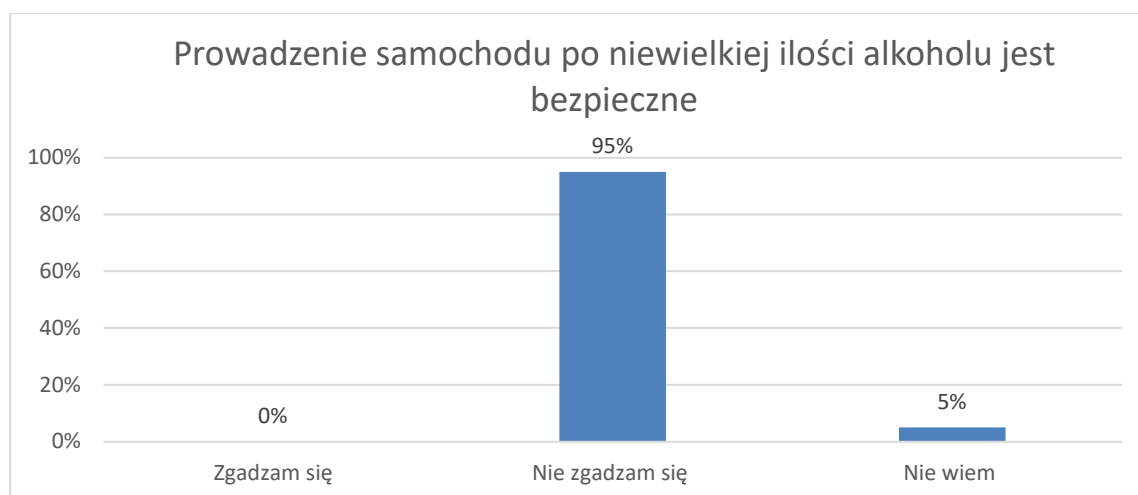

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. 20% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby osoby małoletnie miały łatwy dostęp do alkoholu.

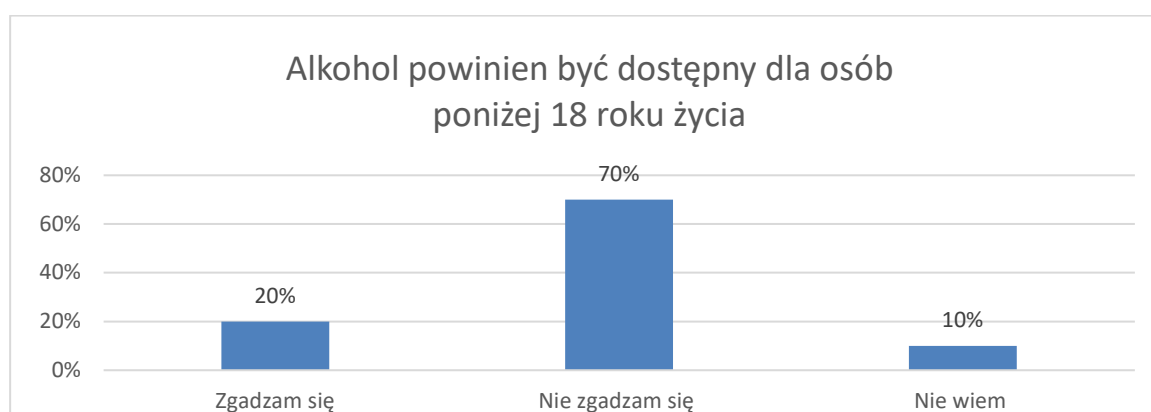

75% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Jednocześnie, 95% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Co wartościowe – 95% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

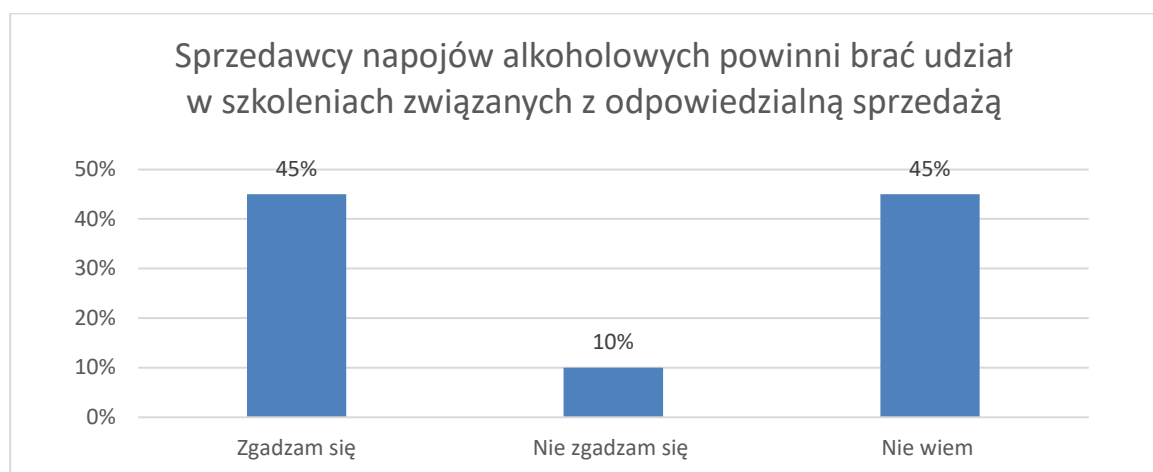
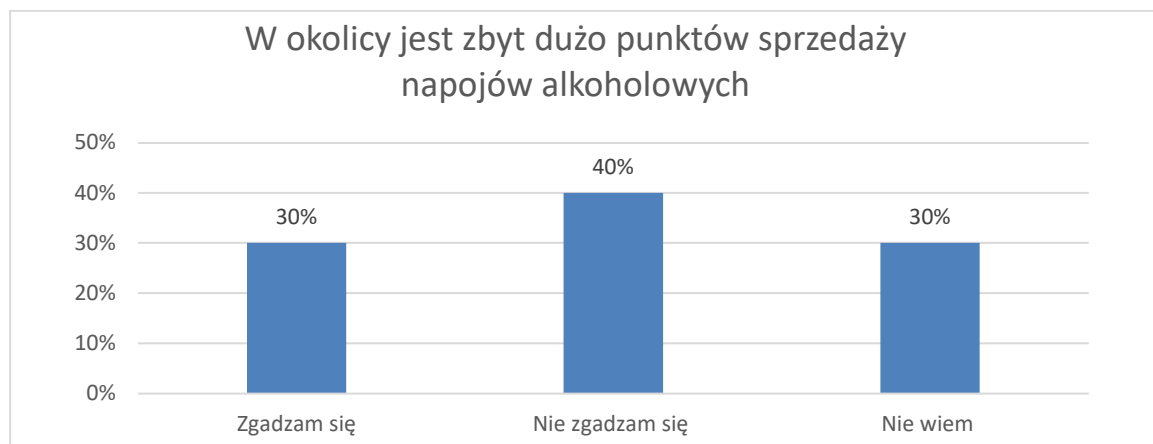

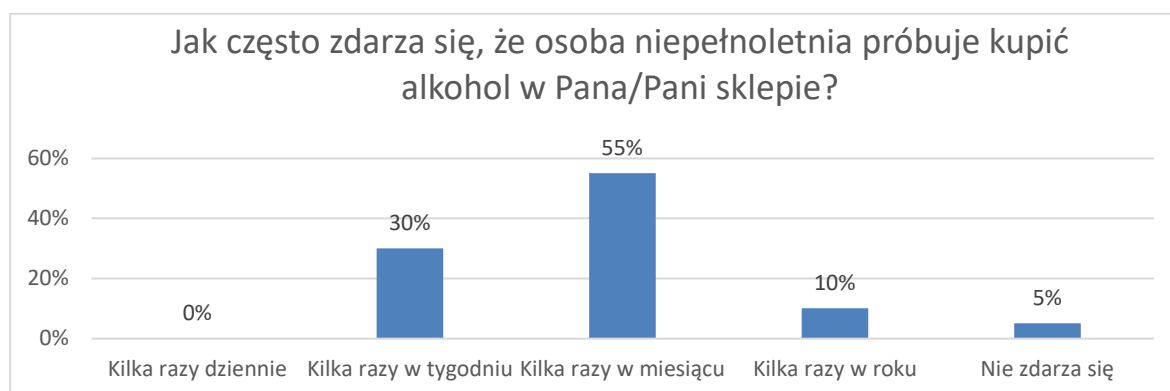
70% respondentów wyraziło zdecydowany sprzeciw wobec dostępności alkoholu dla niepełnoletnich. Wynik ten jednoznacznie wskazuje na wysoką świadomość sprzedawców w zakresie przestrzegania przepisów prawa i odpowiedzialności społecznej.

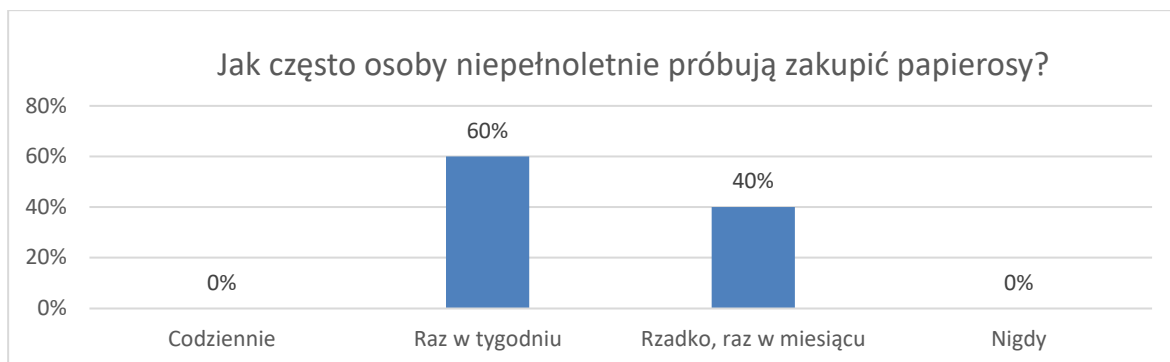

30% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych. 45% badanej społeczności wyraża zdanie mówiące, że sprzedawcy napojów alkoholowych powinni brać udział w szkoleniach związanych z odpowiedzialną sprzedażą.

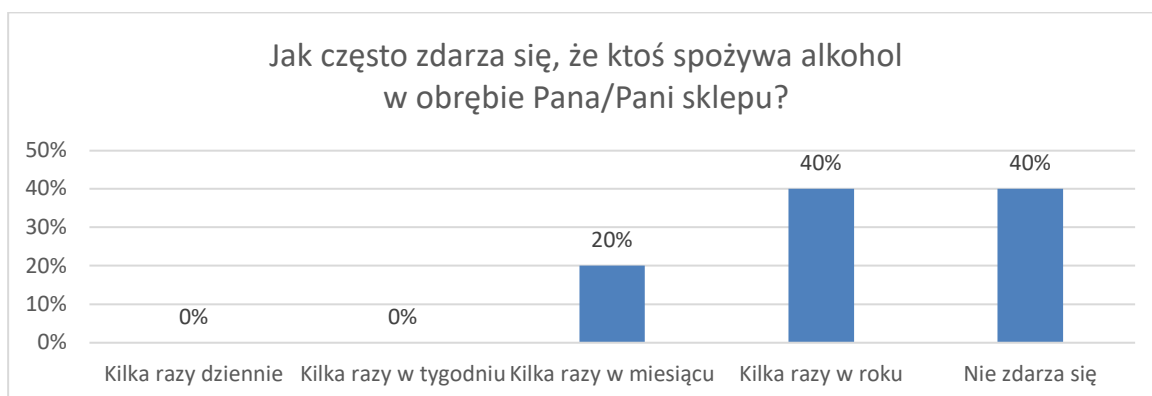

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Sicienko deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (55%) oraz kilka razy w tygodniu (30%). W przypadku prób zakupu wyrobów tytoniowych przez osoby niepełnoletnie w opinii badanych zdarza się to: rzadko – raz w miesiącu (40%) oraz raz w tygodniu (60%).

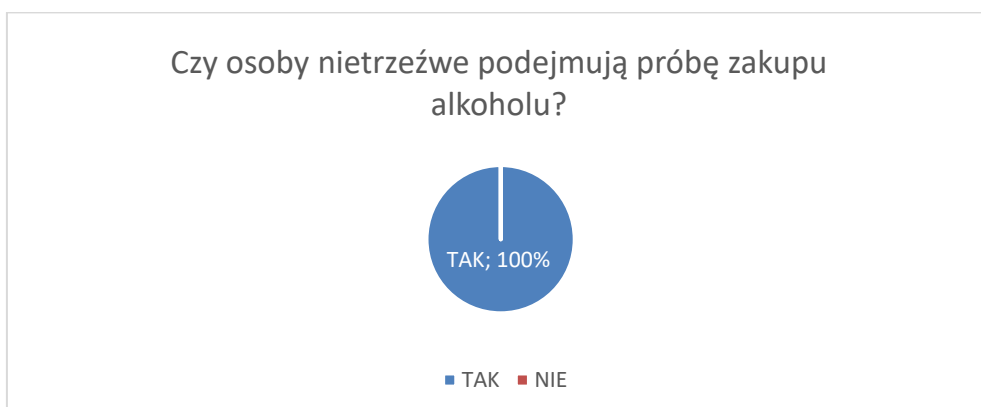
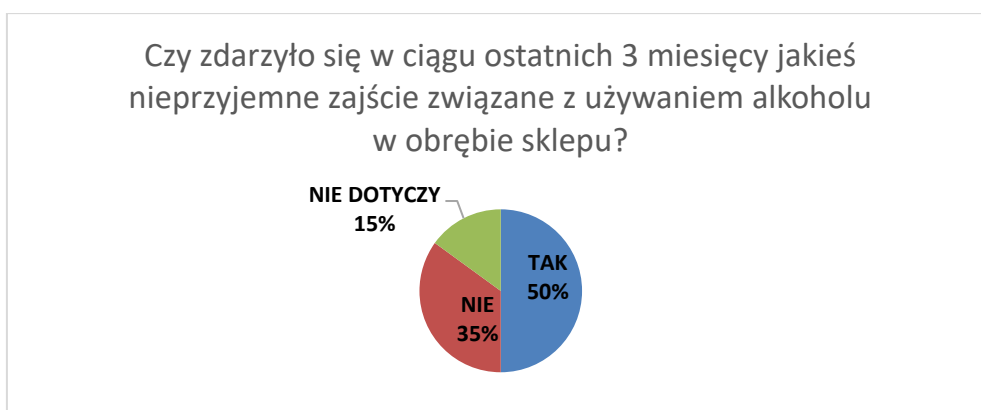

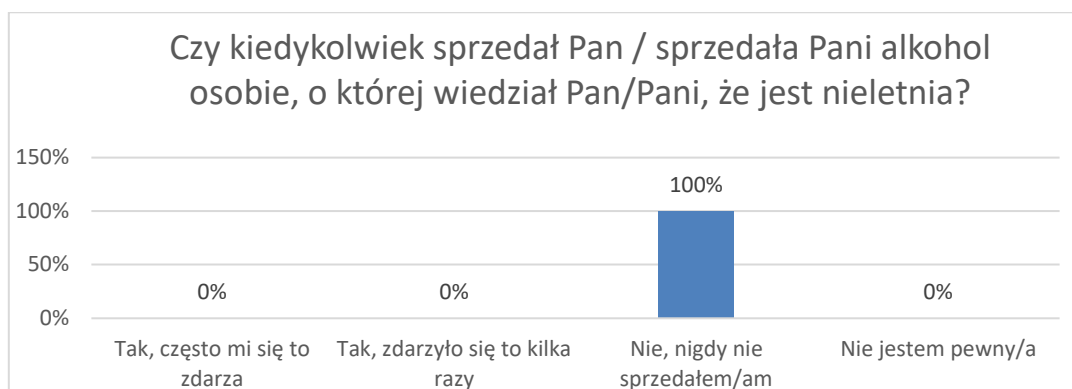
Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży nie wydaje się częstym zjawiskiem. 40% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku a 20% wskazało, że kilka razy w miesiącu.

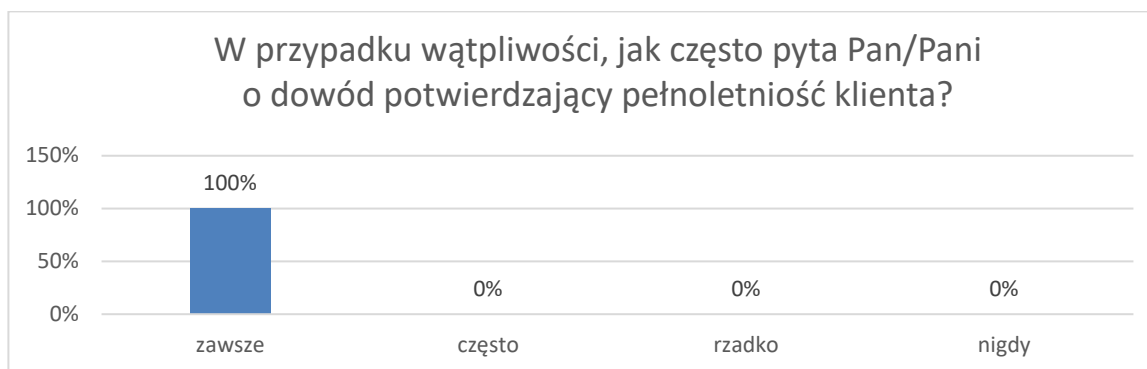
50% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. 100% wskazuje, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.

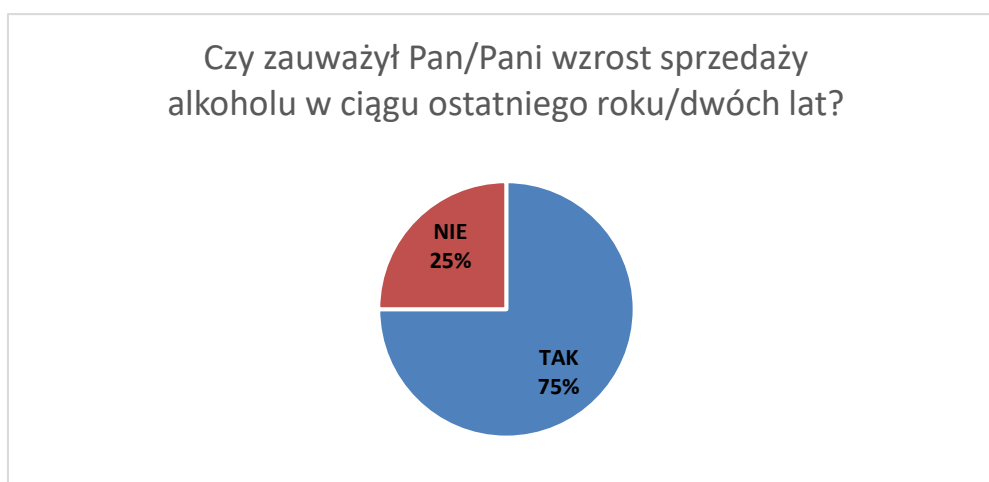
Spośród sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Sicienko 100% deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

W przypadku wątpliwości co do wieku, 100% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek kupującego.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny sprzedawców alkoholu w Gminie Sicienko na temat wzrostu sprzedaży alkoholu na przestrzeni ostatniego roku/dwóch lat – **75% jest zdania, że taki wzrost nastąpił.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

- ✓ alkoholu,
- ✓ papierosów,
- ✓ narkotyków i dopalaczy,
- ✓ przemocy i cyberprzemocy,

oraz zagadnienia związane z uzależnieniami od czynności (uzależnienia behawioralne), napojami energetyzującymi i czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie Szkół Podstawowych Gminy Sicienko.

LICZEBNOŚĆ GRUP BADANYCH

**SZKOŁY PODSTAWOWE -
UCZNIOWIE KLAS 4-6** 143

**SZKOŁY PODSTAWOWE -
UCZNIOWIE KLAS 7-8** 70

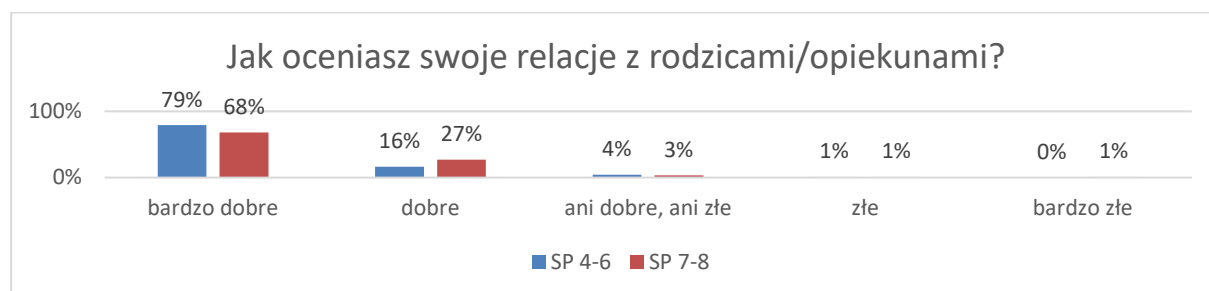
**ŁĄCZNIE BADANYCH
UCZNIÓW:** 213

WYNIKI

RELACJE Z RODZICAMI, NAUCZYCIELAMI ORAZ RÓWIEŚNIKAMI

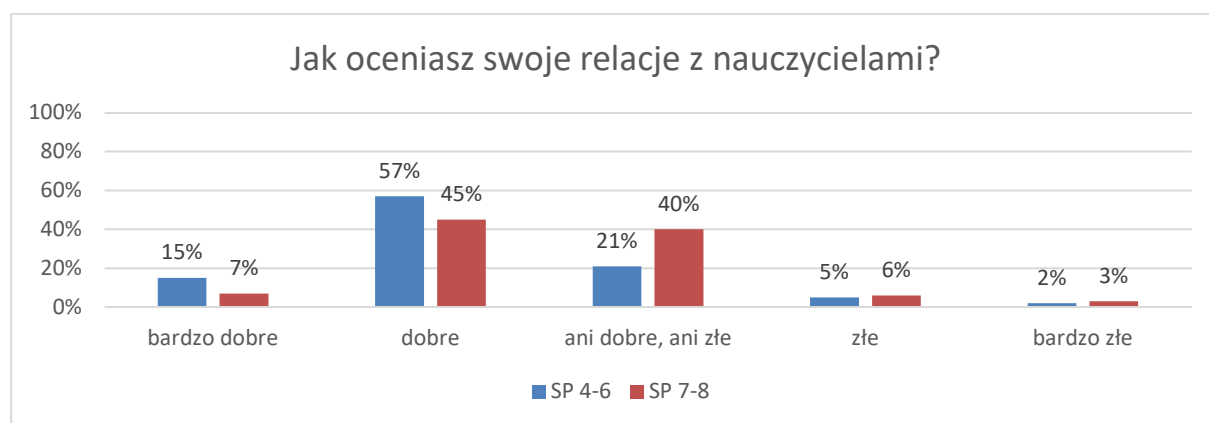
Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie Szkół Podstawowych w Gminie Sicienko deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 95%; SP 7-8: łącznie 95%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/ problemowe.

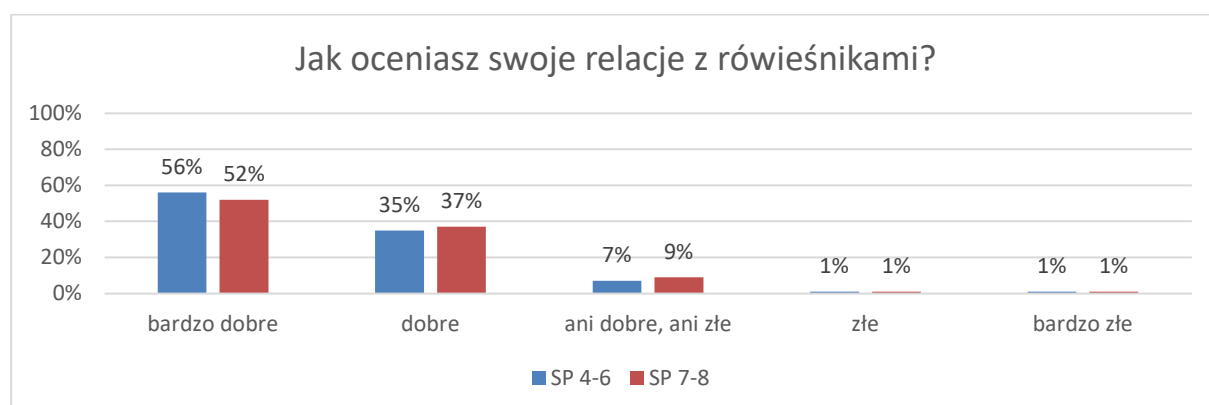

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania¹¹.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie mają w większości **bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 72%; SP 7-8: łącznie 52%.**

Kolejnym istotnym elementem są relacje z **rówieśnikami – uczniowie z Gminy Sicienko relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze - SP 4-6: łącznie 91%; SP 7-8: łącznie 89%.**

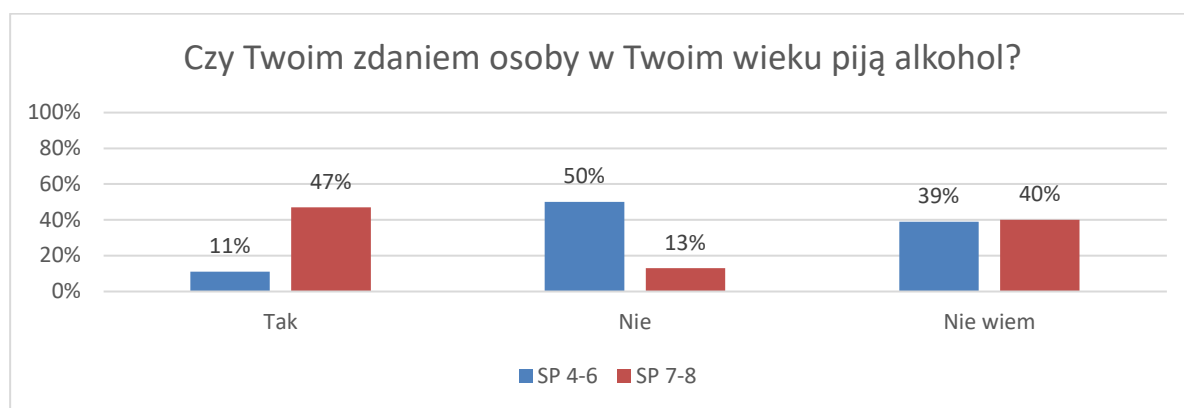
¹¹ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Sicienko, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

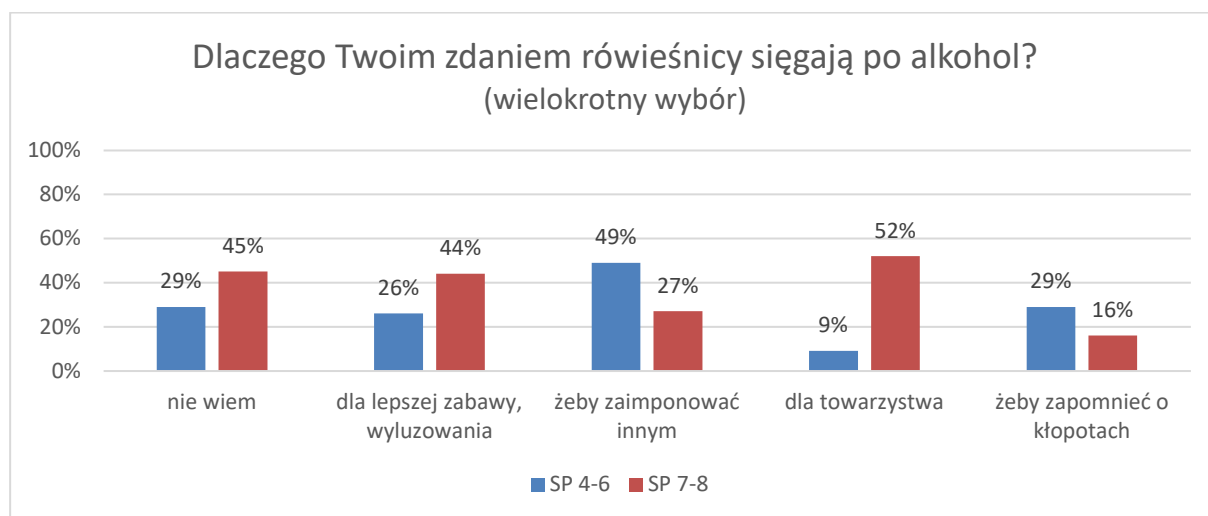
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

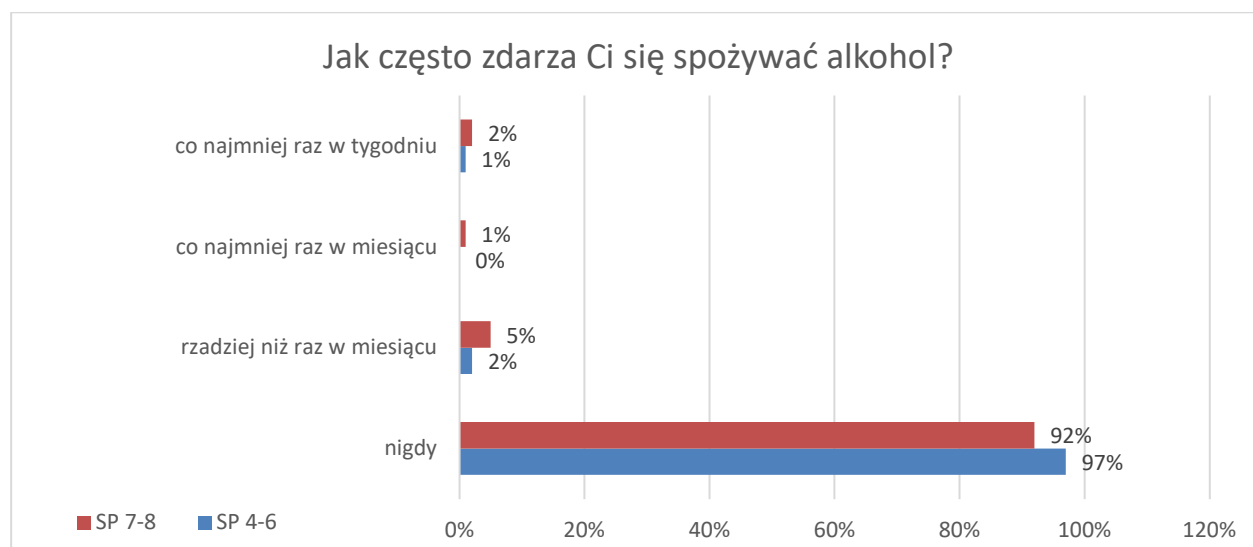
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **11% uczniów klas 4-6 oraz 50% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.**

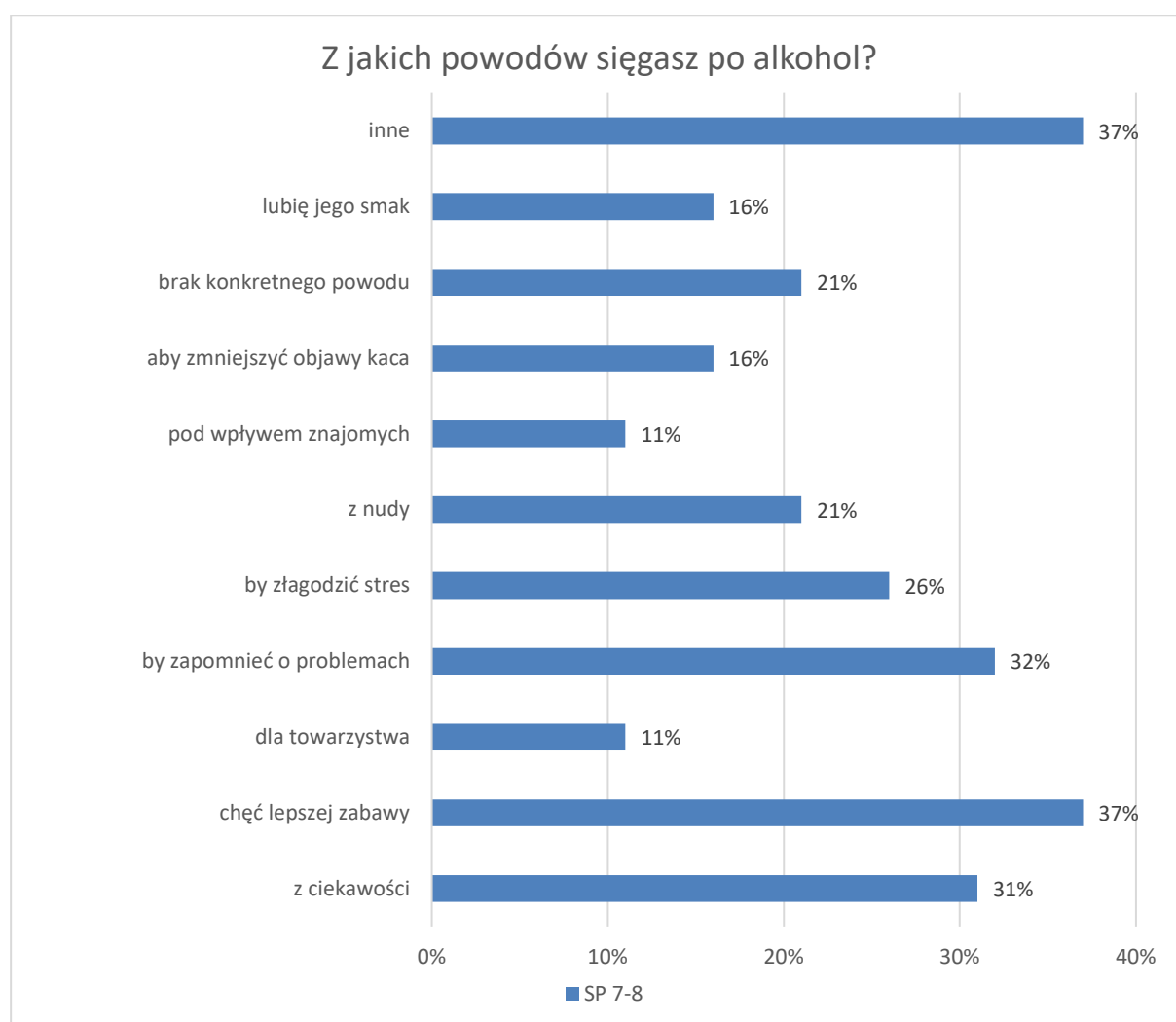
Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol, respondenci wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (SP 4-6: 49%; SP 7-8: 27%), lepszej zabawy (SP 4-6: 26%; SP 7-8: 44%), dla towarzystwa (SP 4-6: 9%; SP 7-8: 52%) oraz, co niepokojące, aby zapomnieć o kłopotach (SP 4-6: 29%; SP 7-8: 16%).

W celu zbadania ilu uczniów ma za sobą inicjację alkoholową – zapytano o to jak często zdarza się im pić alkohol. Inicjację alkoholową ma za sobą 3% uczniów klas 4-6 oraz 8% uczniów klas 7-8.

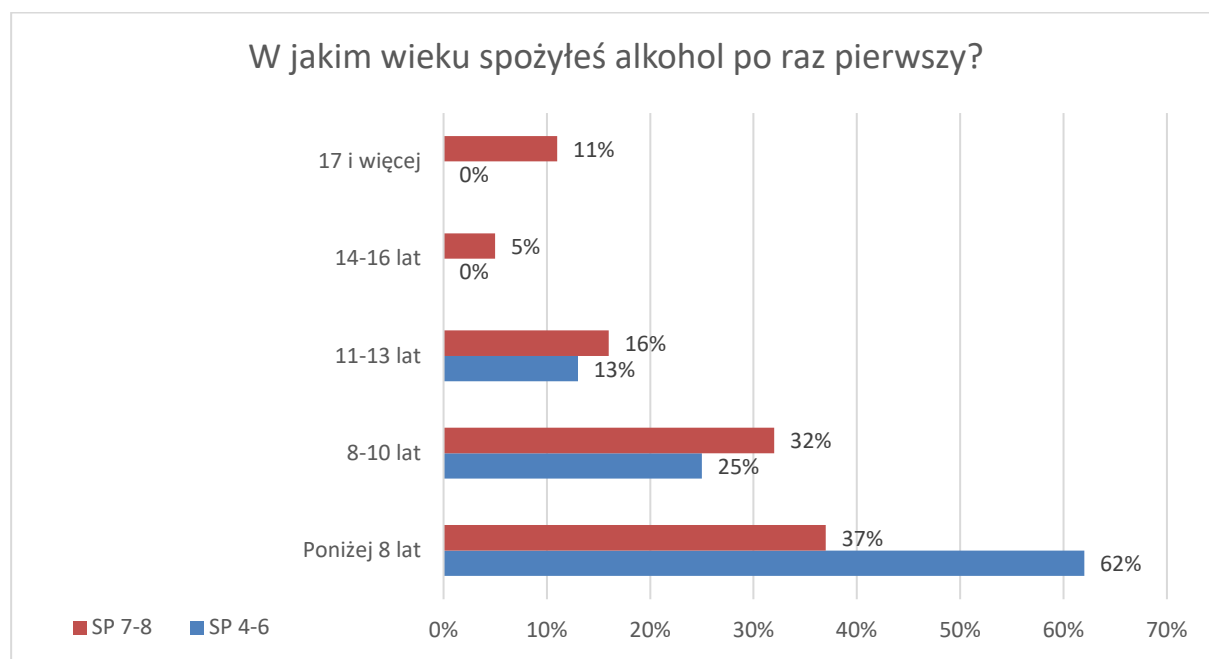

Wśród powodów z jakich sięgają po alkohol starsi uczniowie, wskazywali na różnorodne przyczyny: na to, że piją alkohol dla lepszej zabawy, a także by zapomnieć o problemach.

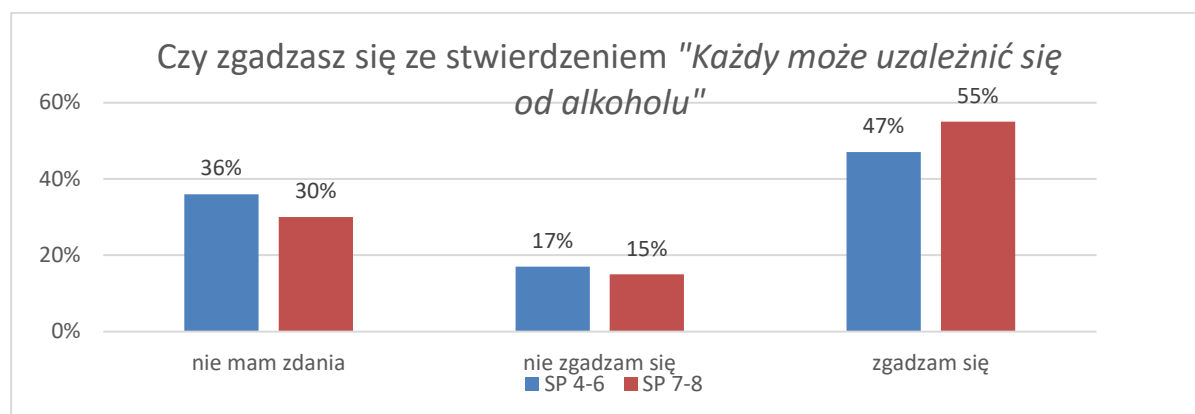

Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska uważana jest za kraj, w którym dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym¹².

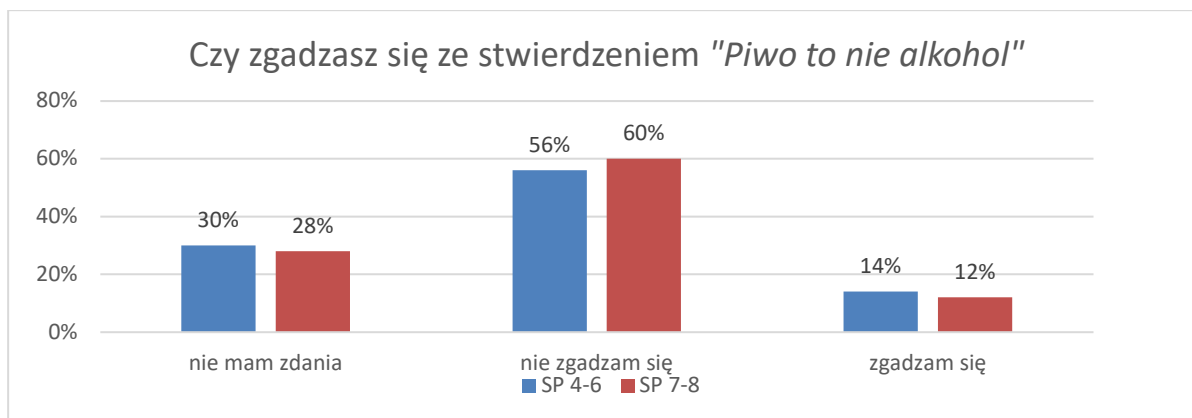
Zapytaliśmy uczniów deklarujących spożycie alkoholu, w jakim wieku pili go po raz pierwszy. Szczegółowy rozkład odpowiedzi badanych uczniów przedstawia poniższy wykres.

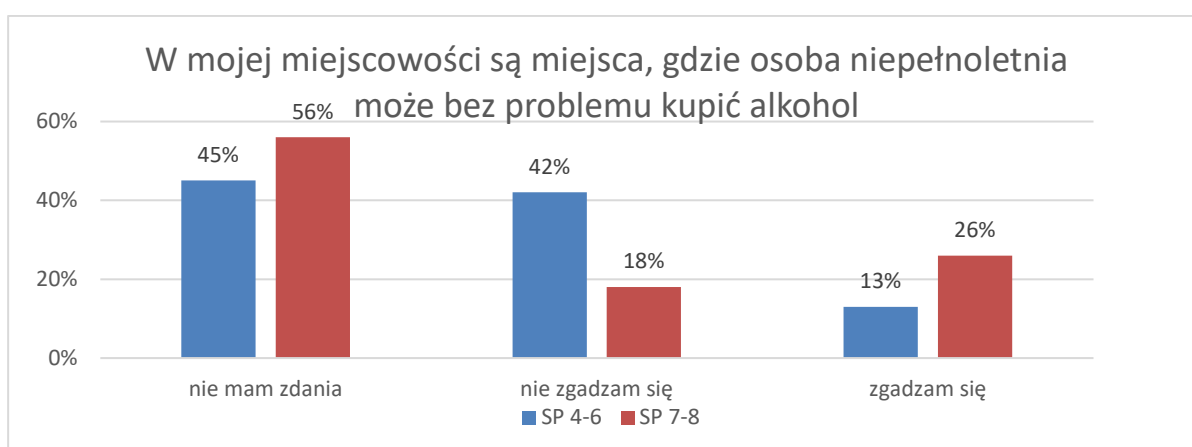
Znaczna część (SP 4-6: 47%; SP 7-8: 55%) ankietowanych uczniów ma świadomość, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Jednakże, nie można bagatelizować faktu, iż część uczniów zgodziła się ze stwierdzeniem, iż piwo nie jest alkoholem (SP 4-6: 14%; SP 7-8: 12%). Co oznacza, że ta część badanych uczniów nie jest świadoma wpływu alkoholu na zdrowie i samopoczucie człowieka.

¹² D. Dolata, Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

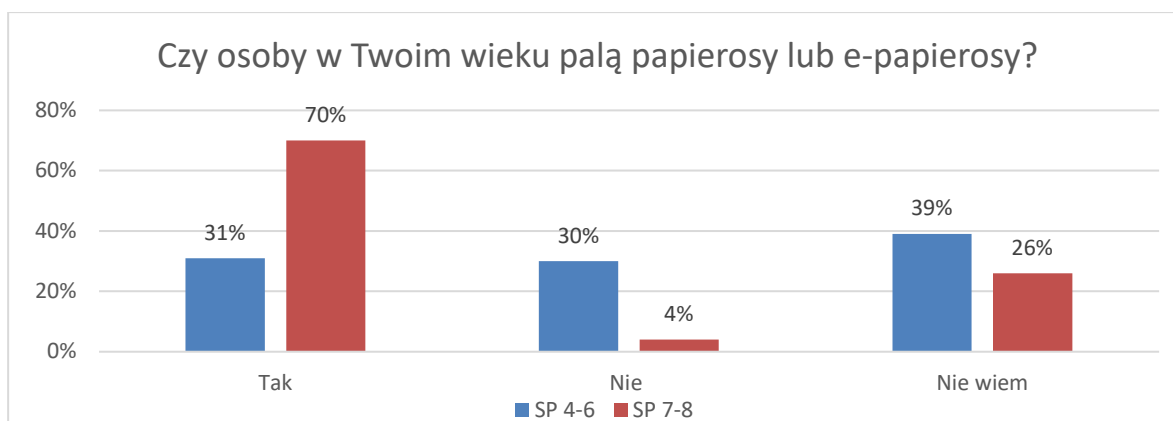
Wydaje się, że alkohol w Gminie Sicienko jest stosunkowo łatwo dostępny dla uczniów, ponieważ **13% uczniów SP 4-6 oraz 26% uczniów SP 7-8 – odpowiedziało, iż zna takie miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol.**

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

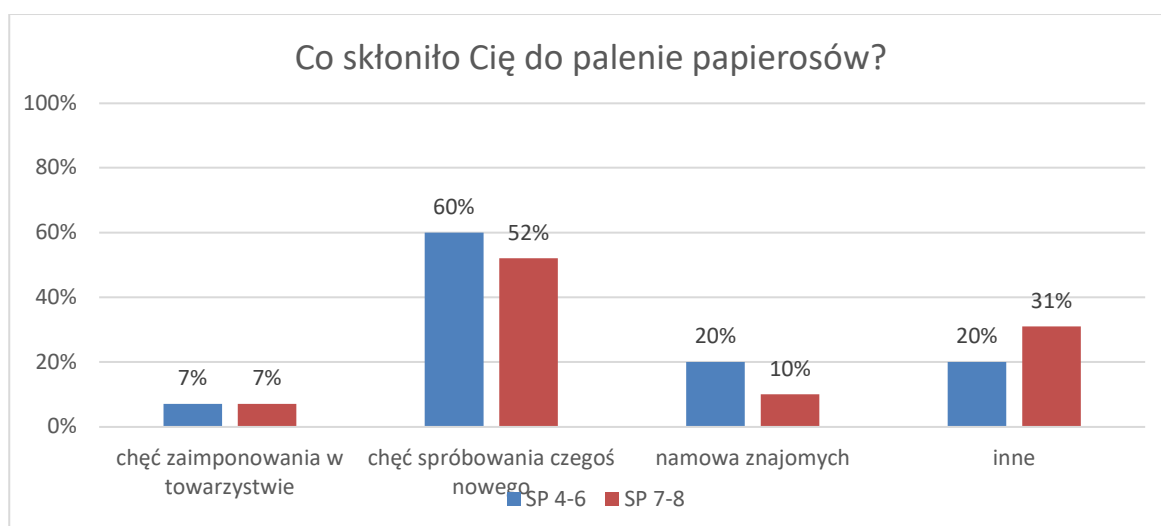
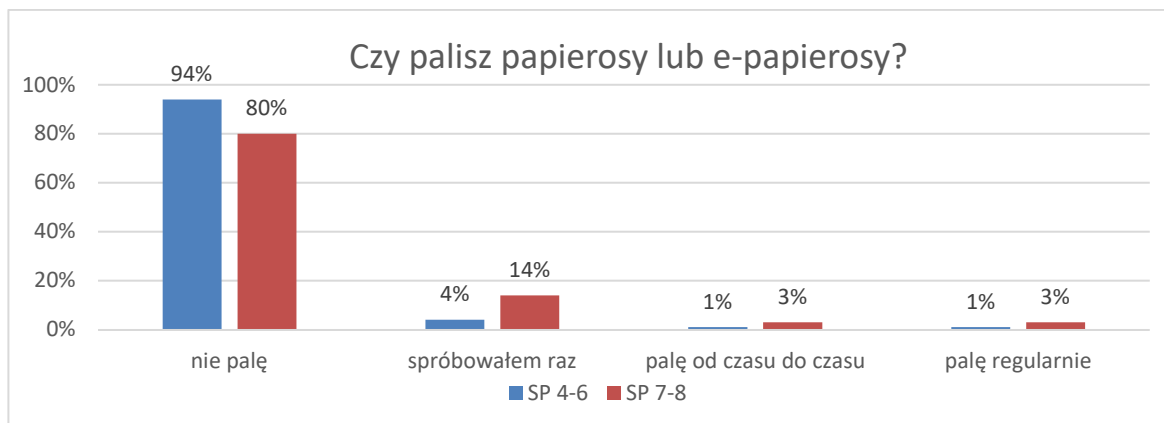
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali papierosa.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 31% młodszych i 70% starszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy lub e-papierosy. 30% uczniów klas 4-6 oraz 4% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą wyrobów tytoniowych.

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8, z czego 4% z badanych z młodziej grupy i 14% ze starszej deklaruje, że spróbowali palenia tylko raz.**

Należy zwrócić uwagę, iż najczęściej wskazywanymi powodami **palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego.**

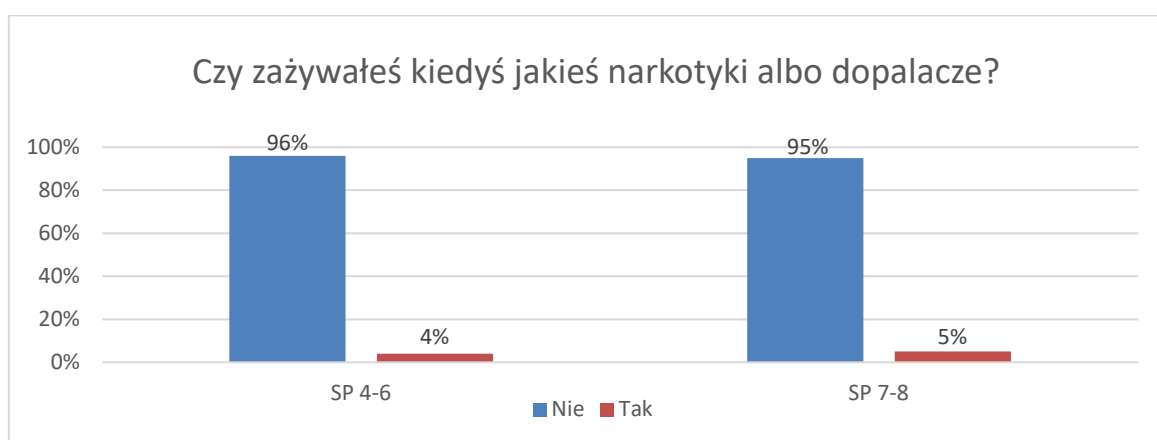
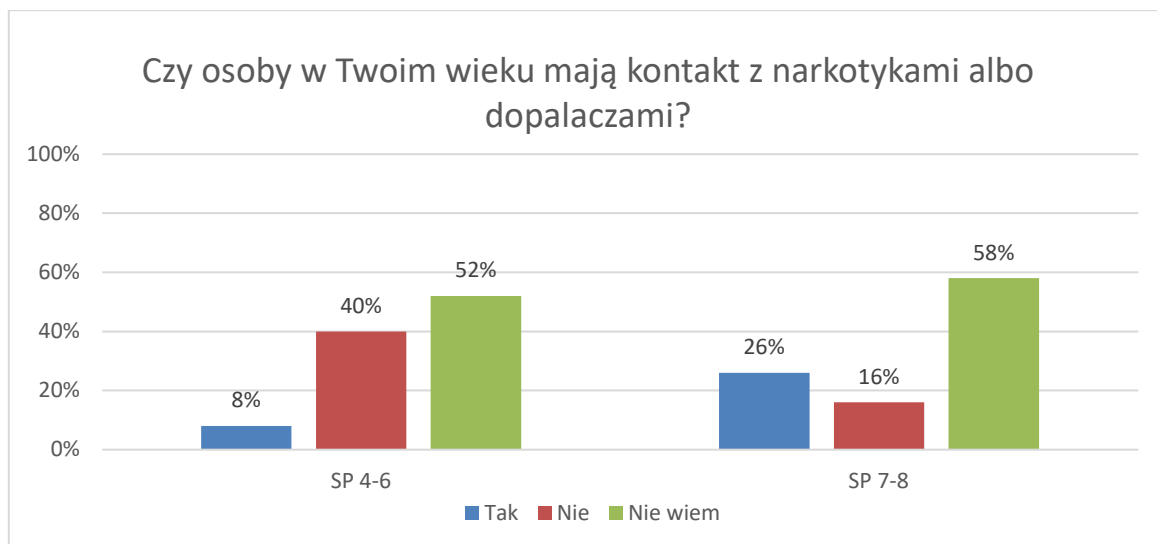

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

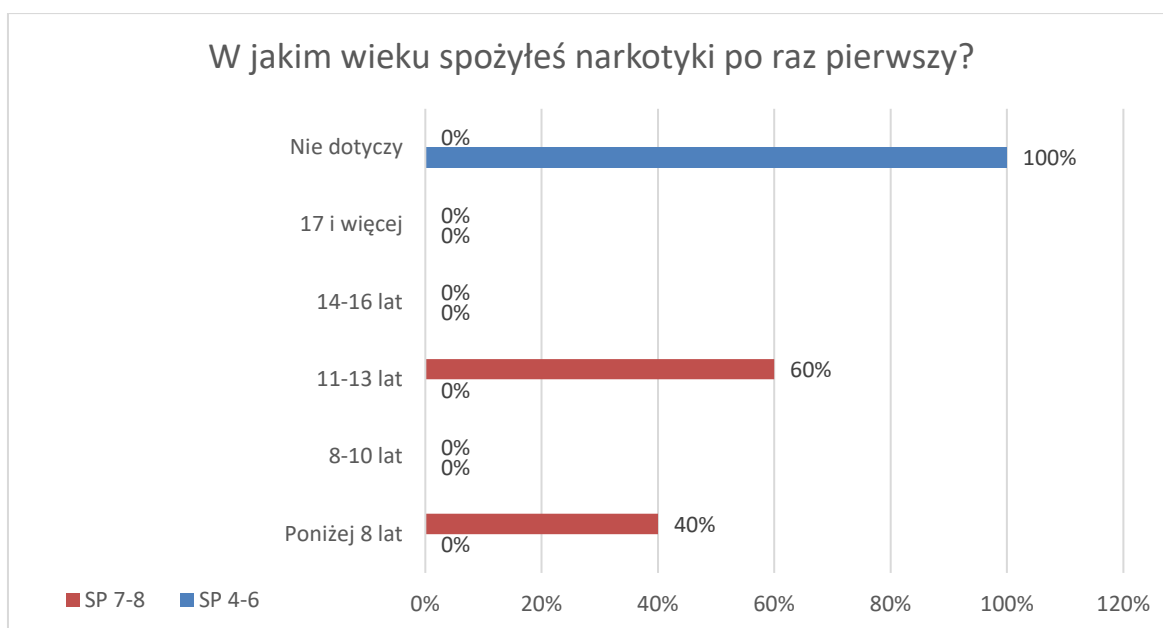
Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem.

Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 8% uczniów klas 8 oraz 26% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.

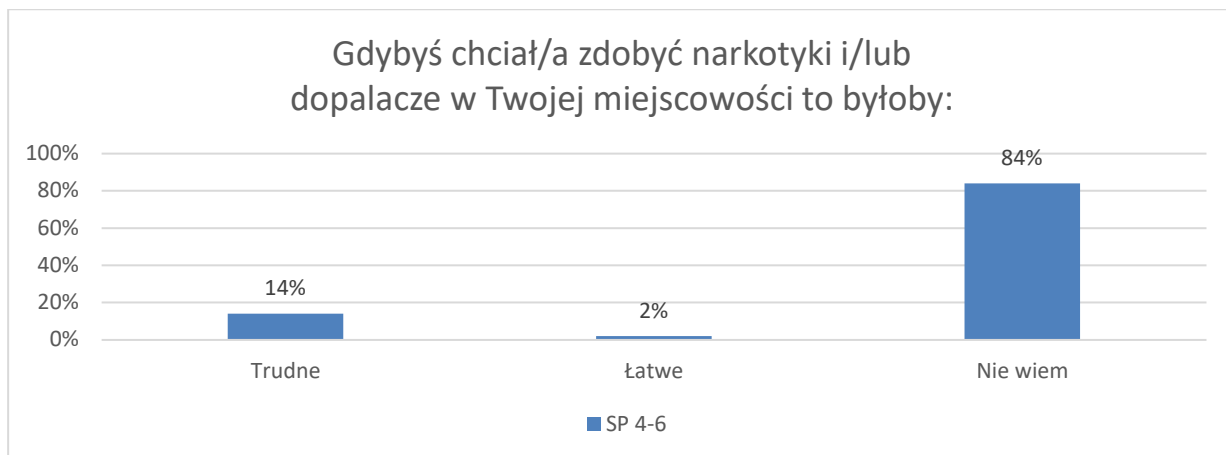
Dodatkowo 4% z ankietowanych uczniów klas SP 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

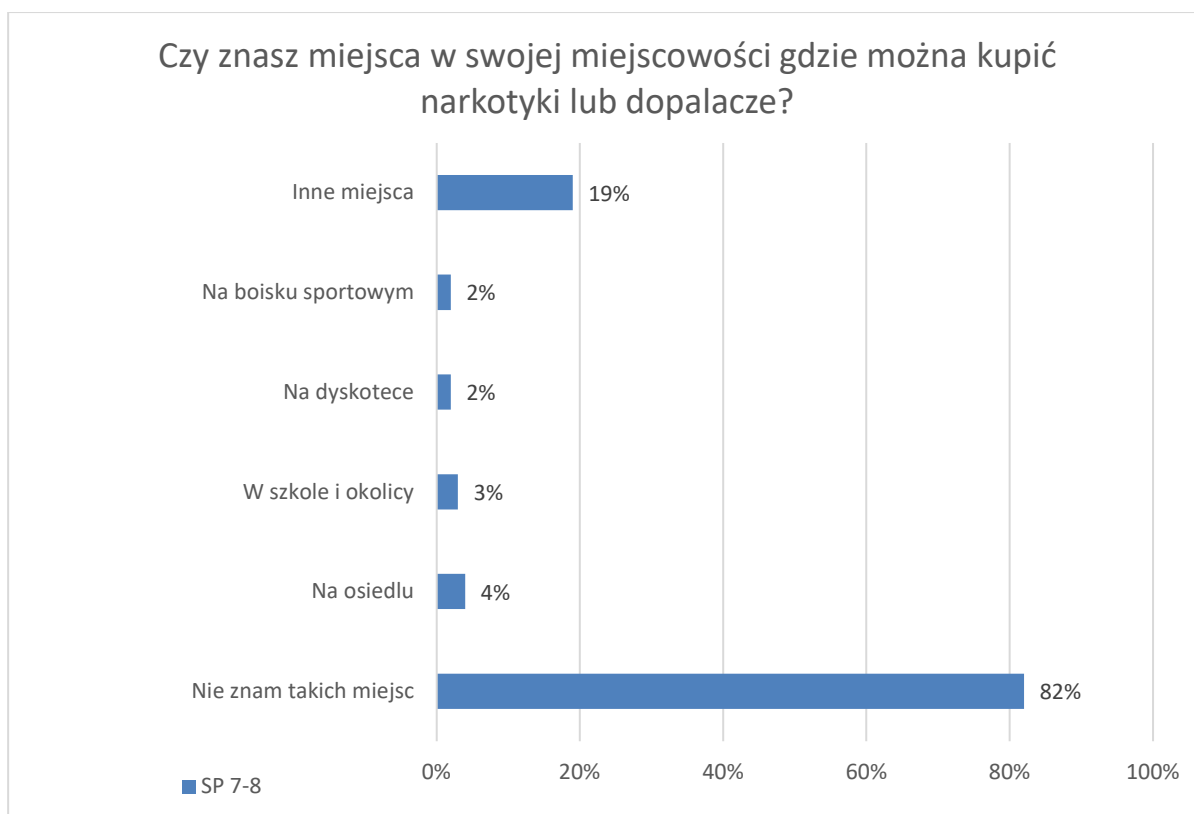
Zapytaliśmy uczniów w jakim wieku zażyli narkotyków po raz pierwszy. Szczegółowy rozkład odpowiedzi badanych uczniów przedstawia poniższy wykres.

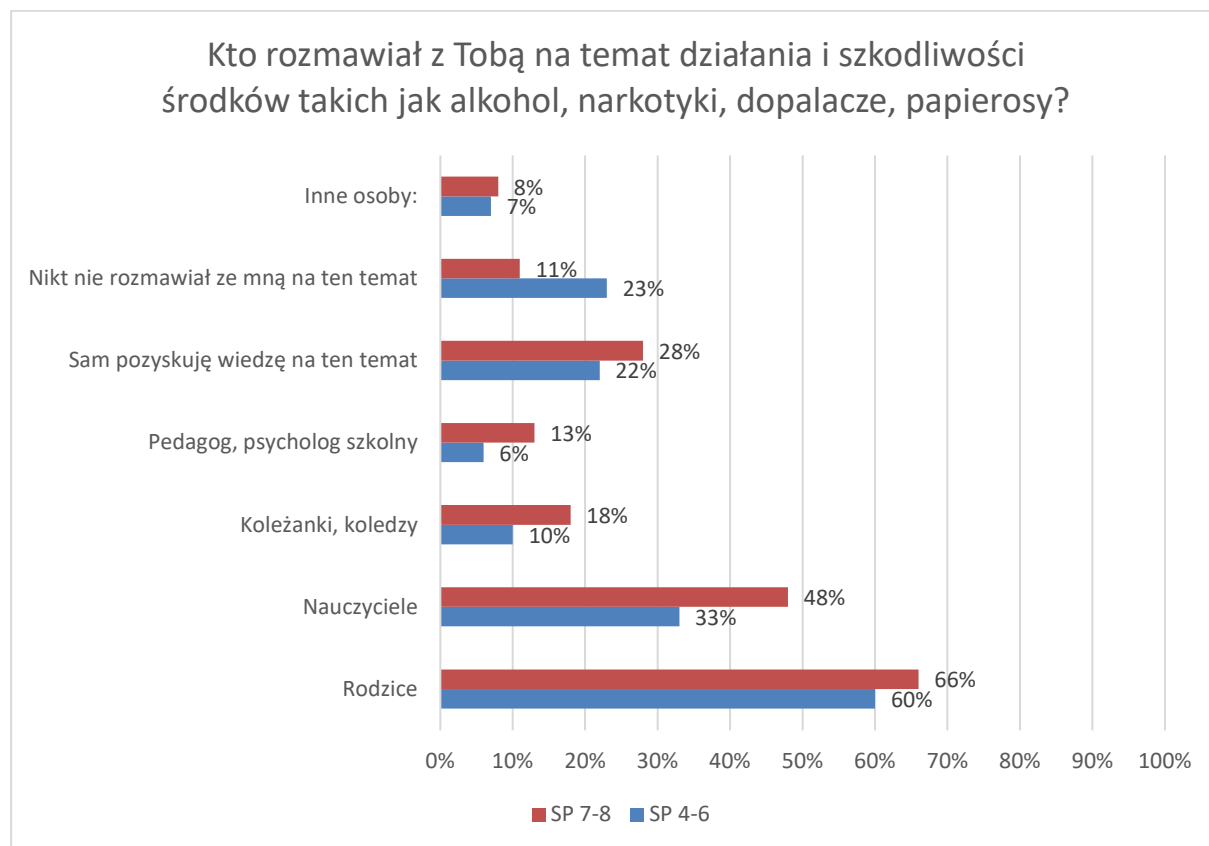
Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to młodsi uczniowie w większości **wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne** (SP 4-6: 84%). Jednakże 2% młodszych uczniów twierdzi, że byłoby to łatwe. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Kolejno, zapytano starszych uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 7-8: 82%), **aczkolwiek pojawiły się deklaracje uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.**

Następnie uczniowie wskazali kto rozmawiał z nimi na temat działania i szkodliwości używek. Poniższy wykres pokazuje, że najczęściej z uczniami rozmawiali rodzice (SP4-6: 60%; SP 7-8: 66%) oraz nauczyciele (SP4-6: 33%; SP 7-8: 48%).

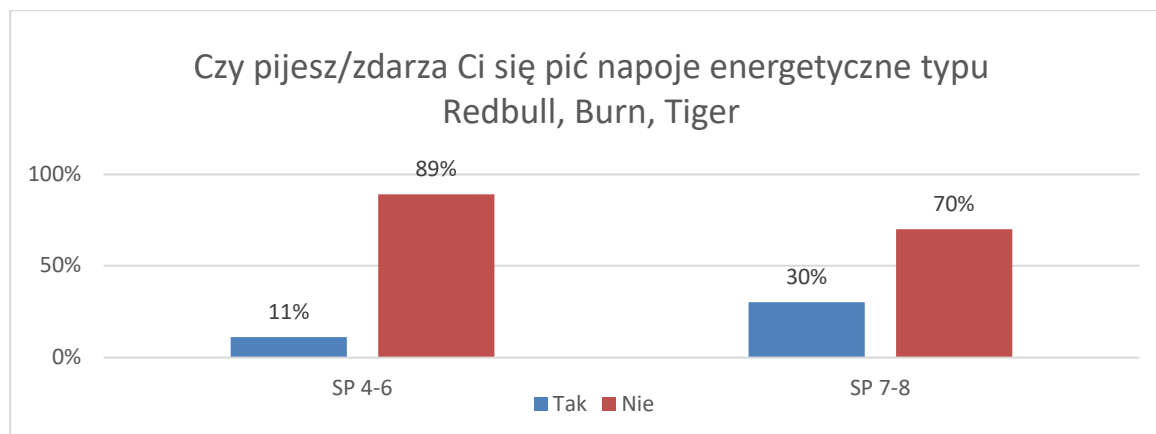
SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYZUJĄCYCH PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ

Napoje energetyzujące są bardzo popularną używką wśród dorosłych, młodzieży oraz dzieci. W Polsce napoje energetyzujące nazywane są „energetykami”, a przecież są one słabym źródłem energii. W języku angielskim na napoje energetyzujące używa się określeń „stymulant drink” czy „energy drink”. Skierowane są do osób dorosłych i mają na celu zmniejszenie uczucia zmęczenia, poprawę samopoczucia i wydolności organizmu.

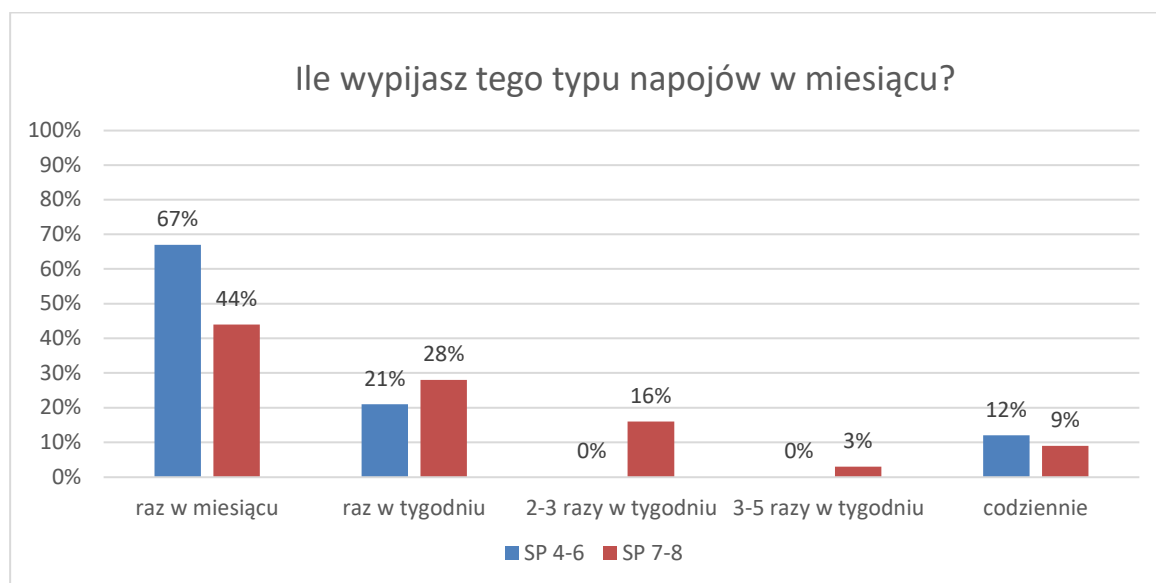
Często napoje energetyzujące mylone są z napojami izotonicznymi, które również są bardzo popularne wśród młodzieży. Napoje izotoniczne zostały zaprojektowane głównie z myślą o osobach aktywnych fizycznie oraz w stanach zwiększonej potliwości. Ich głównym zadaniem jest chronić organizm przed odwodnieniem oraz uzupełnić niedobory elektrolitów utraconych w trakcie wzmożonej aktywności fizycznej. Są łatwo przyswajalne, ponieważ stężenie rozpuszczalnych w nich cząstek jest takie samo jak we krwi człowieka. Różnice w składzie produktów: (energetyzujące – duża zawartość cukru, kofeiny, tauryny; izotoniczne – zawartość mikroelementów i makroelementów, witamin). Występują także różnice w oddziaływaniu na organizm (energetyzujące – funkcja pobudzająca; izotoniczne – zapobiegają odwodnieniu organizmu, uzupełniają elektrolity).

Napoje energetyzujące (tzw. energy drinki, napoje wysokooktanowe) to gazowane napoje bezalkoholowe, które mają działanie pobudzające. Napoje te, wzbogacane są o substancje, które mają za zadanie poprawiać sprawność fizyczną (w krótkim przedziale czasowym), psychofizyczną oraz zdolność koncentracji. Najczęściej w swoim składzie zawierają kofeinę, znaczną ilość cukru i taurynę. Spożywanie napojów energetyzujących u coraz młodszych osób zdecydowanie rośnie, co jest niepokojące z punktu widzenia zdrowia publicznego.

Zbadaliśmy przekonania uczniów Gminy Sicienko, na temat napojów energetyzujących. 11% uczniów z młodszej oraz 30% starszej grupy deklaruje, że pije napoje energetyczne.

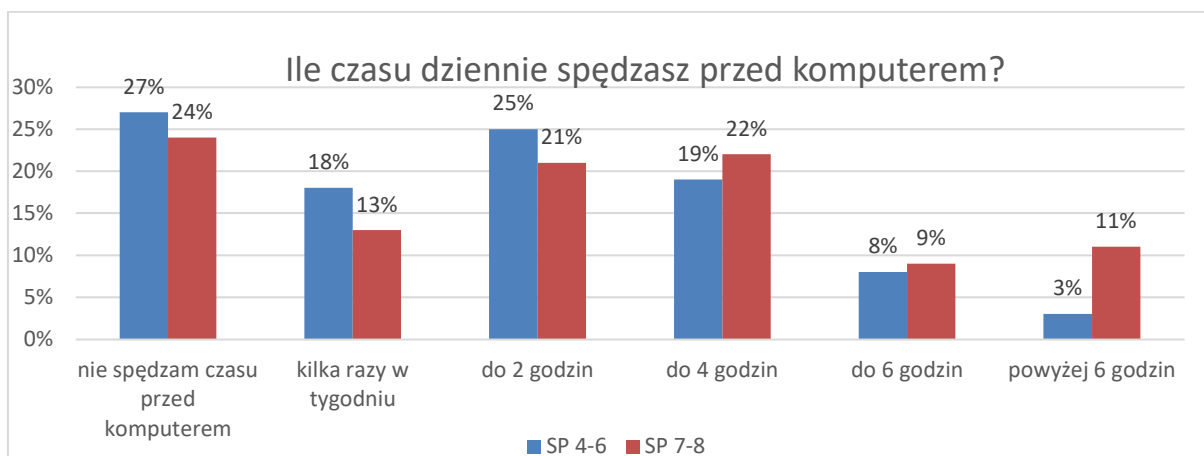
Uczniowie deklarujący spożywanie napojów energetycznych, najczęściej wskazywali, że piją je raz w miesiącu (SP 4-6: 67%; SP 7-8: 44%). Pojawiały się również odpowiedzi uczniów mówiące o przyjmowaniu tych napojów codziennie (SP 4-6: 12%; SP 7-8: 9%).

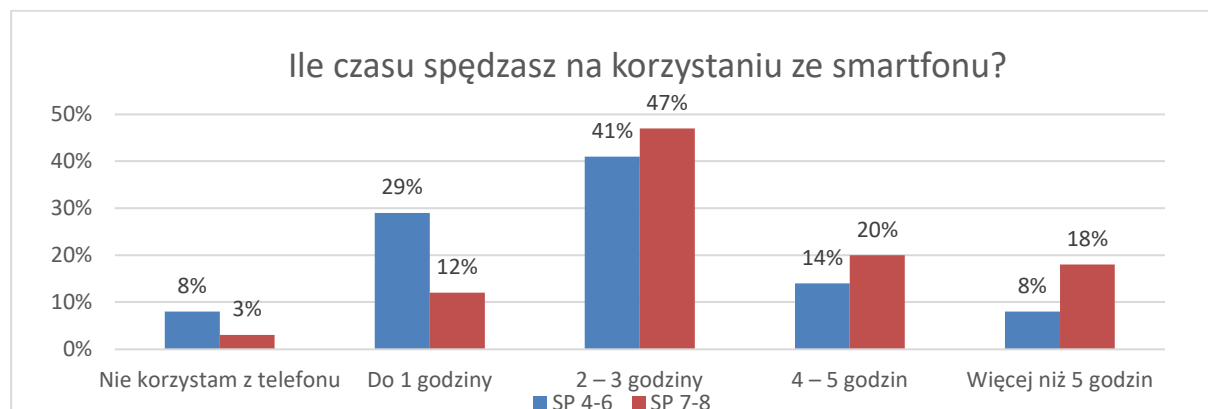
UZALEŻNIENIA BEHAVIORALNE: INTERNET, SMARTFON, HAZARD

Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹³

Uczniowie szkół podstawowych Gminy Sicienka najczęściej korzystają z komputera do 2 godzin dziennie (SP 4-6: 25%; SP 7-8: 21%). Niepokojące są deklaracje 3% młodszych oraz 11% starszych uczniów mówiące o korzystaniu z komputera powyżej 6 godzin dziennie.

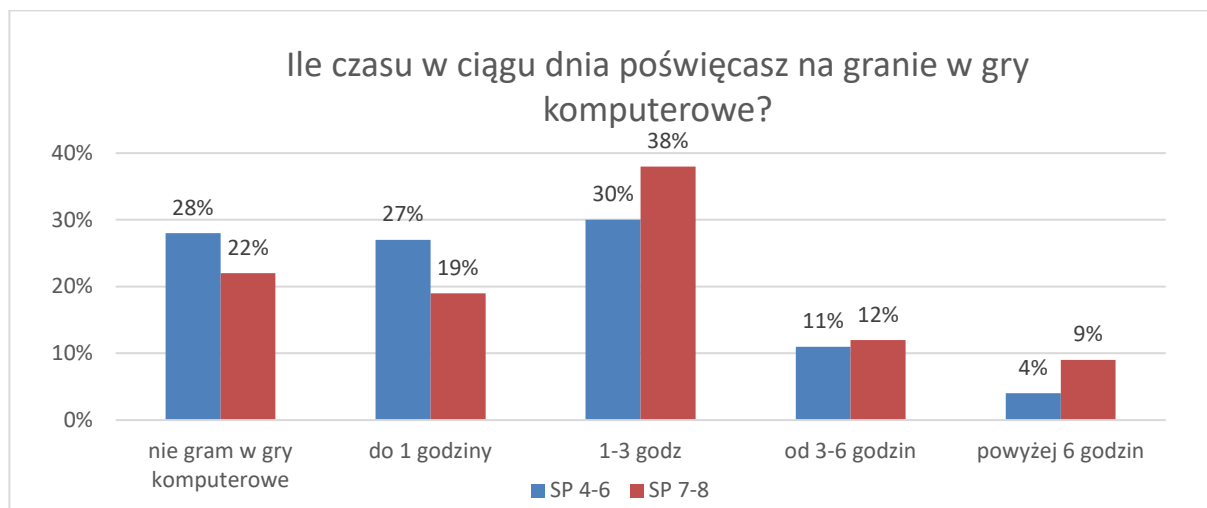
W przypadku korzystania ze smartfonu uczniowie deklarują najczęściej czas 2 – 3 godzin (SP 4-6: 41%; SP 7-8: 47%). Niepokojące są deklaracje 8% młodszych oraz 18% starszych uczniów mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie.

¹³ Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015.

Zapytaliśmy uczniów, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe. Optymistyczne są wskazania 28% uczniów klas 4-6 oraz 22% uczniów klas 7-8 mówiące, że nie grają w gry komputerowe.

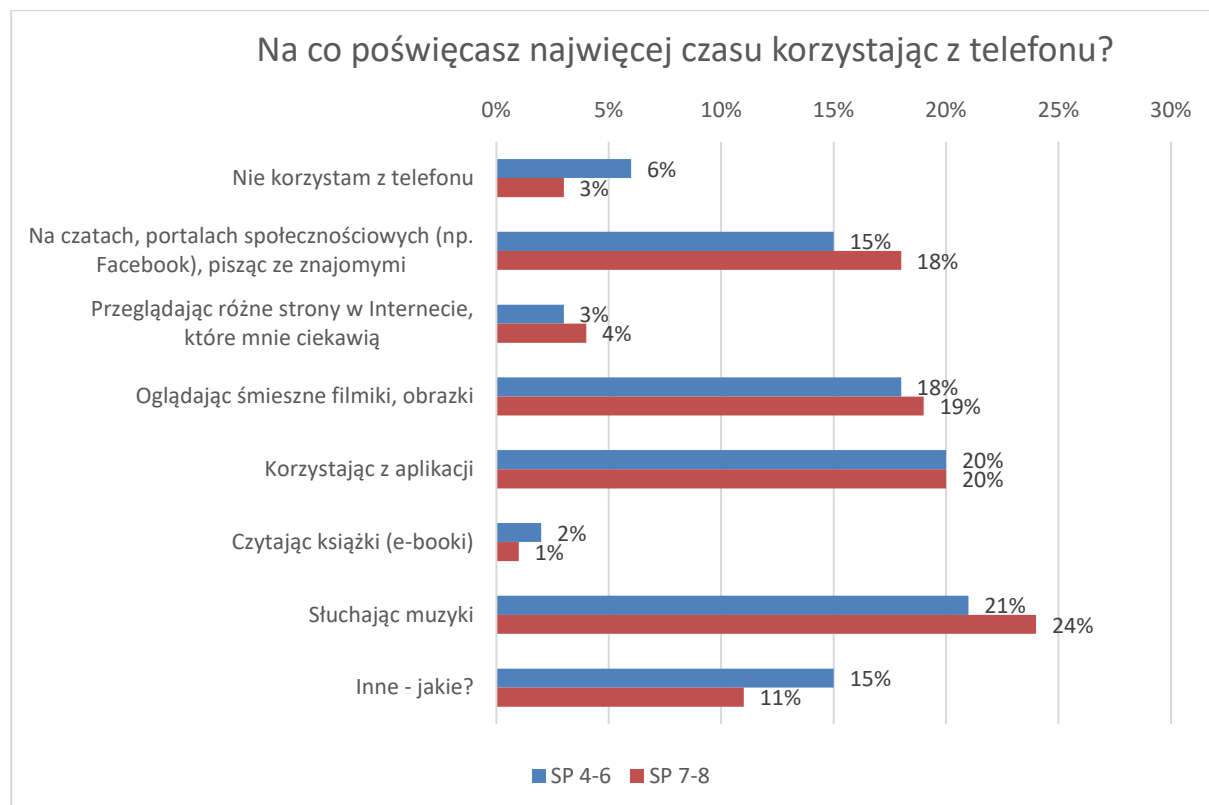
Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

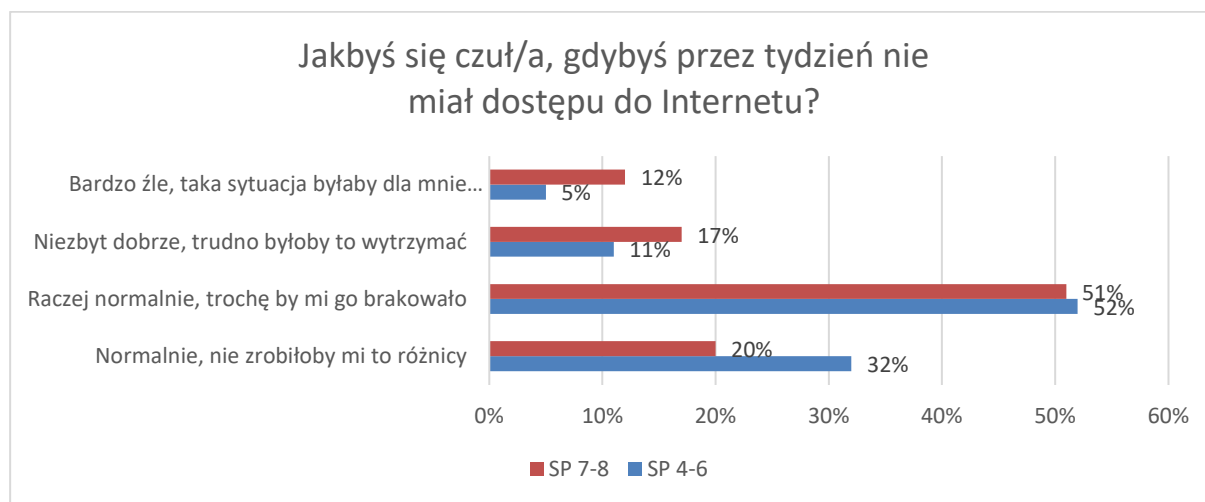
Jeżeli chodzi o **powody korzystania z telefonu** uczniowie wskazywali kolejno na:

- **SP 4-6:** słuchając muzyki (21%), korzystając z aplikacji (20%) oraz oglądając śmieszne filmiki i tzw. memy (18%).

- **SP 7-8:** słuchając muzyki (24%), korzystając z aplikacji (20%) oraz oglądając śmieszne filmiki i tzw. memy (18%).

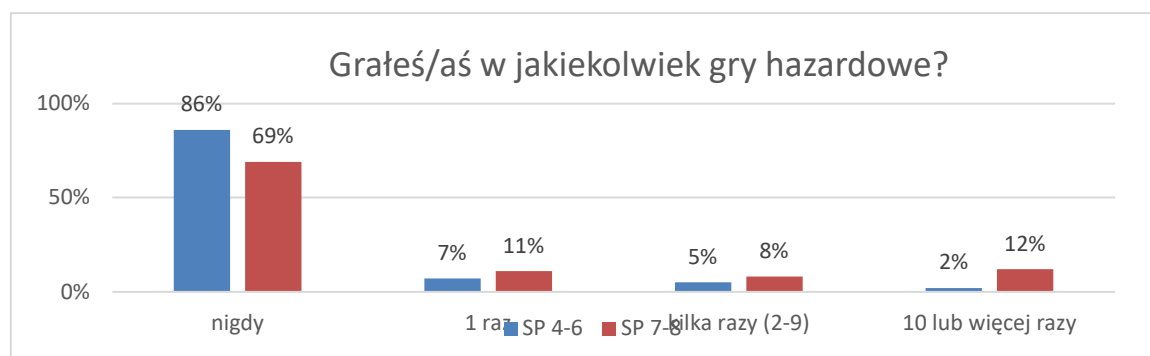
Łącznie 84% uczniów klas 4-6 oraz 71% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 17%). Jednocześnie, 5% uczniów klas 4-6 oraz 12% klas 7-8 stwierdziło, że korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że trudno byłoby im bez tego wytrzymać.

Hazard, postrzegany tradycyjnie jako rozrywka przeznaczona wyłącznie dla dorosłych, coraz częściej staje się elementem rzeczywistości młodszych pokoleń. Współczesne formy hazardu – obejmujące nie tylko gry liczbowe czy zakłady sportowe, lecz także gry online z elementami losowości (tzw. loot boxy, mikropłatności, wirtualne waluty) – powodują, że granice między „grą dla zabawy” a „grą na pieniądze” stają się coraz mniej wyraźne. Dzieci i młodzież, korzystające intensywnie z Internetu i nowych technologii, mają dziś znacznie łatwiejszy dostęp do form aktywności o charakterze hazardowym niż jeszcze dekadę temu.

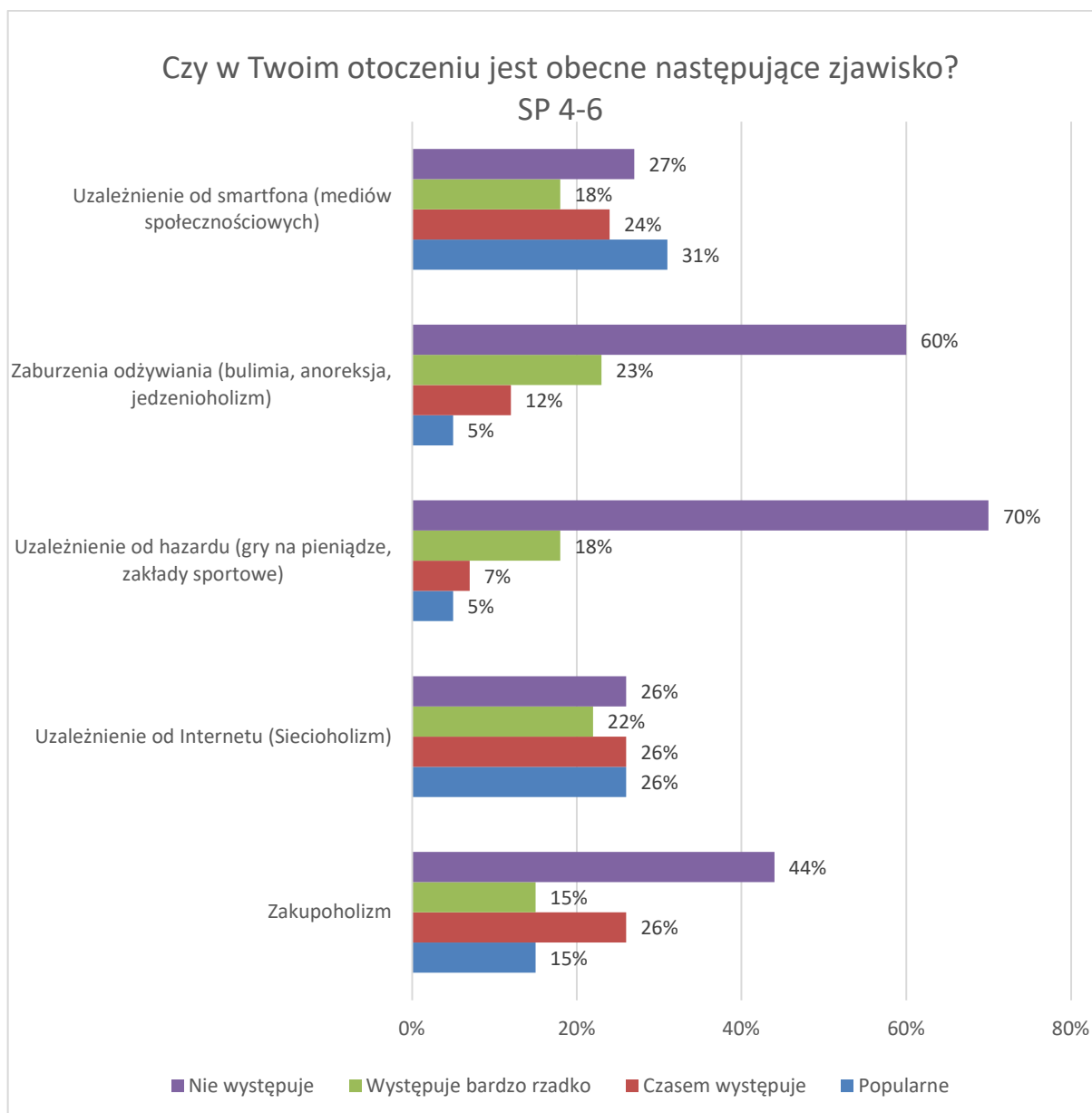
Zjawisko to nabiera szczególnego znaczenia w kontekście profilaktyki uzależnień behawioralnych. Choć badania wskazują na stopniowy spadek zainteresowania klasycznymi grami hazardowymi wśród młodzieży, to jednocześnie pojawiają się nowe, bardziej subtelne formy ryzyka. Młodzi ludzie często nie postrzegają gier z elementami losowości jako zagrożenia, a brak rozmów z rodzicami i niska świadomość konsekwencji sprzyjają rozwojowi niebezpiecznych nawyków. Analiza trendów pokazuje, że hazard wśród młodzieży przybiera zmienne nasilenie – w jednych okresach obserwuje się jego spadek, w innych – ponowny wzrost, co może świadczyć o dynamicznym charakterze tego zjawiska i o wpływie czynników kulturowych, technologicznych i ekonomicznych.

Uczniowie z Gminy Sicienko sporej większości (SP 4-6: 86%, SP 7-8: 69%) nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze. Jednakże, 14% młodszych oraz 31% starszych uczniów miało do czynienia z taką formą hazardu.

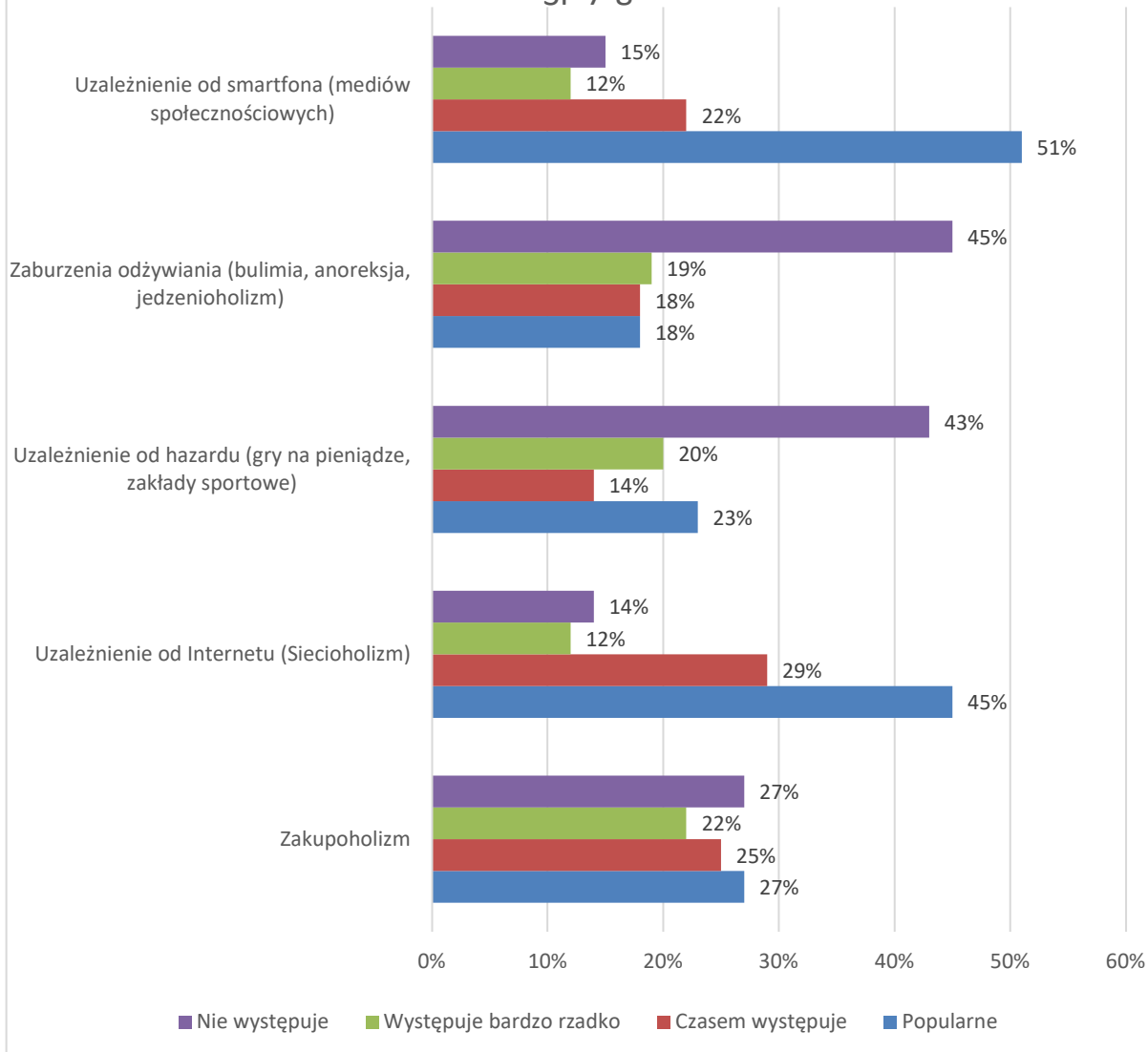
Poprosiliśmy również uczniów Gminy Sicienka o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie Gminy Sicienka uznali: młodzi uczniowie: uzależnienie od smartfona (31%) oraz uzależnienie od Internetu (26%). Natomiast starsi uczniowie wskazali na: uzależnienie od smartfona (51%) oraz uzależnienia od Internetu (45%). Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawiają poniższe wykresy.

Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

SP 7-8

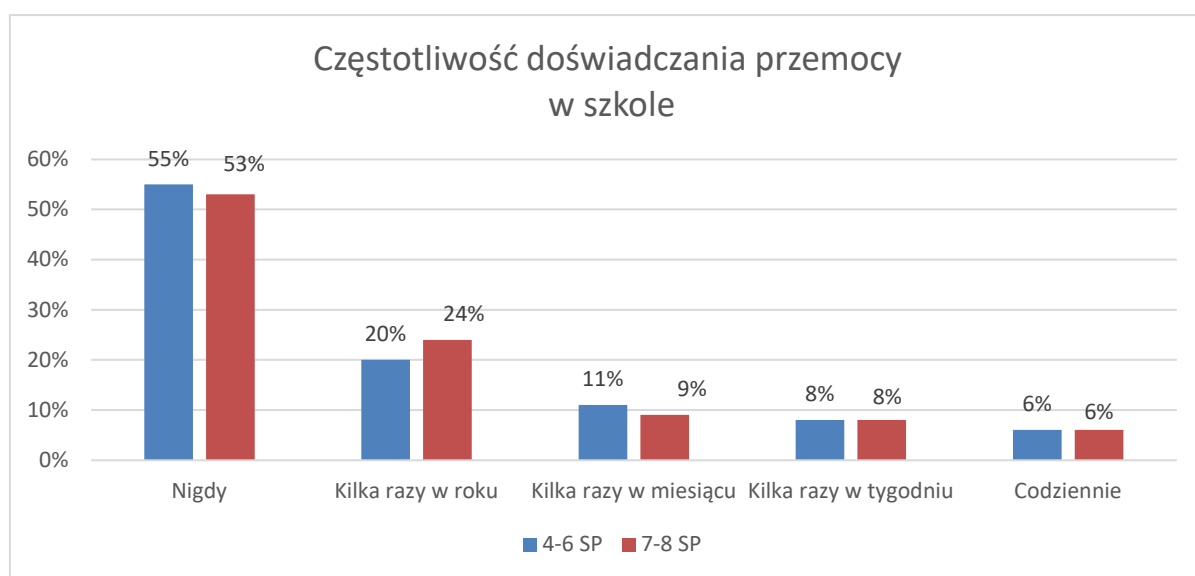

PRZEMOC ORAZ CYBERPRZEMOC

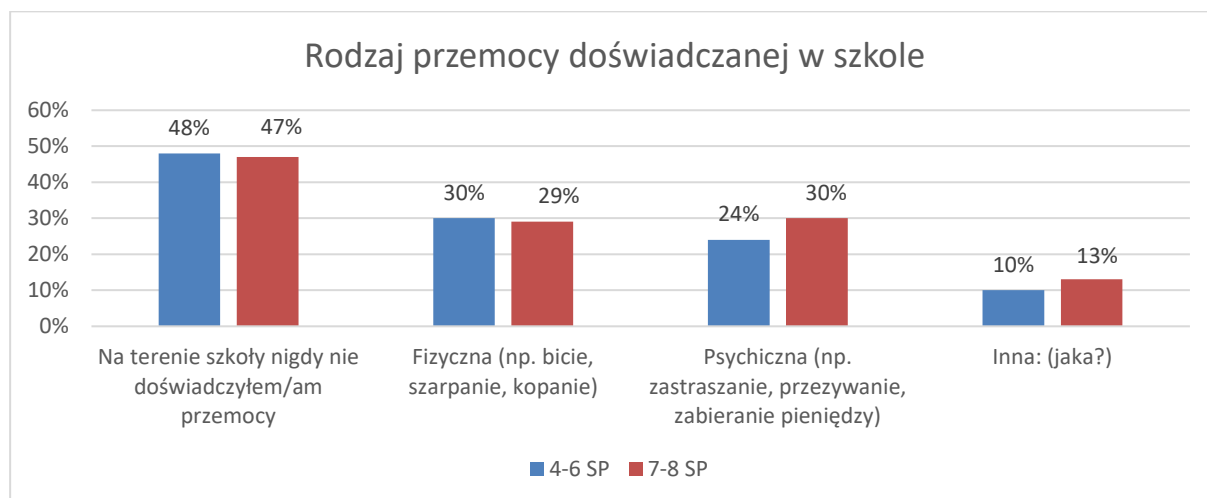
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w Gminie Sicienka pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

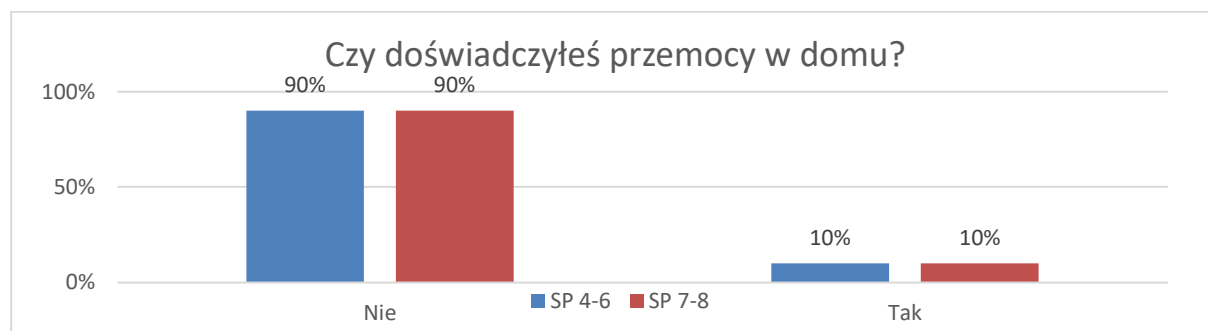
Uczniowie klas 4–6 i 7–8 szkół podstawowych w Gminie Sicienka najczęściej wskazują, że nigdy nie doświadczali przemocy w szkole (odpowiednio 55% i 53%). Przemoc kilka razy w roku spotyka 20% uczniów klas 4–6 i 24% uczniów klas 7–8. Doświadczanie przemocy codziennie jest stosunkowo rzadkie, dotyczy 6% uczniów klas 4–6 oraz 6% uczniów klas 7–8.

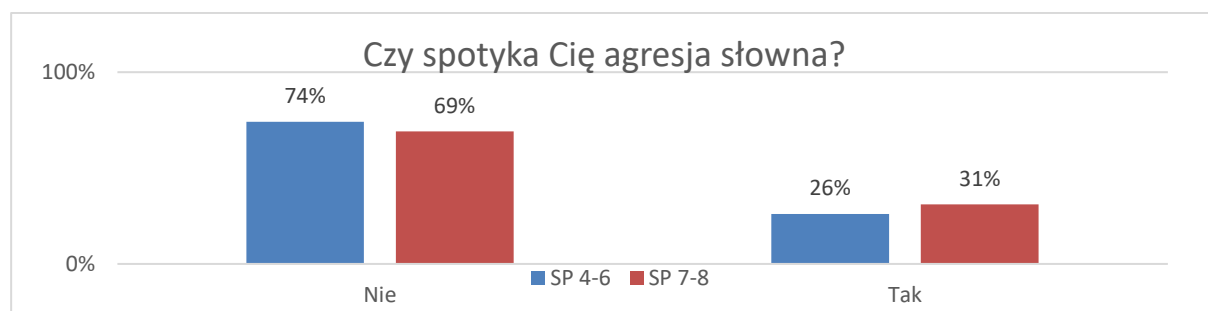
Zapytaliśmy też uczniów o rodzaj spotykanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że uczniowie częściej doświadczają w szkole przemocy fizycznej niż psychicznej.

Dzieci i młodzież spędzają najwięcej czasu w domu i w szkole – w związku z tym obydwa te środowiska powinny charakteryzować się harmonią i spokojem, które umożliwią prawidłowy rozwój młodego dorosłego. Uczniowie zostali zapytani czy doświadczają przemocy domowej. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Sicienko (SP 4-6: 10%; SP 7-8: 10%).

Jak wynika z przeprowadzonych badań – uczniowie Szkół Gminy Sicienko wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (SP 4-6: 26%; SP 7-8: 31%).

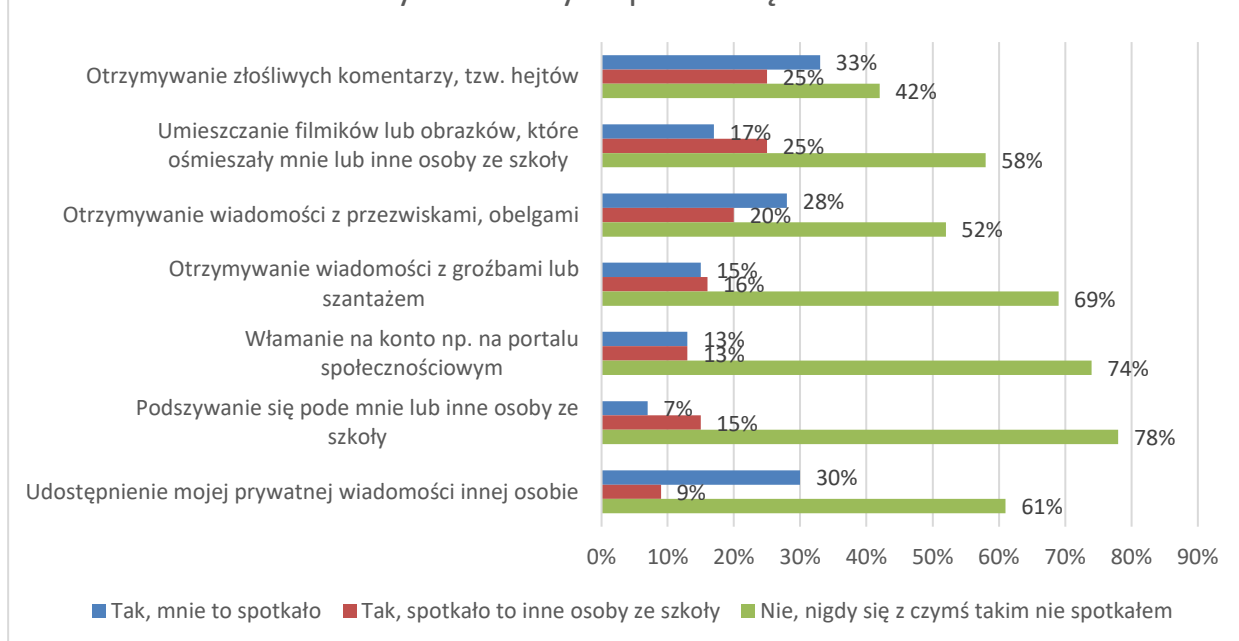
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Sicienko nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

33% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 7-8 – 28%) oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja (SP 7-8 – 30%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8

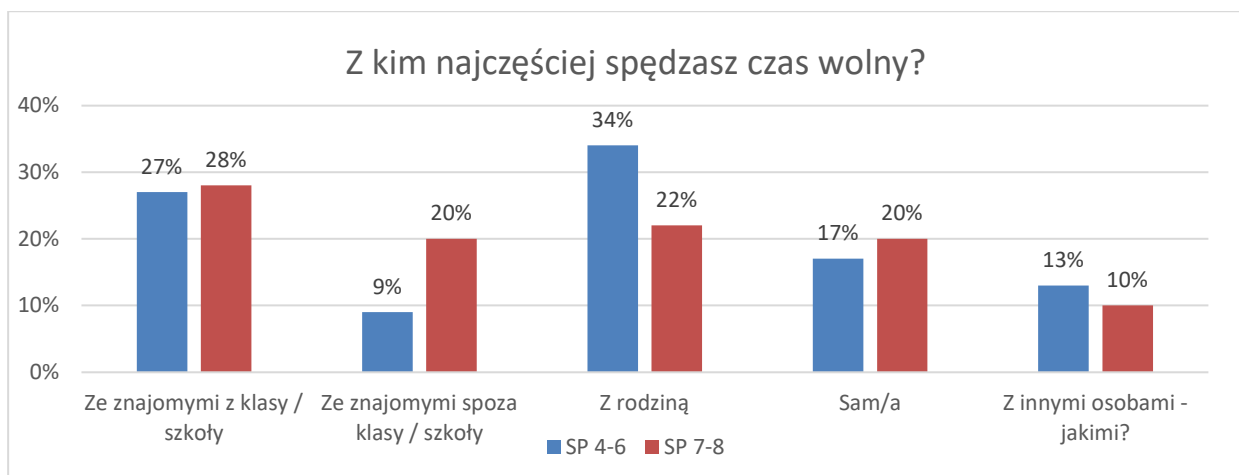
CZAS WOLNY

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Zapytaliśmy uczniów z kim spędzają najczęściej czas wolny.

Młodszy uczniowie najczęściej czasu spędzają z rodziną (SP 4-6: 44%) lub ze znajomymi ze szkoły/klasy (SP 4-6: 27%). Natomiast, uczniowie klas 7-8 ze znajomymi ze szkoły/klasy (28%) lub z rodziną (22%).

PODSUMOWANIE

Dorośli mieszkańcy Gminy Sicienko

- ✓ W opinii mieszkańców Gminy Sicienko najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od papierosów (80%), uzależnienie od alkoholu (76%), bieda i ubóstwo (71%) oraz uzależnienia behawioralne (70%).
- ✓ Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (84%), sieciologizm (79%) oraz alkoholizm (72%).
- ✓ Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Sicienko 24% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 38% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- ✓ Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Sicienko odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozumą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (22%) oraz kilka razy w miesiącu (38%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 27%, 3-4 porcje: 29%).
- ✓ 57% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 33% jest tych miejsc za dużo.
- ✓ 52% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 89% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- ✓ Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Sicienko jest zauważalnym nałogiem – 47% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 53% badanych pali okazjonalnie oraz regularnie papierosy lub e-papierosy.
- ✓ 56% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 44% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- ✓ Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Sicienko, jest nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 80% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- ✓ Niespełna połowa respondentów (45%) nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 55% przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, 49% badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 51% doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą połowy badanych.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań 61% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: wsparcia psychologicznego dla rodzin (33%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (28%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (21%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (13%) oraz pomocy w integracji dzieci (5%).

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- ✓ Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta.
- ✓ 50% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- ✓ Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (55%).
- ✓ 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej.
- ✓ Jedynie 40% badanych stwierdza, że nie dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu w obrębie sklepu.
- ✓ Sprzedawcy charakteryzują się wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu – 95% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, 95% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu 75% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Dzieci i młodzież szkolna

- ✓ Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Sicienko jest obecne. 3% uczniów klas 4-6 oraz 8% uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- ✓ Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 6% uczniów klas 4-6 oraz 20% starszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- ✓ Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół Gminy Sicienko. 4% z ankietowanych uczniów klas SP 4-6 oraz 5% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

- ✓ Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. Aż 11% uczniów z młodszej oraz 30% starszej grupy deklaruje, że pije napoje energetyczne
- ✓ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie szkół podstawowych Gminy Sicienko najczęściej korzystają z komputera do 2 godzin dziennie (SP 4-6: 25%; SP 7-8: 21%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- ✓ Wnikliwie należy ocenić skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, ponieważ internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 14% młodszych oraz 31% starszych uczniów. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- ✓ Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- ✓ Uczniowie w Gminie Sicienko deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- ✓ Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

PORÓWNANIE WYNIKÓW DIAGNOZY 2025 Z BADANIAM I Z 2022 ROKU

1. Hierarchia problemów społecznych i postrzeganie zagrożeń

W 2022 r. mieszkańcy, pytani o najistotniejsze problemy społeczne, wskazywali przede wszystkim kwestie środowiskowe oraz uzależnienia. Najczęściej wymieniano zanieczyszczenie powietrza (86%), uzależnienia behawioralne (74%), uzależnienie od alkoholu (69%) i uzależnienie od papierosów (67%).

W badaniu 2025 r. hierarchia problemów przesunęła się wyraźnie w stronę kwestii uzależnień i sytuacji społeczno-ekonomicznej. Za najistotniejsze problemy uznano: uzależnienie od papierosów (80%), uzależnienie od alkoholu (76%), biedę i ubóstwo (71%) oraz uzależnienia behawioralne (70%). Oznacza to utrwalenie wysokiej wagi uzależnień (alkohol, nikotyna, behawioralne), przy jednoczesnym spadku roli problemów środowiskowych w deklaracjach. Wzrost wskazań na biedę/ubóstwo jako kluczowy problem może świadczyć o narastającym poczuciu niepewności ekonomicznej lub większej widoczności tego zjawiska w codziennym doświadczeniu mieszkańców.

W zakresie postrzeganej powszechności zjawisk uzależnień w środowisku lokalnym, w 2025 r. mieszkańcy uznają za bardzo rozpowszechnione: nikotynizm (84%), sieciologizm (79%) oraz alkoholizm (72%). Danych porównywalnych dla 2022 r. wprost w udostępnionym fragmencie nie ma, ale utrzymanie uzależnień na szczycie hierarchii problemów wskazuje na ciągłość silnego ich oddziaływania.

2. Alkohol – postawy, ryzyko i dostępność

W 2022 r. diagnoza wskazywała na umiarkowany poziom ryzyka związanego z piciem alkoholu. W 2025 r. postawy te pozostają zasadniczo zbieżne: 89% badanych nie zgadza się z przekonaniem, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce, 76% opowiada się za ograniczaniem lub kontrolą dostępności alkoholu, a 76% uważa osoby pijące za zagrażające bezpieczeństwu lokalnemu. Można więc mówić o stabilnym, relatywnie wysokim poziomie świadomości ryzyk alkoholowych i społecznego przyzwolenia na działania kontrolne.

Najbardziej niepokojąca zmiana dotyczy wiedzy o możliwościach uzyskania pomocy. W 2022 r. 64% dorosłych nie wiedziało, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może otrzymać wsparcie. W 2025 r. ten odsetek wzrósł aż do 82%. Może to oznaczać pogorszenie dostępu informacyjnego i sugeruje konieczność intensyfikacji lokalnych działań edukacyjnych (kampanie, wskazywanie konkretnych punktów pomocy, widoczność instytucji).

3. Nikotyna – dorośli mieszkańcy

W 2022 r. dominowała abstynencja tytoniowa: 79% dorosłych deklarowało, że w ogóle nie pali wyrobów tytoniowych; okazjonalne palenie wskazywało 9%, a regularne papierosy 8% (plus 4% regularne e-papierosy).

W 2025 r. obserwujemy wyraźne odwrócenie proporcji: tylko 47% dorosłych nie pali, natomiast 53% pali okazyjnie lub regularnie papierosy czy e-papierosy. To oznacza silny wzrost rozpowszechnienia palenia wśród dorosłych w ciągu trzech lat. Skala zmiany sugeruje albo rzeczywiste pogorszenie sytuacji, albo większą szczerość deklaracji w 2025 r.; w obu wariantach nikotynizm staje się jednym z głównych wyzwań profilaktycznych gminy, co potwierdza też najwyższa pozycja „uzależnienia od papierosów” w hierarchii problemów społecznych (80%).

4. Narkotyki i dopalacze – dorośli mieszkańcy

W 2022 r. 35% badanych dorosłych deklarowało, że zna co najmniej jedną osobę używającą narkotyków lub dopalaczy. W 2025 r. analogiczny wskaźnik wzrósł do 56%. Zmiana jest istotna i oznacza zwiększenie widoczności używania substancji nielegalnych w środowisku lokalnym. W praktyce podnosi to ryzyko normalizacji kontaktu z narkotykami, zwłaszcza wśród młodzieży (większy „przykład” w otoczeniu).

5. Uzależnienia behawioralne

W 2022 r. uzależnienia behawioralne były już uznawane za jeden z centralnych problemów (74% dorosłych wskazań w hierarchii problemów społecznych). W 2025 r. utrzymują wysoką rangę: 70% mieszkańców uważa je za kluczowy problem gminy. W DLZS pojawia się też dodatkowy, diagnostycznie ważny wątek dotyczący problemów z jedzeniem pod wpływem stresu (55% deklaruje zjadanie stresu, 51% ma trudność z kontrolą zachowań jedzeniowych).

W odniesieniu do hazardu, w 2022 r. tylko 4% dorosłych deklarowało granie hazardowe. W 2025 r. 80% mieszkańców mówi o braku doświadczeń hazardowych, co sugeruje, że zjawisko nadal nie jest masowe. Można więc wysnuć wniosek, że hazard nie jest problemem dominującym, lecz wymaga monitoringu, zwłaszcza wśród młodszych roczników.

6. Dzieci i młodzież – substancje psychoaktywne

Nikotyna

W 2022 r. inicjację nikotynową deklarowało 2% uczniów klas 4–6 oraz 25% uczniów klas 7–8.

W 2025 r. inicjacja w młodszej grupie wzrosła do 6%, a w starszej spadła do 20%. Oznacza to niepokojący wzrost eksperymentowania w klasach 4–6 (trzykrotny), przy jednoczesnym niewielkim spadku w klasach 7–8. Trend może świadczyć o obniżaniu wieku pierwszego kontaktu z nikotyną.

Zmieniło się też postrzeganie palenia wśród rówieśników. W 2022 r. 8% uczniów 4–6 i 52% uczniów 7–8 uważało, że rówieśnicy palą. W 2025 r. wartości te wzrosły do 31% i 70%. Taki skok może oznaczać realny wzrost palenia w grupach rówieśniczych albo silniejsze przekonanie o jego powszechności, co samo w sobie zwiększa presję społeczną i ryzyko inicjacji.

Narkotyki i dopalacze

W 2022 r. nie odnotowano deklaracji inicjacji narkotykowej w żadnej z grup uczniów (0%). W 2025 r. inicjacja pojawia się już u 4% uczniów 4–6 i 5% uczniów 7–8. To zmiana jakościowa – sygnał, że kontakt z substancjami nielegalnymi przestaje być incydentalny.

Jednocześnie wzrosło postrzeganie kontaktu rówieśniczego z narkotykami: w 2025 r. 8% młodszych i 26% starszych uczniów wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami / dopalaczami.

Alkohol – dostępność dla nieletnich

W 2022 r. 11% uczniów 4–6 i 29% uczniów 7–8 deklarowało znajomość miejsc, gdzie nieletni mogą kupić alkohol. W 2025 r. wskaźniki wynoszą odpowiednio 13% i 26%. Zmiany są niewielkie: lekki wzrost w młodszej grupie i spadek w starszej. Ogólnie jednak utrzymuje się istotny poziom postrzeganej dostępności alkoholu dla nieletnich, potwierdzający potrzebę kontynuowania działań kontrolnych i edukacyjnych.

7. Przemoc

W 2022 r. w grupie dorosłych wzrastała deklarowana znajomość przypadków przemocy domowej (20% miało w otoczeniu osoby doświadczające przemocy). W badanie w 2025 r. pokazuje, że 24% respondentów zna osoby doznające przemocy domowej, a kolejne 38% ma podejrzenia, że przemoc może występować w ich otoczeniu. Oznacza to dalsze utrzymywanie się wysokiej widoczności problemu, przy czym rozszerzenie wskaźnika o „podejrzenia” ujawnia szeroką strefę niepewności i potencjalnego ukrycia przemocy.

4. ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2026-2029

Lp.	Zamierzenia (działania)	Sposoby realizacji	Termin	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla mieszkańców Gminy Sicienka uzależnionych od alkoholu.	Rozwijanie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Sicienku (zwanego dalej RPK) poprzez finansowanie wynagrodzeń specjalistów: - psychoterapeuty uzależnień, - psychologa, - terapeuty uzależnień, - psychologa dla osób dorosłych będących w stanie kryzysu oraz zakup materiałów niezbędnych do pracy, literatury fachowej i niezbędnego wyposażenia.	2026-2029	Liczba godzin, liczba odbiorców, liczba udzielonych porad, liczba osób skierowanych na badania.	Sprawozdania, prowadzona dokumentacja.
		Koszty utrzymania RPK (m.in. media, materiały biurowe, telefony służbowe).	2026-2029		
		Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych i propagujących działalność RPK.	2026-2029		
		Finansowanie kosztów badania przez biegłego psychiatrę sądowego i psychologa osób w przedmiocie uzależnienia na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania się leczeniu przymusowemu.	2026-2029		
		Finansowanie kosztów sądowych zgodnie z ustawą o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.	2026-2029		

2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.	Rozwijanie działalności Punktu Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie poprzez finansowanie: -specjalistycznej pomocy psychologa lub specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy na posiedzeniach roboczych, - zatrudnienia radcy prawnego, - dyżurów specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej przy "Telefonie Zaufania" w RPK.	2026-2029	Liczba osób korzystających z pomocy, liczba udzielonych porad, liczba odbiorców.	Sprawozdania, prowadzona dokumentacja.
		Współfinansowanie zadania Kujawsko-Pomorska "Niebieska Linia" Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, zgodnie z zawartym porozumieniem.	2026-2029		
		Zwiększanie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej poprzez kampanie społeczne, działania profilaktyczne i edukacyjne, propagowanie właściwych postaw wolnych od przemocy, informacje na temat możliwości uzyskania bezpłatnej pomocy i miejsc świadczących taką pomoc oraz włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.	2026-2029		
		Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy domowej i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.	2026-2029		

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych, realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych, w szczególności rekomendowanych, zajęć rozwijających zainteresowania oraz uczących konstruktywnego spędzania wolnego czasu obejmujących oddziaływania profilaktyczne, zajęć sportowych (zajęcia sportowe powinny być integralnym elementem programu profilaktycznego, uwzględniającego szeroki zakres zagadnień związanych ze zdrowym stylem życia i spełniać określone kryteria pozwalające na stwierdzenie, że mogą konstruktywnie wpływać na postawy ludzi wobec używek), warsztatów dotyczących uzależnień i cyberprzemocy.	2026-2029	Liczba uczestników, liczba prowadzonych grup.	Sprawozdania, prowadzona dokumentacja.
		Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia, których celem jest utrwalenie postaw abstynenckich oraz zwiększenie świadomości w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, spożywania narkotyków i uzależnień behawioralnych.	2026-2029		
		Udział w kampaniach promujących wartości rodzinne.	2026-2029		
		Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się w obszarze pracy terapeutycznej i poprzez działania korekcyjno-wychowawcze.	2026-2029		
		Organizacja oraz dofinansowanie profilaktycznych form wypoczynku w ramach półkolonii, wycieczek, pogadanek, biwaków, obozów itp. z realizacją programów profilaktycznych.	2026-2029		

		Organizacja konkursów, wydarzeń kulturalnych (np. konferencji, koncertów, spektakli z udziałem mieszkańców gminy) dających możliwość samorealizacji i rozwoju talentów oraz pokazania przykładów dobrych praktyk będących alternatywą dla alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych oraz happeningów i innych form aktywności z udziałem prelegentów, ekspertów, artystów, zakup nagród, materiałów, wyżywienie uczestników spotkań, obsługa techniczna itp.	2026-2029		
		Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie szkód zdrowotnych wynikających z picia alkoholu, spożywania narkotyków i uzależnień behawioralnych przez dzieci, młodzież, osoby dorosłe.	2026-2029		
		Podejmowanie działań edukacyjnych upowszechniających w społeczeństwie wiedzę na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujących przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży.	2026-2029		
		Organizacja i finansowanie kampanii edukacyjnych, badań i diagnoz kierowanych do ogółu społeczeństwa gminy.	2026-2029		
		Realizacja działań konsultacyjno-superwizyjnych dla osób prowadzących dziecięce lub młodzieżowe grupy socjoterapeutyczne.	2026-2029		

		Finansowanie i dofinansowywanie szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, programów profilaktycznych dla osób działających w obszarze profilaktyki w tym: nauczycieli, pedagogów szkolnych, członków GKRPA, pracowników Urzędu Gminy, służby zdrowia, pracowników GOPS, policjantów, osób zatrudnionych w RPK, Punkcie Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, członków Zespołu Interdyscyplinarnego.	2026-2029		
		Finansowanie i dofinansowywanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy, które pozwolą na poznanie mechanizmów zjawiska przemocy w rodzinie, specyfiki funkcjonowania osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencji życia w rodzinie z problemem przemocy, zasad kontaktu z klientem, w tym: GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, dyrektorzy szkół, pedagodzy, nauczyciele, pracownicy instytucji kultury	2026-2029		
		Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP, uzależnień behawioralnych oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej.	2026-2029		

4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	Współpraca ze stowarzyszeniami i fundacjami realizującymi programy profilaktyczne; Wspieranie samorządowych instytucji kultury w organizacji zajęć o charakterze profilaktycznym, dofinansowanie programów edukacyjnych w szkołach i świetlicach; Prowadzenie działań profilaktyczne w formie wydarzeń lokalnych np. pikniki, festyny, wydarzenia sportowe i kulturalne o charakterze profilaktycznym, konkursy, happeningi i kampanie edukacyjne promujące trzeźwość, Udział w kampaniach i akcjach promujących zachowanie trzeźwości na drogach. Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.	2026-2029	Liczba odbiorców; liczba materiałów edukacyjnych	Sprawozdania, prowadzona dokumentacja
5.	Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy (zakazy sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 i zakazy reklamy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	Podjęmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych, przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-tego roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, a także na kredyt lub pod zastaw. Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży. Przeprowadzenie lub finansowanie przeprowadzenia Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Sicienko	2026-2029	Liczba uczestników, ilość przeprowadzonych kontroli, liczba badanych mieszkańców gminy	Prowadzona dokumentacja

5. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SICIENKU

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana przez Wójta Gminy Sicienka. W skład Komisji wchodzi 5 osób posiadających wymagane przeszkolenie w zakresie profilaktyki alkoholowej. Działa na podstawie regulaminu pracy GKRPA, w oparciu o harmonogram pracy.

Do właściwości Komisji należy m.in.:

- ✓ Prowadzenie postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego, w tym kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na zasadach określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ✓ Opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - badanie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1-3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ✓ opiniowanie decyzji o cofaniu zezwoleń w przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym;
- ✓ współpraca przy opracowaniu i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na terenie Gminy Sicienka;
- ✓ kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości – w razie zaistnienia przesłanek;

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują miesięczne wynagrodzenie, które w kolejnych latach wynosić będzie:

	2026	2027	2028	2029
Przewodniczący komisji	750 zł brutto	800 zł brutto	850 zł brutto	900 brutto
Wiceprzewodniczący komisji	660 zł brutto	700 zł brutto	740 zł brutto	780 brutto
Członek komisji	490 zł brutto	520 zł brutto	550 zł brutto	580 brutto

6. REALIZATOR PROGRAMU

Niniejszy program będzie realizowany przez Urząd Gminy w Sicienku oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sicienku.

W realizacji Programu mogą uczestniczyć na zasadach współpracy osoby fizyczne i prawne, jednostki organizacyjne gminy, podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie i potencjał kadrowy w zakresie zadań objętych Programem. Gmina może wspierać działanie tych podmiotów lub powierzać im realizację zadań Programu.

7. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań ujętych w Programie są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z części opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml.

Środki na realizację Programu zostaną zabezpieczone w budżecie Gminy. Na rok 2026 zaplanowano wydatki w wysokości 220.000,00 zł, z możliwością wykorzystania niewykorzystanych środków z roku 2025.

Kwoty przewidziane na kolejne lata obowiązywania Programu oraz szczegółowa klasyfikacja budżetowa będą ustalane w budżetach gminy przyjmowanych na dany rok. Wydatki na poszczególne zadania będą każdorazowo określone w załączniku do uchwały budżetowej.

Ewentualne zmiany w tym planie dokonywane będą w ramach nowelizacji uchwały budżetowej i nie wymagają odrębnej modyfikacji niniejszego Programu.

W ramach realizacji Programu przewiduje się m.in. wydatki na: dotację celową Niebieska Linia, usługi telekomunikacyjne, opłaty za badanie przez biegłych – opinie, różne opłaty, zakup materiałów, zakup usług, wynagrodzenia bezosobowe, składki na ubezpieczenie społeczne, składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy, zakup środków żywności, zakup energii, szkolenia, podróże służbowe, wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy. Ta kompetencja rady gminy jest ustalona w art. 41 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który stanowi, że realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zgodnie z art. 41 ust. 2a tejże ustawy gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, jest prowadzona w ramach programu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Źródłem finansowania zadań określonych w niniejszym Programie są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z części opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Uchwała rodzi skutki finansowe. Środki na realizację Programu zostaną zabezpieczone w budżecie gminy w każdym roku jego realizacji - dział 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.